

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร

นางสาววิริยา สํารานู

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

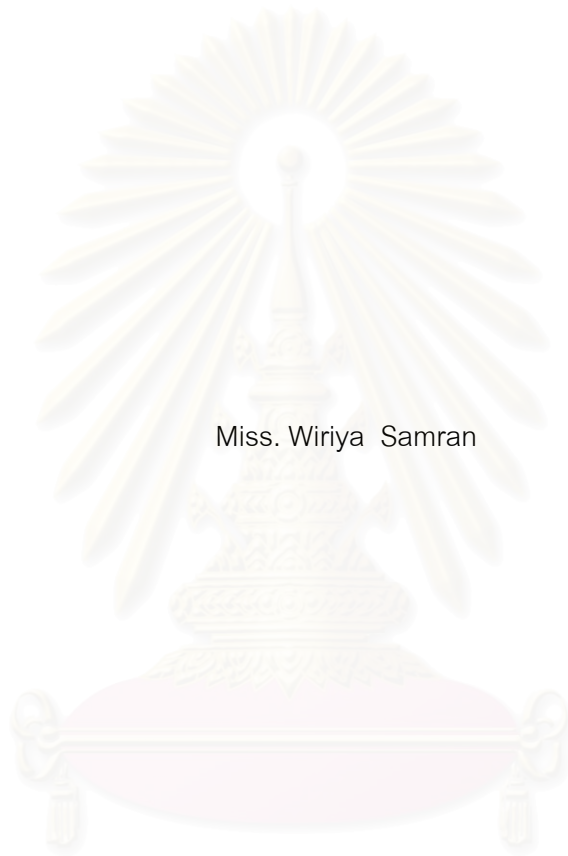
สาขาวิชาเพศศาสตร์ (สหสาขาวิชา)

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2551

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OPINION ON SEX EDUCATION SUBJECT CONTENTS OF GRADE 12 STATE SCHOOL
STUDENTS IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREAS

Miss. Wiriya Samran

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Science Program Program in Human Sexuality

(Interdisciplinary Program)

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

วิธียา สำราญ : ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร. (OPINION ON SEX EDUCATION SUBJECT CONTENTS OF GRADE 12 STATE SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREAS, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ดร. เหมิกา ยามะรัต, อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม : อ.ดร. ประเทือง หงสรานากร, 134 หน้า.

การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา โดยใช้วิธีศึกษาทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นการสำรวจกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน โดยแบบสอบถามชนิดให้เขียนตอบเอง การศึกษาเชิงคุณภาพศึกษาโดยวิธีการสนทนากลุ่ม จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ นักเรียนโรงเรียนชาย 9 คน นักเรียนโรงเรียนหญิง 8 คน และนักเรียนโรงเรียนสหศึกษา 8 คน วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาวิชา ครูผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน ในกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนในปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้จริง อย่างไรก็ตาม นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นว่าควรมีการเพิ่มสื่อการเรียนการสอน เช่น สื่อวัสดุ สื่ออุปกรณ์ สื่อบุคคล ในการเรียนการสอนเพศศึกษา

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา เพศศาสตร์.....
ปีการศึกษา 2551.....

ลายมือชื่อนิสิต *ณัฐ*.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก *ณัฐ*.....
ลายมือชื่ออ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม *ณัฐ*.....

5087196120 : MAJOR HUMAN SEXUALITY

KEYWORDS : SEX EDUCATION / STUDENT / OPINION / GRADE 12 STUDENTS IN STATE SCHOOL

WIRIYA SAMRAN : OPINION ON SEX EDUCATION SUBJECT CONTENTS OF GRADE 12 STATE SCHOOL STUDENTS IN BANGKOK AND METROPOLITAN AREAS. ADVISOR : KHEMIKA YAMARAT, Ph.D., CO-ADVISOR : PRATHURNG HONGSRANAGON, Ph. D., 134 pp.

The purposes of this research study is to gather information regarding opinion on sex education from grade 12 state school students in the Bangkok metropolitan area. Objectives include examining the association of the students' socio demographic backgrounds and their attitudes about sex education. The research study uses both quantitative and qualitative approaches. The quantitative data includes responses from questionnaires completed by 400 students. The qualitative data will be gathered from 3 focus group discussions, i.e., one group of boys (n=9), one group of girls (n=8), the other group includes both of boys and girls (n=8).

The results found that the course content, teacher, process and the instruction media of sex education program and its suitability met the students' expectations. Students reported that they are able to adapt and apply the knowledge in everyday life experiences. However it should be increasing about the instruction media such as model, the person who expert in sexuality in sex education program.

Field of Study : Human sexuality.....	Student's Signature : <i>Quira</i> .....
Academic Year : 2008.....	Advisor's Signature : <i>K. Yamarat.</i> .....
	Co-Advisor's Signature <i>Prathurng</i> .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี โดยได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ข้าพเจ้าต้องขอพระคุณ ดร. เขมิกา ยามะรัต ที่ได้สละเวลามาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.ประเทือง หงสวานากร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ซึ่งได้ให้คำแนะนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่การทำวิทยานิพนธ์อย่างยิ่ง ขอขอบคุณ คุณพลากร ดวงเกตุ ที่ได้เสียดสละเวลาเพื่อสอนเรื่องการใช้สถิติเพื่อการวิจัยและการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ขอขอบพระคุณพ่อ แม่ และพี่สาว ที่คอยให้กำลังใจ ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงสำเร็จลุล่วง ขอขอบคุณเพื่อน ๆ และรุ่นน้องทุก ๆ คน ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้มาโดยตลอด

และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จสมบูรณ์มิได้ หากขาดความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม จากน้อง ๆ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จึงขอขอบพระคุณครูและนักเรียนโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำให้การศึกษาวิจัยครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 กรอบแนวคิด.....	4
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	6
1.5 ข้อจำกัดของการศึกษา.....	6
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา.....	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น.....	9
2.2 ทศนคติเรื่องเพศ.....	24
2.3 แหล่งความรู้เรื่องเพศ.....	29
2.4 เพศศึกษา.....	33
2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	55
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	61
3.1 ประชากร.....	62
3.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร.....	62
3.3 เกณฑ์การคัดเลือกและเกณฑ์การคัดออก.....	65
3.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	65
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	68

บทที่	หน้า
3.7 จริยธรรมการวิจัย.....	70
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	72
4.1 ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	73
4.2 ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร.....	78
4.3 ส่วนที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับความคิดเห็นที่มี ต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา.....	82
4.4 ส่วนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละด้าน.....	84
4.5 ส่วนที่ 5 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม.....	87
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	98
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	98
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	104
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	111
รายการอ้างอิง.....	113
ภาคผนวก.....	120
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	134

สารบัญญัตราวาง

ตารางที่		หน้า
1.1	จำนวน และร้อยละ ของลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง.....	73
2.1	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับกลุ่ม เนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	78
2.2	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ (t-test) ของคะแนนความคิดเห็น เกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา จำแนกตามเพศสรีระ.....	79
2.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ (t-test) ของคะแนนความคิดเห็น เกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภท โรงเรียน.....	80
2.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่ (t-test) ของคะแนนความคิดเห็น เกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภท โรงเรียน.....	81
3.1	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร ได้แก่ แผนกวิชาที่เรียน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน อาศัยอยู่กับ ประเภทของที่พักอาศัย และ การมีแฟน กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา.....	82

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เพศศึกษาในโรงเรียน มีการริเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2485 โดยสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2496 ได้มอบหมายให้แก่คณะกรรมการอบรมวัฒนธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก ดำเนินการค้นคว้าเรื่องเพศศึกษาและมีการนำเสนอรายงานขั้นต้น เรื่องแนวสอนเพศศึกษา สำหรับชั้นอนุบาล ชั้นประถม ชั้นมัธยม และเตรียมอุดมศึกษา แต่แนวสอนเพศศึกษาฉบับนี้ไม่เคยได้นำมาใช้ในโรงเรียนต่าง ๆ เพราะสังคมไทยยังคงเห็นว่าการสอนเพศศึกษายังไม่เหมาะสมกับ สังคมบ้านเมืองในขณะนั้น (สุรางค์ศรี เผ่าสวัสดิ์, 2514: 9-11) และในปี พ.ศ. 2509 สภาวิจัย แห่งชาติ ได้เสนอให้มีการจัดสอนเพศศึกษาขึ้นในโรงเรียนอีกครั้ง เนื่องจากถึงเวลาแล้วที่ เพศศึกษาจะต้องเข้ามาช่วยเด็กให้ได้รับแนวความคิด เจตคติ ความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องใน เรื่องเพศ แต่ในครั้งนั้นการสอนเพศศึกษายังคงไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาลเช่นเดิม (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมพลศึกษา, 2532: 19-21) เนื่องจากในขณะนั้นประเทศไทยเน้นหนักที่ การบรรเทาทุกข์โดยรับเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ และเน้นด้านการขยายบริการและการ ก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและการเพิ่มอัตรากำลังคน จะเห็นได้ ว่าแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 และ 2 ไม่ปรากฏนโยบายหรือมาตรการพัฒนาสถาบันครอบครัว เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ, 2541: 68-76)

ภายหลังการปฏิรูปการศึกษา เมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2517 รัฐบาลได้รับหลักการของ คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา (ประยูร ศรีประสาธน์, 2551) โดย กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการจัดให้มีการสอน เพศศึกษาในโรงเรียนได้ เพราะได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องเพศศึกษาและทำให้เกิดการ ยอมรับเรื่องการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมพลศึกษา, 2532: 17) และมีการเรียนการสอนเพศศึกษาเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียนเป็นไปในลักษณะสอดแทรกไว้ในวิชาต่าง ๆ และมีได้เรียกโดยตรงว่า “เพศศึกษา”

นอกจากเพศศึกษาจะได้รับการยอมรับเมื่อปี พ.ศ. 2517 แล้ว การปรับปรุงเรื่อง เพศศึกษาของหลักสูตรขั้นพื้นฐานกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 โดยมี เนื้อหาครอบคลุมหัวข้อหลัก 6 เรื่อง คือ พัฒนาการทางเพศของมนุษย์ ความสัมพันธ์ พฤติกรรม ทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิต และสังคมและวัฒนธรรม (กฤตยา อาชวนิจ

กุล และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 98) อีกทั้งเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนปรับเนื้อหาและจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมสามัญศึกษา, 2544: 1) แสดงให้เห็นว่าเริ่มมีการเห็นประโยชน์และความสำคัญของเพศศึกษามากขึ้น

จากการติดตามการสอนเพศศึกษาในประเทศไทย โดยกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อการไม่ประสบความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา ประกอบด้วย ความไม่ทันสมัยของเนื้อหา ทศนคติของผู้สอนเพศศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียน การสอนเรื่องเพศมีน้อย ทำให้ที่ผ่านมามีการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษายังไม่ประสบผลเป็นที่ น่าพึงพอใจ และประเทศไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศมากมาย โดยเฉพาะในวัยรุ่น เช่น การ ตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา การทำแท้ง การเป็นโรคติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ เป็นต้น ผลการศึกษาวิจัยหลายเรื่องชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมวัยรุ่นที่สวนทางกับความคาดหวังของสังคม กล่าวคือ วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น อายุเฉลี่ยของการเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก ของวัยรุ่นมีแนวโน้มลดลง วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหรือแฟน การมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่น ส่วนมากไม่ได้ใช้วิธีคุมกำเนิด และปัญหาวัยรุ่นมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ (ยุพา พูนขำ และกอบกาญจน์ มหัทธโน, 2551)

การปฏิรูปการศึกษาปี พ.ศ. 2542 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพศศึกษาเพื่อให้ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งเพื่อสอดคล้องกับการปฏิรูป การศึกษา จนกลายมาเป็นหลักสูตรเพศศึกษา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาที่ ใช้ในปัจจุบัน แต่กระนั้น ถึงแม้จะมีการพัฒนาปรับปรุงเพศศึกษามากเพียงใดก็ตาม แต่ เพศศึกษายังคงเป็นเพียงเนื้อหาที่สอดแทรกอยู่ในวิชาอื่น มิได้แยกออกมาเป็นวิชาหนึ่งวิชาใด โดยเฉพาะ และยังคงหลีกเลี่ยงในการใช้คำว่า “เพศศึกษา” โดยตรง เช่นเดียวกับที่ผ่านมา

ปี พ.ศ. 2545 ได้มีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ตาม มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยการจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา นั้น มุ่งเน้นเรื่องการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ การป้องกันโรค การส่งเสริม การพัฒนา สุขภาพ และการบริหารจัดการชีวิต เพื่อดำรงสุขภาพที่ดีอันเป็นรากฐานสำคัญยิ่งในการดำเนิน ชีวิตที่สมดุล ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และจิตวิญญาณ อันเป็นองค์ประกอบ ของการมีสภาวะสุขภาพที่สมบูรณ์ ทั้งนี้โดยใช้หลักการพัฒนาการทางเพศของมนุษย์ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2545: 11)

กล่าวได้ว่า หลักสูตรเพศศึกษา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พ.ศ. 2544 ถือเป็นหลักสูตรที่มีความทันสมัย สอดคล้อง และเหมาะสมกับพัฒนาการทางเพศและการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่นในปัจจุบัน รวมทั้งเหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมในประเทศไทยที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านเนื้อหา ผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน

จากสภาพการณ์ที่เป็นปัญหาเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในสังคม ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น อาชญากรรมทางเพศ การตระหนักถึงปัญหาเรื่องเพศของกระทรวงศึกษาธิการ และการปรับปรุงหลักสูตรเรื่องเพศศึกษา ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยนำปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา ได้แก่ ความไม่ทันสมัยของเนื้อหา ทัศนคติของผู้สอนเพศศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน มาเป็นแนวคำถามหลักที่ใช้สำหรับการทำวิจัย เพื่อวิเคราะห์ว่าวิชาเพศศึกษาในปัจจุบันมีความสอดคล้องและเหมาะสมต่อนักเรียนท่ามกลางสภาพสังคมในปัจจุบันเพียงใด และเพศศึกษาควรเป็นอย่างไรในมุมมองของนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ถือเป็นวัยรุ่นตอนปลาย เป็นระยะที่พร้อมจะเผชิญชีวิตในวัยผู้ใหญ่ มีการพัฒนาด้านจิตใจ อารมณ์ และวุฒิภาวะเกือบจะเรียบร้อยบริบูรณ์ มีความคิดลึกซึ้ง มีเหตุมีผล และอยู่ในโลกของความเป็นจริงมากขึ้น (สุวิทนา อารีพรรค, 2550: 129) มีการพัฒนาทางระดับสติปัญญา และมีการถ่วงถ่วงทางความคิด อีกทั้งนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นนักเรียนในช่วงชั้นปีสุดท้ายที่ได้รับสาระการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา และผ่านการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาใกล้จะครบตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยจึงเห็นว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเพศศึกษาได้มากกว่านักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง

3. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชาย และ นักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา

4. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิง และ นักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา

5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะประชากรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา

กรอบแนวคิด

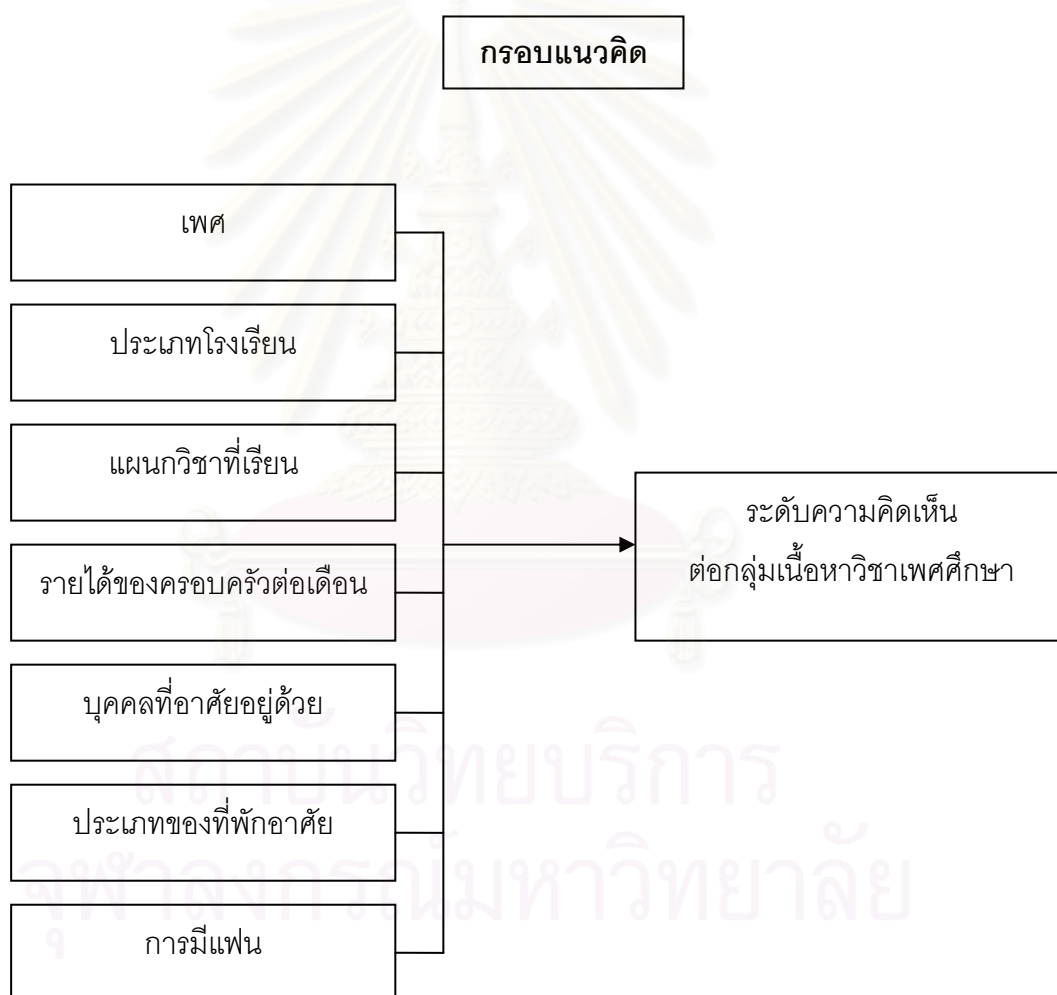
ในทุก ๆ สังคมมีการเปลี่ยนแปลง เพราะสังคมเป็นระบบที่มีพลวัต ความตึงเครียดหรือความไม่ลงรอยกันในระบบความสัมพันธ์ของสังคมเกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา การเปลี่ยนแปลงจึงเป็นลักษณะธรรมชาติของสังคม และในสภาพความเป็นจริงของสังคมต่าง ๆ จะมีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์และระบบความสัมพันธ์ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อยู่เสมอ (อุบล เลี้ยววาริณ, 2549: 60-61)

สังคมไทยเป็นสังคมหนึ่งที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การแต่งกาย ค่านิยม จารีตประเพณี การดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นผลมาจากความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์และระบบความสัมพันธ์ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมไทยตามกระแสสังคมโลก

เรื่องเพศศึกษาก็เช่นเดียวกัน สังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงแนวความคิด เจตคติ เรื่องเพศศึกษาในเชิงยอมรับมากขึ้น จากเดิมที่สังคมไทยมองเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้ามเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรนำมาเปิดเผยในที่สาธารณะ แต่ปัจจุบันเรื่องเพศได้รับการยอมรับให้เป็นวิชาเรียนวิชาหนึ่งในหลักสูตรการศึกษา สอดคล้องกับทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อธิบายเป็นลักษณะวิเคราะห์ส่วนประกอบที่มีความสัมพันธ์ระหว่างกัน 6 ลักษณะ (Vago, 1980 อ้างใน นิเทศ ดินณะกุล, 2549: 10-11) ประกอบด้วย 1) เอกลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลง ซึ่งเป็นปรากฏการณ์เกี่ยวกับสังคมที่มีลักษณะเฉพาะภายใต้การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เอกลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงเรื่องเพศศึกษา คือ ทศนคติที่มีต่อเรื่องเพศศึกษาในสังคมไทยที่เป็นไปในเชิงยอมรับมากขึ้น 2) ระดับการเปลี่ยนแปลง ระดับของการเปลี่ยนแปลงเรื่องเพศศึกษาในสังคมไทยนั้นถูกกำหนดโดยองค์กรทางการศึกษา 3) ช่วงเวลาการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงเรื่องเพศศึกษาในสังคมไทยเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในระยะยาว 4) ทิศทางการเปลี่ยนแปลง เรื่องเพศศึกษา

ในสังคมไทยแปรผกผันกับความเสื่อมถอยเรื่องเพศในสังคม 5) ความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงเพื่อลดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยเฉพาะในวัยรุ่น เช่น การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา การทำแท้ง โรคเอดส์ 6) อัตราการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงเรื่องเพศศึกษาในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป

การเปลี่ยนแปลงปรับปรุงเรื่องเพศศึกษาดังกล่าวข้างต้น สามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยในครั้งนี้ ได้ดังนี้

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อวิชาเพศศึกษา ทั้งในโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา

ข้อจำกัดของการศึกษา

การศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะความคิดเห็นจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น โดยไม่มีการศึกษาข้อมูลและความคิดเห็นจากนักเรียนระดับชั้นอื่น ๆ ครูผู้สอนเพศศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และผู้ปกครองของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำจำกัดความที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา	หมายถึง	เนื้อหาวิชาเพศศึกษาในบทเรียน ผู้สอนเพศศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
เนื้อหาวิชาเพศศึกษาในบทเรียน	หมายถึง	เนื้อหาเรื่องเพศศึกษาซึ่งบรรจุอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ช่วงชั้น 4
ผู้สอนเพศศึกษา	หมายถึง	ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้สอนวิชาสุขศึกษา
กระบวนการเรียนการสอน	หมายถึง	วิธีการที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
สื่อการเรียนการสอน	หมายถึง	สื่อที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน เช่น สื่อวัสดุ สื่ออุปกรณ์ สื่อบุคคล
เรื่องเพศ	หมายถึง	เรื่องเกี่ยวกับเพศของมนุษย์ ที่ครอบคลุมพัฒนาการทางร่างกาย จิตใจ การทำงานของสรีระและการดูแลสุขภาพอนามัย ทัศนคติ ค่านิยม สัมพันธภาพ พฤติกรรมทางเพศ มิติสังคมและวัฒนธรรมที่มีผลต่อวิถีชีวิตทางเพศ

เพศศึกษา	หมายถึง	วิชาที่อยู่ในหลักสูตรการศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ประกอบด้วยเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียน การสอน ครูผู้สอน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศวิถี (sexuality) บทบาท (role) เพศภาวะ (gender) ของชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตาย พัฒนาด้านปัญญา การคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียน เรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เพื่อเข้าใจธรรมชาติและชีวิต รู้จัก เข้าใจตนเองและผู้อื่น เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรมและ ค่านิยมที่ดี เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง และเหมาะสม ทั้งในด้านการป้องกัน การ ส่งเสริมและการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีอย่าง ถาวรทั้งของตนเอง ครอบครัว และชุมชน
นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	หมายถึง	ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2551 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร
โรงเรียนรัฐบาล	หมายถึง	โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย โรงเรียน ชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา
โรงเรียนชาย	หมายถึง	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดรับเฉพาะนักเรียน ชายเท่านั้น
โรงเรียนหญิง	หมายถึง	โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดรับเฉพาะนักเรียน หญิงเท่านั้น

โรงเรียนสหศึกษา

หมายถึง

โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดรับทั้งนักเรียนชาย
และนักเรียนหญิง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุง เนื้อหาของหลักสูตร
เพศศึกษาและการสอนเพศศึกษา
2. ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ในการจัดรูปแบบการเรียนการสอนเพศศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎี

ในการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

- แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
- ทักษะคิดเรื่องเพศ
- แหล่งความรู้เรื่องเพศ
- เพศศึกษา
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

1.1 ความหมายของวัยรุ่น

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 11-12) กล่าวว่า วัยรุ่น เป็นวัยที่มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไปด้วยพร้อม ๆ กัน อย่างไรก็ตาม ทั้งสองเพศจะเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศไม่พร้อมกัน โดยที่เด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชาย ประมาณ 1-2 ปี และการเข้าสู่วุฒิภาวะทางเพศของแต่ละคนแม้จะเป็นเพศเดียวกันก็อาจจะไม่พร้อมกันได้ บางคนอาจจะเริ่มเร็ว บางคนอาจจะเริ่มช้า แม้เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น อาหาร ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม อากาศ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

สุชา จันทร์เอม (ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 1) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescence) มีรากศัพท์เดิมมาจากคำว่า Adolescere ในภาษาละติน ซึ่งแปลว่า เจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะ นั่นก็คือเป็นวัยที่ย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยถือเอาจากความพร้อมทางร่างกาย หรือภาวะสูงสุดขีดของร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน อันเป็นระยะที่ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศ และสามารถทำงานได้เต็มที่ คือ ในเพศหญิงเมื่อประจำเดือนมาเป็นครั้งแรก และในเพศชายมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ วัยรุ่นถือว่าเป็นช่วงชีวิตที่คั่นกลางระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งไม่สามารถจะแบ่งได้อย่างแน่นอนว่าควรกำหนดเมื่ออายุเท่าใด เพราะระยะเวลาที่ต่อมทางเพศจะผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้นั้น ย่อมจะผันแปรไปตามแต่ละบุคคลและตามแต่ละหมู่พวก อาจกล่าวได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่

ชีวิตกำลังพัฒนาตนเองเพื่อความเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ เป็นวัยระหว่างอายุ 13-19 ปี และด้วยเหตุที่อายุวัยรุ่นอยู่ในช่วงดังกล่าวจึงมีคำเรียกเด็กวัยรุ่นว่า “ทีนเอจ” (Teen-age)

วัยรุ่น หรือ adolescent คือ ผู้ที่อยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ มีอายุระหว่าง 12-21 ปี ส่วนมากเรียนในระดับมัธยมศึกษา และมีพัฒนาการส่วนสูงและน้ำหนักแบบพุ่งขึ้น มีอารมณ์แบบพายุแค้น ยึดกลุ่มเพื่อนเป็นหลัก และเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ และมีสติปัญญาแบบเหตุผลเชิงนามธรรม (เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น, 2532: 10)

วัยรุ่น เป็นช่วงอายุระหว่าง 10-20 ปี เป็นช่วงที่เข้าสู่วัยหนุ่มสาว เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายอย่างมาก พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่แสดงลักษณะเฉพาะของแต่ละเพศอย่างเห็นได้ชัดเจน วัยรุ่นจึงมักมีความไม่มั่นใจในตัวเอง อับอายต่อการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของตน วัยรุ่นถือเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อที่สำคัญของชีวิต (Dempsey, M.O. ,1972: 609-615)

องค์การอนามัยโลก ได้ให้คำจำกัดความของวัยรุ่นว่า วัยรุ่นคือวัยที่มีอายุระหว่าง 10-19 ปี (World Health Organization, 2009) เป็นช่วงที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและจิตใจ จากวัยเด็กก็เติบโตไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เปลี่ยนแปลงจากสภาพที่ต้องพึ่งพิงผู้ใหญ่ในทางเศรษฐกิจไปสู่ภาวะที่ต้องรับผิดชอบและพึ่งตนเอง มีการเจริญเติบโตของระบบสืบพันธุ์ในลักษณะที่พร้อมจะมีเพศสัมพันธ์และตั้งครรรภ์ได้

จิราพร มงคลประเสริฐ (2539: 13) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ต่างจากวัยเด็กเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ซึ่งไม่สามารถระบุอายุตายตัวลงไปได้ว่าเริ่มต้นที่อายุเท่าใด แต่ถือเอาภาวะที่ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงไป โดยถือเอาที่เด็กหญิงเริ่มมีประจำเดือนครั้งแรก และเด็กชายเริ่มมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ คือ ตัวอสุจิ และมีการผื่นเป็ยก คือ การหลั่งน้ำอสุจิกออกมา ในเด็กวัยรุ่นจะมีพัฒนาการที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะพัฒนาการทางร่างกาย ซึ่งแต่ละคนจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไม่พร้อมกัน การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายนี้อาจมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมของเด็กด้วย

สุชาติ โสมประยูร (2541: 43-44) กล่าวว่า การที่จะบอกให้แน่ชัดลงไปว่าเด็กชายและเด็กหญิงเข้าสู่วัยรุ่นเมื่อใดนั้น นับเป็นเรื่องค่อนข้างยากที่จะตัดสินได้อย่างเด็ดขาด เพราะเด็กทั้งสองเพศนอกจากจะแตกเนื้อหนุ่มสาวไม่พร้อมกันแล้ว แม้แต่ละคนในเพศเดียวกันก็ยังไม่แตกเนื้อหนุ่มสาวไม่พร้อมกันอีกด้วย แต่โดยทั่วไปเด็กหญิงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นหรือมีความสามารถในการสืบพันธุ์ได้เร็วกว่าเด็กชายประมาณ 1-2 ปี โดยเด็กหญิงจะเริ่มวัยรุ่นในอายุระหว่าง 13-15 ปี และเด็กชายจะเริ่มวัยรุ่นเมื่ออายุ 15 ปี

นิกร ดุสิตสิน และคณะ (2545: 78-79) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงชีวิตที่อยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลงจากวัยเด็กไปเป็นผู้ใหญ่ วัยนี้จะเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากมายและรวดเร็วกว่าในช่วงต้น ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ และสังคม การเข้าสู่วัยรุ่นจะแตกต่างกันไปในแต่ละเพศและแต่ละคน เด็กผู้หญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กผู้ชายโดยเฉลี่ยประมาณ 2 ปี และการเข้าสู่วัยรุ่นนั้นจะแตกต่างกันตามลักษณะของเด็กเอง อันมีส่วนประกอบมาจากพื้นฐานทางพันธุกรรม ทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม วัฒนธรรม และการศึกษา

สุวทนา อารีพรอค (2550: 125) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นช่วงระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ จะเริ่มตั้งแต่อายุ 9 ปี ในผู้หญิง และ 11 ปี ในผู้ชาย จนถึงอายุประมาณ 20 ปี ช่วงชีวิตวัยนี้มีความสำคัญมาก เพราะเป็นระยะเวลาที่พวกเขาต้องค้นหาตนเองให้พบว่าเขาเป็นใคร เป็นผู้ชายหรือผู้หญิง และอยู่ตรงไหนของสังคม ต้องประลองชีวิตเพื่อการเป็นอิสระและพึ่งพาตนเองได้ รวมทั้งต้องค้นหาใครสักคนที่เขามีความรู้สึกผูกพันอย่างแน่นแฟ้นจนคนรักดังนั้น วัยรุ่น จึงเป็น วัยรุ่น เพราะเต็มไปด้วยความสับสนระหว่างความจริงกับความเพ้อฝัน ความอยากรู้ อยากลองกับความกลัว ความอยากเป็นตัวของตัวเองกับความต้องการพึ่งพา และการอยากอยู่กับครอบครัวกับการออกไปเป็นอิสระนอกบ้าน

กล่าวโดยสรุป วัยรุ่น หรือ Adolescent หมายถึง วัยที่ย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 11-20 ปี เป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม พร้อมทั้งการเปลี่ยนแปลงที่แสดงลักษณะเฉพาะของแต่ละเพศอย่างเห็นได้ชัดเจน โดยที่เด็กผู้หญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กผู้ชาย ประมาณ 1-2 ปี การเข้าสู่วัยรุ่นนั้นจะแตกต่างกันตามลักษณะของเด็กเอง แม้จะเป็นเพศเดียวกันก็อาจจะไม่พร้อมกันได้ บางคนอาจจะเริ่มเร็ว บางคนอาจจะเริ่มช้าโดยถือเอาจากความพร้อมทางร่างกาย อันเป็นระยะที่ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศ และสามารถทำงานได้เต็มที่ คือ ในเพศหญิงเมื่อประจำเดือนมาเป็นครั้งแรก และในเพศชายมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น พื้นฐานทางพันธุกรรม พื้นฐานทางเศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม การศึกษา อาหาร ขนบธรรมเนียม ประเพณีวัฒนธรรม อากาศ และสภาพแวดล้อมอื่น ๆ

1.2 การแบ่งระยะของวัยรุ่น

1.2.1 วัยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น (Puberty) หรืออาจเรียกว่า วัยแตกเนื้อหนุ่มแตกเนื้อสาว คือ ช่วงอายุ 9-13 ปี ในเด็กผู้หญิง และ 11-15 ปี ในเด็กผู้ชาย เป็นระยะที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายอย่างรวดเร็ว และมีการเปลี่ยนแปลงของรูปร่างอย่างมาก (สุวทนา อารีพรอค, 2550: 126) การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเกิดขึ้นโดยฮอร์โมนที่สร้างจากต่อมใต้

สมองจะหลั่งฮอร์โมนที่ควบคุมการเจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้น ทำให้เด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงเจริญเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 79) ร่างกายมีการเจริญเติบโตทางเพศอย่างสมบูรณ์ทั้งในเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชาย สำหรับเด็กผู้หญิงที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญของร่างกายเต็มที่คือ การมีประจำเดือนครั้งแรก ส่วนเด็กผู้ชายไม่มีลักษณะบ่งชี้เช่นเด็กผู้หญิง แต่จะสังเกตได้จากการหลั่งน้ำสุจิในครั้งแรก การมีขนตามอวัยวะเพศ น้ำเสียงที่พูดห้าวขึ้น เด็กผู้หญิงนอกจากมีประจำเดือนเป็นครั้งแรกแล้ว สัดส่วนต่าง ๆ ของร่างกายก็เปลี่ยนไป โดยเฉพาะด้านอวัยวะเพศและการเจริญเติบโตของทรวงอก เนื่องจากต่อมต่าง ๆ ผลิตน้ำฮอร์โมนไปบำรุงมากขึ้น ในระยะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นนี้เป็นระยะที่เตือนให้เราเห็นวาระยะของวัยรุ่นได้ใกล้เข้ามาแล้ว (สุชา จันทรเอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 2)

1.2.2 วัยรุ่นตอนต้น (Early Adolescence) เด็กผู้หญิงจะเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กผู้ชาย โดยเด็กผู้หญิงจะเข้าสู่อายุวัยรุ่นตอนต้นเมื่ออายุ 13-15 ปี และเด็กผู้ชายจะอยู่ในช่วงระหว่าง 15-17 ปี ในช่วงนี้ร่างกายของทั้งเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการที่สมบูรณ์ขึ้น (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 22-24) การเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความนึกคิด มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป ในด้านร่างกายนั้นมีการเปลี่ยนแปลงมาและสิ้นสุดลงเมื่อถึงวุฒิภาวะของวัยรุ่น ในด้านจิตใจนั้นส่วนใหญ่เป็นผลพลอยได้มาจากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย แม้ว่าลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเป็นสิ่งปกติของเด็กทุกคนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นก็ตาม แต่ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางจิตใจของเด็กแต่ละคนมักไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม (สุชา จันทรเอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 2) วัยนี้เด็กหนุ่มสาวจะเริ่มสนใจเพศตรงกันข้ามและมีนัดกัน เริ่มออกนอกบ้านเพื่อประลองชีวิตแบบผู้ใหญ่ ดังนั้นพวกเขาจึงอาจหาประสบการณ์ทางเพศจากการสัมผัส กอด จูบกันเมื่อมีโอกาส นอกจากนั้นพวกเขายังต้องการการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จึงอาจทำอะไรที่ไม่เหมาะสมเพื่อให้เข้ากับเพื่อนได้ เช่น สูบบุหรี่ ดื่มสุรา หรือแม้กระทั่งทดลองยาเสพติด และมีเพศสัมพันธ์ (สุวทนา อารีพรรค, 2550: 128)

1.2.3 วัยรุ่นตอนปลาย (Late Adolescence) วัยรุ่นตอนปลาย คือ ช่วงอายุ 16-20 ปี ในผู้หญิง และอายุ 17-20 ปี ในผู้ชาย วัยรุ่นในช่วงนี้จะแตกต่างจากวัยรุ่นในช่วงต้นอย่างมาก มีการพัฒนาทางด้านจิตใจมากกว่าทางร่างกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเกี่ยวกับความนึกคิดและปรัชญาชีวิตตัวเอง (สุชา จันทรเอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 3) การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะค่อย ๆ น้อยลง ระบบฮอร์โมนต่าง ๆ จะทำงานคงที่และสม่ำเสมอขึ้น (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 81) มีลักษณะบุคลิกภาพภายนอกที่ดึงดูดความสนใจเพศตรงข้ามมากขึ้น เช่น ใบหน้าอ้มเอิบ ดวงตาเป็นประกาย ผมดำนุ่มสลวย มีลักษณะของความเป็นหญิงและความเป็นชายที่

เด่นชัด เป็นระยะที่พัฒนาการด้านต่าง ๆ เข้าสู่วุฒิภาวะอย่างสมบูรณ์แบบ พัฒนาการด้าน อารมณ์ และความรู้สึกนึกคิด และสติปัญญาจะเจริญเติบโตอย่างเต็มที่ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 22-24) วัยรุ่นในช่วงนี้จะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีการคิดอย่างมีเหตุผล ส่วนมากจะ รับผิดชอบตัวเองได้ จะเริ่มสนใจอนาคตของตนเอง การเรียนและการงานอาชีพในอนาคต (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 81) สามารถยอมรับความเป็นเพศของตน และมีความรู้สึกทางเพศกับเพศใดเพศ หนึ่งค่อนข้างจะแน่นอน รวมทั้งสามารถจะมีความรู้สึกผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับใครสักคนคนที่คู่รัก ทั้งหมดนี้เป็นความพร้อมที่จะเผชิญกับชีวิตในวัยผู้ใหญ่ต่อไป (สุวทนา อารีพรรค, 2550: 129)

1.3 พัฒนาการวัยรุ่น

1.3.1 พัฒนาการทางด้านสรีรวิทยา สุชา จันทรเอม (ไม่ระบุปีที่ พิมพ์: 12-13) และพรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539: 41-52) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางด้าน สรีรวิทยาของวัยรุ่น ว่า พัฒนาการทางด้านสรีรวิทยาเป็นพัฒนาการที่เกี่ยวกับระบบประสาท สมอง หัวใจ และการหมุนเวียนของโลหิต ระบบการหายใจ ระบบย่อยอาหาร ระบบกล้ามเนื้อ ระบบที่กล่าวมาทั้งหมดนี้จะค่อยเจริญไปพร้อมกับการเจริญเติบโตของวัยรุ่น

1.3.1.1 ระบบย่อยอาหาร เมื่ออยู่ในระยะวัยรุ่น ส่วนของลำไส้จะยาว และกลมมากขึ้น ผนังลำไส้จะเพิ่มความหนาและความแข็งแรงทำให้ย่อยอาหารได้มากขึ้น กระเพาะอาหารขยายใหญ่ขึ้น ตับซึ่งมีหน้าที่ผลิตน้ำดีออกมาทำให้ไขมันในอาหารละลาย จึง มีน้ำหนักและเพิ่ม ความยาวมากขึ้นทำให้ผลิตน้ำย่อยมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เองที่เป็นสาเหตุทำให้ เด็กวัยรุ่นรับประทานจุและหิวบ่อย มีการรับประทานจุจิบ และมีความต้องการอาหารมากกว่าวัย อื่น

1.3.1.2 ระบบการหมุนเวียนของโลหิต ช่วงอายุ 17-18 ปี เป็นช่วงที่หัวใจ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก ผนังเส้นเลือดของหัวใจจะเพิ่มความยาว และความหนาเพิ่มขึ้น

1.3.1.3 ระบบการหายใจ ความสามารถในการทำงานของปอดในเด็ก วัยรุ่นหญิงจะได้มาตรฐานเมื่ออายุประมาณ 17 ปี ส่วนในเด็กวัยรุ่นชายจะมีพัฒนาการช้ากว่า เล็กน้อย

1.3.1.4 ระบบการทำงานของต่อมไร้ท่อ ต่อมไร้ท่อทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมน ต่าง ๆ โดยต่อมเหล่านี้จะอยู่ตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย เป็นเครื่องช่วยให้สารเคมีภายในร่างกาย อยู่ในลักษณะสมดุล ต่อมเหล่านี้จะทำงานอยู่ในลักษณะซับซ้อนและทำงานขึ้นแก่กันและกัน ต่อมไร้ท่อที่สำคัญมีดังนี้

1.3.1.4.1 ต่อมพิทูอิทารี (Pituitary Gland) หรือต่อมใต้สมอง เป็นต่อมที่ควบคุมการทำงานของต่อมอื่น ๆ เกือบทั่วร่างกาย ต่อมนี้มีหน้าที่สร้างฮอร์โมนควบคุม การเจริญเติบโตของร่างกายและควบคุมการเผาผลาญอาหาร (Metabolism) ในร่างกาย และ ฮอร์โมนจากต่อมนี้จะมีผลต่อการเจริญเติบโตของร่างกายทั้งทางตรงและทางอ้อม ถ้าฮอร์โมนถูก ขับออกมามากเกินไปก็จะทำให้มีรูปร่างใหญ่โต (Giantism) ถ้าฮอร์โมนถูกขับออกมาน้อยเกินไปก็ จะทำให้มีรูปร่างเล็ก เตี้ย แคระแกร็น นอกจากนี้ ต่อมพิทูอิทารียังทำหน้าที่กระตุ้นให้ต่อมอื่น ๆ ทำงานเป็นปกติอีกด้วย

1.3.1.4.2 ต่อมไทรอยด์ (Thyroid Gland) เป็นต่อมที่อยู่ตรงคอติด กับหลอดลม จะเริ่มทำงานตั้งแต่เด็กยังอยู่ในครรภ์มารดาและทำงานต่อไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ ต่อม ไทรอยด์จะสร้างฮอร์โมนไทรอกซิน ซึ่งมีไอโอดีนเป็นสารประกอบ ควบคุมการเผาผลาญอาหาร และการเจริญเติบโตของร่างกาย ถ้าต่อมไทรอยด์ทำงานน้อยเกินไป การเจริญเติบโตทางสมอง และร่างกายจะล่าช้า แต่หากทำงานมากเกินไป จะทำให้เป็นเด็กอยู่ไม่สุข สมองจะถูกกระตุ้นให้ทำ กิจกรรมต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา

1.3.1.4.3 ต่อมพาราไทรอยด์ (Parathyroid Gland) เป็นต่อม เล็ก ๆ อยู่ติดกับต่อมไทรอยด์ มี 4 ต่อม สร้างฮอร์โมนพาราไทรอยด์ฮอร์โมนควบคุมปริมาณแคลเซียมและ การเผาผลาญอาหาร (Calcium Metabolism) และยังช่วยในการเสริมสร้างกระดูก ถ้าต่อมพารา ไทรอยด์ทำงานน้อยเกินไปจะทำให้เกิดอาการกล้ามเนื้อกระตุก แต่หากทำงานมากเกินไป แคลเซียมจากกระดูกจะถูกดึงไปใช้มาก จนทำให้เป็นโรคกระดูกผุได้

1.3.1.4.4 ต่อมอะดรีนัล (Adrenal Gland) ตำแหน่งของต่อมนี้อยู่ เหนือไต ประกอบด้วย 2 ต่อมย่อยอยู่ติดกัน คือ Medulla เป็นต่อมที่อยู่ส่วนกลาง ทำหน้าที่สร้าง ฮอร์โมนอะดรีนาลีน และ Cortex เป็นส่วนที่ห่อหุ้ม Medulla ไว้ ส่วนนี้ทำหน้าที่สร้างฮอร์โมน มากมายหลายชนิด และทำหน้าที่ต่างกัน ตามปกติ ต่อมอะดรีนัลจะผลิตฮอร์โมนออกมาน้อย แต่ หากบุคคลมีอาการโกรธหรือมีความตึงเครียด ต่อมนี้ก็จะผลิตฮอร์โมนออกมามาก ฮอร์โมนของ ต่อมนี้มีหน้าที่ 4 ประการ คือ ควบคุมความสมดุลของโซเดียมและโปตัสเซียมในเลือด ควบคุมการ เผาผลาญคาร์โบไฮเดรต กระตุ้นให้มีการเผาผลาญโปรตีนมากขึ้น และควบคุมลักษณะความ แตกต่างระหว่างเพศ

1.3.1.5 ต่อมเพศ (Gonads) ต่อมเพศ ในเพศชายคืออัณฑะ ในเพศหญิง คือรังไข่ ต่อมนี้จะไม่ทำงานในวัยเด็กเล็ก ฮอร์โมนจากรังไข่ในเด็กหญิงจะทำงานเร็วกว่าต่อม อัณฑะในเด็กชาย ถ้าต่อมทั้งสองนี้ทำงานล่าช้า เด็กก็จะมีลักษณะเป็นเด็กตลอดเวลา แต่ถ้ามี

ฮอร์โมนเพศมากเกินไปก็จะทำให้เป็นหนุ่มสาวเร็ว ฮอร์โมนกระตุ้นการทำงานของต่อมเพศจะเสริมสร้างลักษณะทางเพศเบื้องต้น (Primary Sex Characteristics) คือ กระตุ้นให้รังไข่ผลิตไข่และกระตุ้นให้อัณฑะผลิตอสุจิ และยังทำให้ขนาดของอวัยวะเพศเจริญมากขึ้น นอกจากนี้ยังเสริมสร้างลักษณะการมีหนวดเคราในเด็กชาย และการมีหน้าอก สะโพกผายในเด็กหญิง และทั้งสองเพศจะมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายและใบหน้า

1.3.1.6 ต่อมไทมัส (Thymus Gland) อยู่เหนือหัวใจ จะทำงานตอนระยะวัยเด็ก มีหน้าที่ควบคุมไม่ให้เด็กมีความต้องการทางเพศเร็วเกินไป และพอเข้าสู่วัยรุ่นต่อมนี้จะหายไป

1.3.1.7 ต่อมไพเนียล (Pineal Gland) ตำแหน่งของต่อมอยู่ใกล้กับมันสมอง ต่อมนี้อาจทำงานในวัยเด็กเช่นเดียวกับต่อมไทมัส และจะทำงานช้าลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นหนุ่มสาว

1.3.2 พัฒนาการทางร่างกาย ปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในร่างกายของเด็กวัยรุ่น ส่วนใหญ่เกิดจากการทำงานของต่อมไร้ท่อ (Ductless Gland) ซึ่งจะเริ่มทำหน้าที่ผลิตฮอร์โมนอันจะมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กมาก (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52) พัฒนาการทางร่างกาย (Physical Development) ประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายทั่วไป และการเปลี่ยนแปลงทางเพศ (พนม เกตุมาน, 2548: 89-90)

1.3.2.1 การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย (physical changes) การเจริญเติบโตของร่างกายในเด็กผู้หญิงและเด็กผู้ชายจะสมบูรณ์เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น แต่จะไม่ได้สัดส่วนกัน โดยปกติเด็กวัยรุ่นชายจะมีวุฒิภาวะทางร่างกายช้ากว่าเด็กวัยรุ่นหญิง ทำให้พัฒนาการของลักษณะเพศขั้นที่สองจะเกิดขึ้นช้ากว่าเด็กผู้หญิง การเจริญเติบโตที่เกิดขึ้นสังเกตได้จากแขนขาจะยาวขึ้นก่อนจะเห็นการเปลี่ยนแปลงอื่นประมาณ 2 ปี (พนม เกตุมาน, 2548 : 89) กล่าวได้ว่า พัฒนาการทางร่างกายของเด็กวัยรุ่นเฉพาะช่วงตอนต้นเป็นไปอย่างรวดเร็วในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกระดูก แขน ขา มือ เท้า นั่นคือ พัฒนาการทางด้านความสูง น้ำหนัก แต่อวัยวะดังกล่าวเติบโตไม่สัมพันธ์กันจนดูเก้งก้างไม่ได้สัดส่วน (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539 : 41-52) นอกจากนี้วัยรุ่นยังมีเหงื่อและไขมันมาก เนื่องจากไขมันบนใบหน้า ทำให้เป็นสิวและเริ่มมีกลิ่นตัว (สุวิทนา อารีพรรค, 2550: 126)

ลักษณะเพศขั้นที่สอง (Secondary Sex Characteristics) ของเด็กชายและเด็กหญิงจะมีการเจริญเติบโตไปตามเพศของตนเอง (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52) โดยมีลักษณะที่มองเห็นได้มีดังนี้

1.3.2.1.1 การเปลี่ยนแปลงของเสียง การเปลี่ยนแปลงของเสียงในเด็กชายเกิดจากการกระตุ้นของฮอร์โมนเทสโตสเตอโรนที่กล่องเสียง เมื่อกล่องเสียงโตขึ้นเสียงของเด็กชายจะแตกและแหบพร่ามากขึ้น โดยปกติเสียงจะเริ่มเปลี่ยนเมื่ออายุประมาณ 13-14 ปี (Masters and Johnson; อ้างถึงในพรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52) จะเป็นเช่นนี้ประมาณ 1-2 ปี เด็กจึงจะเริ่มบังคับเสียงได้ และเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลายการเปลี่ยนแปลงของเสียงจะสิ้นสุดลง เด็กจะเริ่มมีเสียงนุ่มนวลขึ้น การเปลี่ยนแปลงของเสียงอาจเป็นไปอย่างช้า ๆ หรืออย่างรวดเร็วก็ได้ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด อาจทำให้เด็กเข้าใจผิดคิดว่าเป็นหวัดได้และการที่เสียงเปลี่ยนอาจทำให้เด็กบางคนตกใจกลัว และพะวงถึงแต่วุฒิภาวะทางเพศของตนเองไม่เป็นอันจะหลับนอน (สุชา จันทรเอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 14) ส่วนเด็กหญิงจะเริ่มมีเสียงแหลมเล็กขึ้น (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52)

1.3.2.1.2 การเปลี่ยนแปลงทางรูปร่างและโครงสร้างของร่างกาย เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนต้น ความสูงของเด็กหญิงจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเมื่ออายุระหว่าง 12-16 ปี และเด็กชายจะกลับมีส่วนสูงมากกว่าเด็กหญิงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นตอนปลาย (18-20 ปี) ในเด็กวัยรุ่นชาย ช่วงไหล่จะเริ่มกว้าง นมจะใหญ่ขึ้น อย่างที่เรียกว่า “นมแตกพาน” และมีกล้ามเนื้อเป็นมัด ๆ มากกว่าผู้หญิงในวัยเดียวกัน เนื่องจากฮอร์โมนเอสโตรเจนทำให้เกิดการเพิ่มพูนของไขมันได้หนังมากขึ้น ในขณะที่ฮอร์โมนเทสโตสเตอโรนจะกระตุ้นความเจริญเติบโตของกล้ามเนื้อ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52) ส่วนในเด็กวัยรุ่นหญิงหน้าอกและสะโพกจะขยายใหญ่ขึ้น โดยจะมีฮอร์โมนเพศขับออกมาจากต่อมไร้ท่อ ซึ่งจะทำให้เด็กหญิงมีรูปร่างคล้ายผู้ใหญ่มากขึ้น ทรวงอกจะขยายใหญ่ มีขนาดใกล้เคียงกับผู้ใหญ่ นอกจากนี้ยังมีลักษณะอื่น เช่น เหวคอด (สุชา จันทรเอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 14) ส่วนด้านน้ำหนัก ทั้งเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงจะมน้ำหนักที่ได้สัดส่วนกับความสูง แม้จะเป็นสัดส่วนที่ไม่สมบูรณ์ก็ตาม โดยปกติเมื่อเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นผู้หญิงจะมีน้ำหนักมากกว่าผู้ชายประมาณ 1 กิโลกรัม แต่ต่อมาผู้ชายจะมีน้ำหนักมากกว่าเมื่ออยู่ในระยะวัยรุ่นตอนปลาย (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52)

1.3.2.1.3 การมีขนขึ้นตามร่างกาย หนวดเคราและขน เป็นปรากฏการณ์สำคัญในวัยรุ่นชาย เพราะการเปลี่ยนแปลงระยะแรกของเด็กหนุ่มจะมองเห็นไม่ชัดเจนเหมือนการเจริญเติบโตของเต้านมของเด็กสาว หนวดจะเริ่มมองเห็นได้ที่ตรงมุมของริมฝีปากบนในลักษณะของขนบาง ๆ อ่อนนุ่มก่อน ต่อไปจะดกดำ แข็งและหนาขึ้นเป็นหนวดเห็นได้ชัดเจน ขนที่ปรากฏต่อมาจะมีมากขึ้นที่แก้มส่วนบน และที่ใต้ริมฝีปากล่าง และกลายเป็นเคราดกที่คางในที่สุด ขนตามตัวก็จะเริ่มมีมากขึ้น ขนหน้าอกจะงอกงามต่อไปอีก 10 ปี หรือกว่านั้น

นอกจากนั้น ยังเกิดมีขนขึ้นบริเวณอวัยวะเพศ และรักแร้ด้วย ส่วนเด็กวัยรุ่นหญิงนั้น โดยปกติเพศหญิงจะไม่มีขนดกเหมือนเพศชาย แต่อาจมีในบางรายที่ได้รับจากพันธุกรรม จะปรากฏขนอ่อนเหนือริมฝีปาก และตามแขนขา แต่จะไม่ปรากฏให้เห็นชัดเจนเท่าเด็กชาย (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52)

1.3.2.2 การเปลี่ยนแปลงทางเพศ (sexual changes) การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญอีกอย่างคือ การพัฒนาของอวัยวะเพศและระบบสืบพันธุ์ ทั้งเด็กวัยรุ่นชายและเด็กวัยรุ่นหญิงจะมีขนาดของอวัยวะสืบพันธุ์ภายนอกที่สมบูรณ์ แต่การทำงานของอวัยวะเพศจะยังไม่สมบูรณ์พร้อมต่อการสร้างชีวิตใหม่ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41-52)

1.3.2.2.1 วัยรุ่นชาย ก่อนอายุวัยรุ่น เด็กชายจะไม่มีอสุจิหลั่งออกมา เพราะต่อมลูกหมากและท่อเก็บน้ำอสุจียังไม่ทำงาน จนกว่าจะได้รับการกระตุ้นเพียงพอจากฮอร์โมนเพศ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 41) เมื่อต่อมอัณฑะได้รับการกระตุ้นจากฮอร์โมน ICSH (Interstitial Cell Stimulating Hormone) ฮอร์โมน ICSH ก็จะไปกระตุ้นให้เกิดการผลิตฮอร์โมนเทสโตสเตอโรน (Testosterone) ในเวลาต่อมาระดับของฮอร์โมนเทสโตสเตอโรนที่มีมากขึ้นจะกระตุ้นการเจริญขององคชาติ (Penis) (มยุรี ภูงามทอง, 2534: 12) โดยอัณฑะจะมีขนาดใหญ่ขึ้นเป็นครั้งแรก ผิวหนังที่หุ้มอัณฑะจะมีสีดำนวลและหยาบกร้าน มีขนที่หัวหน่าวและรักแร้ หนวดเครา ขนตามร่างกายจะขึ้นตามมาหลังจากมีขนขึ้นที่หัวหน่าวประมาณ 2 ปี มีเสียงห้าวใหญ่ขึ้น อวัยวะเพศที่อยู่ภายใน ได้แก่ ต่อมลูกหมาก ฤงผลิตน้ำอสุจิ และท่อเก็บน้ำอสุจิ จะมีการพัฒนาและสามารถสร้างตัวอสุจิขึ้นเป็นครั้งแรก (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 80) เมื่อได้รับการกระตุ้นเพียงพอจากฮอร์โมนเพศจึงเริ่มมีฝันเปียก (nocturnal ejaculation) หรือการหลั่งน้ำอสุจิในขณะหลับ ซึ่งมักสัมพันธ์กับความฝันเรื่องเพศ การเกิดฝันเปียกครั้งแรกเป็นสัญญาณของการเข้าสู่วัยรุ่นของเพศชาย (พนม เกตุมาน, 2548: 89-90) การที่ร่างกายสามารถผลิตน้ำอสุจิได้แล้วนั้น แสดงว่าเด็กชายผู้นั้นสามารถสืบพันธุ์และพร้อมที่จะเป็นพ่อคนได้แล้ว (สุชา จันทรเฒ, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 16)

1.3.2.2.2 วัยรุ่นหญิง ต่อมาได้สมองเริ่มสร้างฮอร์โมน FSH (Follicle Stimulating Hormone) และ LH (Luteinizing Hormone) มากระตุ้นรังไข่ให้สร้างฮอร์โมนเพศหญิง คือ เอสโตรเจน (estrogen) และฮอร์โมนเพศหญิงตัวที่สอง คือ โปรเจสเตอโรน (progesterone) (สุรศักดิ์ อังสุวัฒนา, 2548: 16) ทำให้รังไข่เจริญเติบโตและหลั่งฮอร์โมนเพศหญิงไปกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่อวัยวะเพศ การเปลี่ยนแปลงที่เห็นครั้งแรกคือบริเวณรอบหัวนม หัวนมเดิมเป็นตุ่มจะยื่นออกมา มีความสูงเพิ่มขึ้นและมีไขมันมาปกคลุมรูปร่าง มีเต้านม

ใหญ่ออกมา กระดูกเชิงกรานขยายใหญ่ขึ้น มีขนที่หัวเหน่าและรักแร้ แคมและคลิตอริสจะมีไขมันมาปกคลุมได้ผิวหนังบริเวณนี้ ผิวหนังตามใบหน้า หลัง และต้นแขนก็จะขับไขมันออกมามาก ทำให้เกิดสิว ต่อมาเหงือกก็จะขับเหงื่อออกมามาก ทำให้มีกลิ่นตัว หลังจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ประมาณ 1 ปี เด็กผู้หญิงก็จะมีประจำเดือนครั้งแรก (menarche) ตามมา ในช่วงปีหรือสองปีแรกของการมีประจำเดือนอาจจะไม่มีการตกไข่และประจำเดือนอาจจะยังไม่สม่ำเสมอ หลังจากนั้นจึงจะมีไข่ตก (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 79-81) ไข่ที่สุกและไม่ได้รับการผสมพันธุ์จะถูกขับออกมาจากร่างกายในรูปของประจำเดือน โดยจะมีระยะเวลาการหมุนเวียนอยู่ระหว่าง 28-30 วัน ในระยะหนึ่ง ๆ จะมีประมาณ 3-5 วัน ความเครียดทั่ว ๆ ไปก่อนมีประจำเดือนจะน้อยลงแต่ก็มีอาการปวดศีรษะและอาการผื่นคันที่ผิวหนังก่อนมีประจำเดือนโดยเฉพาะที่บริเวณใบหน้า (สุชา จันทรเอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 14) การมีประจำเดือนครั้งแรกเป็นสัญญาณบอกการเข้าสู่วัยรุ่นในเพศหญิง (พนม เกตุมาน, 2548: 89-90)

1.3.3 พัฒนาการทางอารมณ์

อารมณ์ของเด็กวัยรุ่นเป็นผลต่อเนื่องมาจากวัยแรกเริ่ม และอาจทวีความรุนแรงขึ้นบ้าง ความรู้สึกของเด็กจะเป็นแบบตรงไปตรงมาเปิดเผย ไม่สามารถเก็บความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบได้ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 53) มีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงมักมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ใหญ่เสมอ (สุชา จันทรเอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 18) นอกจากนี้ เด็กวัยรุ่นยังมีความเคลือบแคลงสงสัยตนเองในเรื่องต่าง ๆ อยู่ ในบางสถานการณ์จะมีพฤติกรรมแสดงความเป็นคนมีเหตุมีผล แต่บางครั้งก็มีพฤติกรรมทำตามใจตัวเองเป็นเหตุให้เกิดความสับสน และขาดความเชื่อมั่นในตัวเอง (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 53) ในวัยรุ่นตอนต้น การควบคุมอารมณ์ยังไม่ค่อยดีนัก บางครั้งยังทำอะไรตามอารมณ์ตัวเอง แต่จะค่อย ๆ ดีขึ้นเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่นตอนปลาย จะเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น มีการคิดอย่างมีเหตุผลส่วนมากจะรับผิดชอบตัวเองได้ จะเริ่มสนใจอนาคตของตนเอง การเรียนและการงานอาชีพในอนาคต แต่ก็ยังมีอารมณ์วู่วามอยู่บ้าง (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 81) วัยรุ่นจะสามารถจัดการกับความวิตกกังวล และอารมณ์ซึมเศร้าได้ ด้วยการปรับเปลี่ยนความคิด การแก้ปัญหา ปรึกษาหารือ กิจกรรมเบนความรู้สึก ฝึกสติสมาธิ หรือกิจกรรมผ่อนคลายตนเอง (พนม เกตุมาน, 2548: 93)

อารมณ์เพศจะเกิดขึ้นในวัยนี้มาก ทำให้มีความสนใจเรื่องทางเพศ หรือมีพฤติกรรมทางเพศ เช่น การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องปกติในวัยนี้ วัยรุ่นชายจะตื่นตัวทางเพศได้ง่ายและมีอารมณ์เพศสูงสุดในช่วงอายุ 17-18 ปี วัยรุ่นชายประมาณ 80% จะใช้การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเป็นทางออกของการระบายอารมณ์เพศ วัยรุ่นหญิง 40% หรือประมาณ 1/2 ของวัยรุ่นชาย ก็ใช้การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองเป็นการลดความรู้สึกทางเพศเช่นกัน

ซึ่งยอมรับว่าเป็นเรื่องธรรมชาติและไม่เป็นอันตรายต่อร่างกาย ถ้าไม่หมกมุ่นจนเกินไปจนทำให้รู้สึกผิดหรือเกิดการแยกตัวเองจากสังคมหรือไม่มีสมาธิในการเรียน (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 82)

วัยนี้อาจเกิดพฤติกรรมทางเพศบางอย่างอาจเป็นปัญหา เช่น เบี่ยงเบนทางเพศ กามวิปริต หรือแม้แต่การมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นได้ (พนม เกตุมาน, 2548: 92) เพราะอารมณ์รุ่มร้อนไม่ยั้งคิดและไม่รู้จักรอ และมีฮอร์โมนเพศสูง ทำให้เกิดการเร่งเร้าของอารมณ์เพศง่าย จึงเสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การตั้งครวรรค์ การทำแท้ง และเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (นิกร ดุสิตสิน, 2545: 82)

นอกจากนี้ วัยรุ่นก็มีการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (empathy) คาดเดาได้ว่าคนอื่นจะคิดอย่างไร รู้สึกอย่างไร มีความรู้สึกอยากให้อื่นมีความสุข ไม่อยากให้อื่นเป็นทุกข์ (พนม เกตุมาน, 2548: 92)

1.3.4 พัฒนาการทางสังคม การเปลี่ยนแปลงทางสังคมของวัยรุ่น ถือเป็นพัฒนาการที่สำคัญอีกด้านหนึ่ง เมื่อเด็กเข้าสู่วัยรุ่นจะมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดกับทัศนคติ และพฤติกรรมทางสังคมทุกอย่าง เด็กวัยรุ่นมักมีพฤติกรรมต่อต้านและไม่ค่อยอยากสนทนากับสมาชิกในบ้าน แต่อยากคุยกับเพื่อนมากกว่าเพราะรู้สึกเป็นอิสระดี จะพูดคุยกันอย่างไร แบบใดก็ได้ (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 73) ในระยะนี้เด็กกำลังมีความต้องการอย่างรุนแรงในการที่จะปรับปรุงตนเองให้เป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนและบุคคลในวงสังคม เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งสถานะดังกล่าว ซึ่งสามารถที่จะสังเกตได้จากการแต่งตัวพิถีพิถันเป็นพิเศษ เอาใจใส่ในกิริยาท่าทางของตนเองและบุคคลในครอบครัว ต้องการให้ทุกคนยอมรับว่าตนเป็นผู้ใหญ่ มีการรวมกลุ่มระหว่างเพื่อนสนิทในเพศเดียวกันในรูปของ “แก๊ง” แต่ในระยะต่อมามากเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพศตรงข้ามโดยจะมีสมาชิกต่างเพศเข้ามารวมกลุ่มด้วย (สุชา จันท์ธอม, ไม่ระบุปีที่พิมพ์: 27) วัยนี้จึงเริ่มห่างจากทางบ้าน ไม่ค่อยสนิทสนมคลุกคลีกับพ่อแม่พี่น้องเหมือนเดิม แต่สนใจเพื่อนมากกว่า ใช้เวลากับเพื่อนนาน ๆ มีกิจกรรมนอกบ้านมาก ไม่อยากไปไหนกับทางบ้าน เริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม สนใจสังคมสิ่งแวดล้อม ปรับตัว使自己เข้ากับกฎเกณฑ์กติกาของกลุ่มของสังคมได้ดีขึ้น มีความสามารถในทักษะสังคม (social skills and life skills) การสื่อสารเจรจา การแก้ปัญหา การประนีประนอม การยืดหยุ่น โอนอ่อนผ่อนตามกัน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น (พนม เกตุมาน, 2548: 93)

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเด็กวัยรุ่นมีความรู้สึกว่าตนเองมีการเจริญเติบโตทางร่างกายเหมือนผู้ใหญ่ทุกอย่าง แต่ก็ยังมีความไม่แน่ใจว่าตนยังคงเป็นเด็กอยู่หรือผู้ใหญ่กันแน่ เด็กจะมีความกระวนกระวายใจกลัวว่าจะไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อน เด็กมีความพยายามที่จะหา

เอกลักษณ์ของตนเองให้ได้ (Ego Identity) เพื่อจะได้มีความมั่นใจในตัวเอง และพร้อมที่จะก้าวสู่วัยผู้ใหญ่ ซึ่งเมื่อวัยรุ่นพัฒนามากขึ้น เขาจะสามารถพัฒนาภาพพจน์ของตนเองอย่างแท้จริงได้ โดยไม่ต้องการเพื่อนเพื่อมาชดเชยในสิ่งที่เขาขาดอีกต่อไป เด็กจะเริ่มค้นหาเพื่อนแท้ที่แสดงตัวอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะปกป้องเพื่อนด้วยกัน (พรพิมล เจียมนาครินทร์, 2539: 75)

ดังนั้น พัฒนาการทางสังคมที่ดีจะเป็นพื้นฐานของมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและบุคลิกภาพที่ดี การเรียนรู้สังคมจะช่วยให้ตนเองหาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเอง เลือกวิชาชีพที่เหมาะสมและมีสังคมสิ่งแวดล้อมที่ดีต่อตนเองในอนาคตต่อไป (พนม เกตุมาน, 2548: 93)

1.4 ปัญหาวัยรุ่น

พัฒนาการทางเพศและการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายซึ่งเป็นปัจจัยภายใน ทำให้วัยรุ่นอยากรู้ อยากเห็น อยากทดลอง ประกอบกับสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นปัจจัยภายนอก เช่น สื่อต่าง ๆ ที่คอยกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศอยู่ตลอดเวลา กระแสวัฒนธรรมตะวันตกเกี่ยวกับการมีความอิสระในเรื่องเพศ (Free Sex) ที่แพร่ระบาดไปอย่างรวดเร็ว (จุฑามาศ สรวีสูตร, 2531: 1) รวมถึงการได้รับค่านิยมจากเพื่อน ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นมีทัศนคติ ค่านิยมในพฤติกรรมทางเพศเปลี่ยนแปลงไป เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน อายุของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกมีแนวโน้มลดลง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น โดยที่วัยรุ่นขาดความรู้ความเข้าใจด้านเพศศึกษาและการคุมกำเนิด ที่ถูกต้อง ทำให้วัยรุ่นมีความเสี่ยง ดังต่อไปนี้

1.4.1 การมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน นายวัลลภ ตังคณานุรักษ์

ประธานคณะกรรมการสิทธิสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ วุฒิสภา และเลขาธิการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก ได้แบ่งสังคมของเด็กและเยาวชนไทยออกเป็น 4 ยุค คือ (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2547: 4-5)

1. ยุคสังคมยากไร้ เกิดขึ้นเมื่อ 40 ปีที่แล้ว ในช่วงนั้นประเทศไทยมีปัญหาเศรษฐกิจ ทำให้เด็กเกิดปัญหาทุโภชนาการ เป็นโรคขาดสารอาหาร และเสียชีวิตด้วยโรคได้ง่าย อาทิ โรคคอตีบ ไกกรน บาดทะยัก นอกจากนี้เด็กมีโอกาสรียนไม่เกิน ป. 4 ซึ่งไทยก้าวพ้นยุคสังคมยากไร้มาแล้ว

2. ยุคสังคมใจดำหรือยุคตกเขียว เด็กในยุคนี้ถูกขายเพื่อประเวณีและทำงานเยี่ยงทาส หรือนำไปเป็นขอทานในสถานที่ต่าง ๆ เด็กถูกแยกขาดจากพ่อแม่ ซึ่งจากการ

ประเมินพบว่ามีเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ถูกนำไปค้าประเวณีประมาณ 30,000 คน แต่ประเทศไทยก็ผ่านพ้นยุคนี้มาแล้ว โดยปัจจุบันกำลังตกอยู่ในยุคคาบเกี่ยวระหว่างยุคที่ 3 ต่อเนื่องไปยุคที่ 4

3. ยุคสังคมนิยม ที่ผู้ใหญ่คิดว่าเด็กเป็นสมบัติของเขา ทำให้เด็กถูกทำร้ายทารุณกรรมรุนแรง ทั้งการทุบตี และใช้เครื่องมือทำร้ายเขา เด็กถูกทอดทิ้งหลังคลอด ถูกข่มขืนกระทำชำเรา

4. ยุคไม่มีความรัก เด็กยุคนี้จะถูกปล่อยปละละเลย ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยความเข้าใจและอบอุ่น ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นทั่วโลก ทั้งในญี่ปุ่น และสหรัฐอเมริกา ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากมาย เช่น การรวมตัวเป็นแก๊งใช้ความรุนแรงเพื่อให้เกิดการยอมรับในสังคม และปล่อยตัวปล่อยกายเพื่อแสวงหาความสุขทางเพศ

รายงานทบทวนสถานการณ์ เรื่อง พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิต และการให้การปรึกษา พบว่าทัศนคติในเรื่องเพศของวัยรุ่นเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน วัยรุ่นมีทัศนคติยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น ตลอดจนมีเพศสัมพันธ์กันเร็วขึ้นและขาดการป้องกันโดยเฉพาะการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นหญิงมักเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิดมาก่อน (กระทรวงสาธารณสุข, กรมสุขภาพจิต, 2547: I-II) สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง “การประมวลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน” โดยกระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการร่วมกับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า วัยรุ่นหญิงในเขตเมืองเกือบครึ่งหนึ่ง นิยมมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกลดลง คือ วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่อายุเฉลี่ย 14-18 ปี และมีกับเพื่อนหรือคูรัก แต่ที่น่าตกใจคือ วัยรุ่นไทยครองแชมป์โลกด้านการแสดงออกทางเพศหลายเรื่อง เช่น นิยมมีคู่นอนมากกว่า 1 คน มีการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกน้อยที่สุดในโลก เพียงร้อยละ 23 ขณะที่ค่าเฉลี่ยทั่วโลกคือ 57 และวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-23 ปี กำลังมีค่านิยมทางเพศแบบใหม่ คือ มีคู่นอนหลายคน รวมไปถึงการสวิงกิ้ง (swinging) แลกเปลี่ยนคู่นอน (กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย, 2551)

จากสถานการณ์ที่วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กันเร็วขึ้น ขาดการป้องกัน มีทัศนคติยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน ยอมรับการมีคู่นอนหลายคน และมีทัศนคติที่ผิด ๆ ต่อการใช้ถุงยางอนามัย แสดงถึงการขาดวินัยในตนเอง และขาดการควบคุมตนเอง รวมทั้งขาดความรู้และทักษะในการวิเคราะห์สถานการณ์เสี่ยงต่อการมีเพศสัมพันธ์ ทำให้เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง การติดเชื้อทางจากการมีเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์

1.4.2 ปัญหาวัยรุ่นตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การตั้งครรภ์จะทำให้เกิดผลกระทบอย่างมากต่อหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่น ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม รวมทั้งมีผล

ต่อทารกในครรภ์ ถือได้ว่าเป็นภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากภาวะวิกฤตที่เกิดจากพัฒนาการตามวัยในสภาวะปกติ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขณะที่ตั้งครรภ์ทำให้พัฒนาการของหญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นชะงักไป จนอาจเกิดความล้มเหลวในพัฒนาการของบุคคลในการเจริญไปสู่วุฒิภาวะความเป็นผู้ใหญ่ ผลกระทบทางด้านร่างกาย พบว่า ร่างกายมีการเจริญเติบโตลดลง โดยเฉพาะด้านความสูง เนื่องจากระหว่างตั้งครรภ์จะมีการหลั่งฮอร์โมนเพศหญิง (Estrogen Hormone) มาก ทำให้ Epiphysis ของกระดูกปิดเร็ว การเจริญเติบโตจึงชะงักลง (สุวชัย อินทรประเสริฐ, 2531: 516) และนอกจากนี้การตั้งครรภ์ในขณะที่ร่างกายยังเจริญเติบโตไม่เต็มที่นั้น จะมีผลต่อสุขภาพและความปลอดภัยของมารดาและทารกโดยตรง เนื่องจากร่างกายยังไม่สามารถสร้างภูมิคุ้มกันต้านทานได้อย่างเพียงพอ โอกาสที่จะติดเชื้อต่าง ๆ มีมาก เช่น การติดเชื้อในระบบสืบพันธุ์ ครรภ์เป็นพิษ ทางด้านจิตใจพบว่าการตั้งครรภ์ในหญิงวัยรุ่นเกิดความเครียดและความวิตกกังวลได้มาก โดยเฉพาะในรายที่เกิดการตั้งครรภ์โดยมิได้ตั้งใจ (จุฑามาศ สรวิสูตร, 2531: 3) ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม หญิงตั้งครรภ์วัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องขาดโอกาสในการศึกษาต่อ เพราะเมื่อมีการตั้งครรภ์แล้ววัยรุ่นมักจะต้องหยุดเรียน ทำให้มีการศึกษาน้อยกว่าที่ควรต้องพึงพาครอบครัวมากกว่าปกติและโอกาสในการประกอบอาชีพที่รายได้ดีก็จะน้อยกว่า ซึ่งจะเกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก (จปรัฐ ปรีชาพานิช, 2548: 208) จากการศึกษาของ สุจิตา ฉายาลักษณ์ (2531: 76) พบว่า มารดาวัยรุ่นส่วนใหญ่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจและมีการมีหนี้สิน เนื่องจากมารดาวัยรุ่นร้อยละ 38.7 เป็นผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้ ส่วนอีกร้อยละ 61.03 ประกอบอาชีพรับจ้างซึ่งมีรายได้ต่ำและไม่แน่นอน และพบว่ามารดาวัยรุ่นถึงร้อยละ 73.53 เกิดความวิตกกังวลเกี่ยวกับสภาพทางเศรษฐกิจของตน ซึ่งความบีบคั้นทางเศรษฐกิจนี้อาจนำไปสู่ปัญหาครอบครัวได้

1.4.3 ปัญหาการทำแท้ง วัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี มีแนวโน้มการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์และทำแท้งเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากวัยรุ่นมักจะไม่พร้อมในการตั้งครรภ์และไม่ค่อยป้องกันการตั้งครรภ์ เมื่อตั้งครรภ์แล้วจึงหาทางออกโดยการทำแท้งที่ผิดกฎหมาย ซึ่งจะมีความเสี่ยงที่รุนแรงเกิดตามมา โดยอาการแทรกซ้อนจากการทำแท้งมีทั้งในรูปแบบการเจ็บป่วย (Morbidity) และการตาย (Mortality) อาการแทรกซ้อนในระยะสั้น เช่น การอักเสบของมดลูก ปีกมดลูกและอวัยวะอื่น ๆ ภายในอุ้งเชิงกราน ตลอดจนการตกเลือดและติดเชื้อ ซึ่งมักจะเกิดจากการประกอบการทำแท้งที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ในระยะยาว ผลจากการทำแท้งอาจทำให้เกิดการแท้งเองเป็นนิสัย (Habitual Abortion) การตั้งครรภ์นอกมดลูก (Ectopic Pregnancy) และการเป็นหมันได้ (สุวชัย อินทรประเสริฐ, 2531: 512-522) การศึกษาหญิงที่ทำแท้งที่มีอาการแทรกซ้อนต้องรับการรักษาในสถานบริการของรัฐหรือเอกชน ที่ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการ

แท้งได้มีการบันทึกไว้ จากการศึกษากลุ่มนี้ พบว่า มีหญิงที่อยู่ในกลุ่มวัยรุ่นอายุไม่เกิน 20 ปี ค่อนข้างสูง คือประมาณร้อยละ 50 ของผู้หญิงที่เข้ารับการรักษาทั้งหมด (จุฑามาศ สรวิสูตร, 2531: 3) และจากการสำรวจงานวิจัยของ นารายณ์ สุธีรศักดิ์ (2547: 249-254) พบว่า ผู้หญิงมีอัตราลึกลอบทำแท้งผิดกฎหมายสูงขึ้นทุกปี โดยนักเรียนนักศึกษามีการทำแท้งมากถึง ร้อยละ 25 ของผู้ทำแท้งทั้งหมด (จุฑามาศ สรวิสูตร, 2531: 3) และจากการสำรวจผู้ที่เข้ารับการ รักษาภาวะแทรกซ้อนจากการทำแท้งในโรงพยาบาลของรัฐ พบว่า เป็นวัยรุ่นอายุต่ำกว่า 20 ปี ถึง ร้อยละ 30 ของผู้เข้ารับการรักษา (กระทรวงสาธารณสุข, กรมอนามัย: 2551)

1.4.4 ปัญหาโรคติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ การที่วัยรุ่นมี เพศสัมพันธ์ขณะอายุน้อย มีคู่นอนหลายคน และการมีเพศสัมพันธ์โดยไม่มีกำบังกัน ทำให้ วัยรุ่นเสี่ยงต่อการเป็นโรคติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ (Sexually Transmitted Infection : STI) (Michell Rotermann, 2008: 1) จากรายงานสถิติการควบคุมการระบาดของโรคของกองควบคุมโรค กรม ควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า ผู้ป่วยเป็นกามโรคมีทุกอาชีพ ทุกเพศ และที่ สำคัญที่สุด ปัญหาโรคติดเชื้อจากการมีเพศสัมพันธ์ในประชากรบางกลุ่มและในบางพื้นที่กำลังมี แนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียน นักศึกษาทั้งชายและหญิงมีอัตราสูงมากขึ้น ดังเช่น การเพิ่มขึ้นของอัตราป่วยกามโรคในกลุ่มประชากรวัยรุ่น ในปี พ.ศ. 2547 ของจังหวัด ลำปาง (พงษ์ศักดิ์ ชัยศิลป์วัฒนา, 2548: 164) ในส่วนของสถานการณ์โรคเอดส์นั้น กระทรวงสาธารณสุข กรมควบคุมโรค สำนักระบาดวิทยา (2551) ได้สรุปสถานการณ์ผู้ป่วย เอดส์ในประเทศไทยที่เข้ารับการรักษาในสถานบริการทั้งภาครัฐและเอกชน ตั้งแต่ พ.ศ. 2527 ถึง วันที่ 31 ธันวาคม 2550 รวมทั้งสิ้น 324,790 ราย และมีผู้เสียชีวิต 90,440 ราย โดยกลุ่มอายุที่ พบมากเป็นกลุ่มวัยทำงาน ที่มีอายุระหว่าง 20-39 ปี และกลุ่มอายุต่ำสุดคือกลุ่มอายุ 10-14 ปี

1.4.5 ปัญหาอาชญากรรมทางเพศ ในปัจจุบันสามารถพบปรากฏการณ์ เกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรมทางเพศในสังคมไทยอย่างต่อเนื่อง เช่น การล่วงละเมิดทางเพศ ดังที่ ปรากฏให้เห็นในข่าวอาชญากรรมที่น่าเสียดผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น ทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ ทั้งนี้โดยไม่รวมถึงอาชญากรรมทางเพศที่เกิดขึ้นแต่ไม่ตกเป็นข่าวอีกจำนวนมาก และนับวันปัญหาอาชญากรรมทางเพศจะเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงมากขึ้นในสังคมไทย นับว่าเป็นภัยร้ายแรงที่สุดอย่างหนึ่งของสังคมซึ่งมีส่วนในการทำลายชีวิต ทรัพย์สิน และความ สงบสุขของประชาชนอย่างมาก (ปรียานารถ พิธิพัฒน์, 2549: 1) มูลนิธิเพื่อนหญิงได้รายงาน สถานการณ์ปัญหาความรุนแรงทางเพศปี พ.ศ. 2550 เฉพาะกรณีที่เกี่ยวข้องติดต่อมูลนิธิเพื่อขอ ความช่วยเหลือ พบว่า มีผู้ถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ 87 ราย แบ่งเป็น 110 กรณี คือ ชมชื่น

กระทำซ้ำเรา พรากผู้เยาว์ โทรมหญิง อนาคต คำนุชย์ และสามีบังคับร่วมเพศ โดย 80 ราย ผู้กระทำเป็นพ่อ หัวหน้างานและอดีตสามี ส่วนสถิติข่าวการละเมิดทางเพศที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ 5 ฉบับ เฉพาะปี พ.ศ. 2550 มีจำนวน 307 ข่าว เป็นคดีข่มขืนมากที่สุดร้อยละ 43 อายุผู้ตกเป็นเหยื่อต่ำที่สุด 1 ขวบ โดยผู้กระทำเป็นพ่อ ส่วนคดีรุมโทรมส่วนใหญ่ผู้กระทำเป็นแก๊งค์วัยรุ่นมีทั้งหมด 173 ราย (สำนักข่าวแห่งชาติ, กรมประชาสัมพันธ์: 2551)

ปัญหาทางเพศที่กล่าวมาข้างต้นนับได้ทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งบุคคลหลายฝ่ายต่างลงความเห็นว่า เกิดจากการขาดความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตัวที่ถูกต้องในเรื่องเพศ และปัญหาดังกล่าวยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิต สุขภาพของประชาชน และต่อประเทศโดยตรง ดังนั้น การให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการวางแผนครอบครัว การคุมกำเนิดที่เหมาะสม การมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการช่วยลดการเกิดปัญหาทางเพศได้

2. ทศนคติเรื่องเพศ

ในทุกสังคม ความเชื่อ ค่านิยม ทศนคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนในสังคม โดยเฉพาะเรื่องเพศ ชายและหญิงต่างได้รับการขัดเกลา (socialize) ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเพศ (sexuality) ของตนเองและของเพศตรงข้าม การขัดเกลาในเรื่องเพศอาจมีตั้งแต่เรื่องของความแตกต่างทางสีระของหญิงและชาย อารมณ์ ความรู้สึก การแสดงออก ความเชื่อ ทศนคติที่หญิงและชายมีต่อเพศของตนเองและต่อเพศตรงข้าม ซึ่งล้วนแต่มีสิ่งหล่อหลอมให้หญิงและชายรู้ถึงบทบาท (role) ที่สังคมกำหนดไว้ให้คนแต่ละเพศแสดง ทำให้ชายและหญิงทราบถึงบทบาทของตนเองในฐานะที่เป็นเพศหญิงและเพศชาย (gender) เด็กและวัยรุ่นก็ได้รับการขัดเกลาจากองค์กรทางสังคมไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน และสื่อต่าง ๆ ให้ได้รับรู้ เรียนรู้และสวมบทบาทเพศตามที่สังคมกำหนด อาจกล่าวได้ว่า สิ่งที่เป็นค่านิยม ทศนคติ ความคิดของตนต่อเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้สึกทางเพศ การตอบสนองความต้องการทางเพศ และรวมถึงพฤติกรรมและความสัมพันธ์ทางเพศ ทั้งหมดนี้ล้วนถูกกำหนดโดยสังคมและวัฒนธรรม โดยที่ทั้งผู้ชายและผู้หญิงเมื่อเกิดและเติบโตมาในสังคมจะถูกอบรมสั่งสอนและขัดเกลาให้เรียนรู้บทบาทในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเพศของตน บทบาทของชายและหญิงในเรื่องเพศจะแตกต่างกันไปในแต่ละสังคมและวัฒนธรรม (ดาร์ณี เลิศปีติวานิชย์, 2546: 4)

Abramson (1983) ได้กล่าวถึงการแสดงพฤติกรรมทางเพศว่ามีความสัมพันธ์กับการรับรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของสังคม (Cognitive structure) ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่สะสมไว้เป็นระยะเวลายาวนาน ถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษให้บุคคลรุ่นหลังได้รับรู้ แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

1. มาตรฐานของบิดามารดา (Parental standard) บิดามารดามีบทบาทในการสร้างมาตรฐาน ค่านิยมให้ลูกได้รับรู้ยึดถือเป็นหลักในการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเจตคติเรื่องเพศ เช่น ผู้ชายต้องเป็นสุภาพบุรุษ

2. บรรทัดฐานทางสังคม (Social norms) สังคมเป็นผู้กำหนดบรรทัดฐานไม่ได้ อยู่ที่บิดามารดาเพียงผู้เดียว เมื่อเจริญเติบโตขึ้นก็สามารถเรียนรู้ได้จากกลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน วัฒนธรรม

3. วุฒิภาวะ (Maturation) กระบวนการพัฒนาตนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปสู่การมีวุฒิภาวะสมบูรณ์ เช่น วัยรุ่นตอนต้น ผู้หญิงจะมีวุฒิภาวะเร็วกว่าผู้ชายในวัยเดียวกันทุกด้าน ถ้าบิดามารดาหรือผู้ปกครองไม่เข้าใจจะเกิดการเปรียบเทียบว่า ลูกผู้ชายพัฒนาไม่ดีเหมือนลูกผู้หญิง อาจทำให้วัยรุ่นเกิดความน้อยใจ ในขณะที่วัยรุ่นตอนกลาง อายุประมาณ 16-19 ปี จะมีความต้องการทางเพศสูง แต่เนื่องจากวัยรุ่นในช่วงนี้มีการพัฒนาทางสติปัญญาอย่างรวดเร็ว จึงช่วยให้รู้จักปรับบุคลิกภาพให้มีพฤติกรรมที่สังคมยอมรับได้

4. ประสบการณ์ทางเพศในอดีต (Previous sexual) เป็นเรื่องที่ได้สะสมอยู่ในการรับรู้อบรมสั่งสอนให้แต่ละสังคมตลอดมา เช่น ในสังคมไทยถูกสั่งสอนมาว่าเป็นผู้หญิงต้องรู้จักรักษาวล สงวนตัว ไม่มีเพศสัมพันธ์กับผู้ชายก่อนแต่งงาน ผู้ชายต้องการแต่งงานกับผู้หญิงบริสุทธิ์ การตั้งครรภก่อนแต่งงานเป็นเรื่องเสื่อมเสีย เป็นต้น การอบรมสั่งสอนดังกล่าวนำมาซึ่งการประพฤติปฏิบัติของวัยรุ่น ถ้าวัยรุ่นไม่กระทำตามจะไม่ได้รับการยอมรับในสังคม เป็นต้น

ในอดีตคนไทยจะเคร่งครัดกับการแสดงออกทางเพศ โดยเฉพาะกับผู้หญิง ธรรมเนียมไทยในสมัยก่อนถือว่าหญิงสาวควรสงบเสงี่ยมไม่แสดงอารมณ์รักอารมณ์ใคร่อย่างเปิดเผย การสำส่อนทางเพศเป็นพฤติกรรมที่รังเกียจ และรักร่วมเพศไม่เป็นที่ยอมรับในสังคมไทย นอกจากนั้น การกล่าวถึงเรื่องเพศอย่างตรงไปตรงมาก็ถือว่าไม่สุภาพ ในวรรณคดีไทยจึงต้องกล่าวถึงการร่วมเพศและความสุขสุดขยดในรูปของบทกวีจรรยา (สุวทนา อารีพรวศ, 2550: 11) จากการที่ค่านิยมในสังคมไทยมองเรื่องเพศเป็นเรื่องต้องห้าม และเป็นเรื่องส่วนตัว ไม่ควรนำเปิดเผยในที่สาธารณะมาเป็นเวลานาน การสอนเพศศึกษาที่เหมาะสมในสถาบันการศึกษาจึงยังไม่เกิดขึ้น (นงลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และคณะ, 2546: 26)

ด้วยสังคมและวัฒนธรรมไทยทำให้เกิดข้อจำกัดในการรับรู้เรื่องเพศศึกษาจากความเข้าใจผิดที่หลาย ๆ คนคิดว่าเพศศึกษากับเพศสัมพันธ์คือความหมายเดียวกันนั่นเอง ดังนั้นเมื่อกล่าวถึงวิชา “เพศศึกษา” คนทั่วไปมักจะนึกว่าเป็นการสอนแต่เรื่อง “เพศสัมพันธ์” เท่านั้น อีกทั้งยังมีการตั้งข้อสังเกตว่า การพูดเรื่องเพศสัมพันธ์กับเด็กเป็นการชี้โพรงให้กระรอก ทั้งๆ ที่วิชานี้สอนเรื่องอื่น ๆ อีกมากนอกจากเรื่องเพศสัมพันธ์ เช่น บุคลิกภาพ มนุษยสัมพันธ์ ครอบครัวยุทธศาสตร์ สุขภาพกายสุขภาพจิต วิธีฝึกและบริหารจิต มารยาทสังคม หลักธรรมของศาสนา สังคม และกฎหมาย เป็นต้น (กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 98)

ทัศนคติในเรื่องนี้สามารถเห็นได้จากการที่สภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้แต่งตั้งคณะกรรมการอบรมวัฒนธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก เพื่อดำเนินงานศึกษาค้นคว้าหลักสูตรในเรื่องเพศศึกษา ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้เห็นว่าถ้าหากจะเริ่มดำเนินงานทางเพศศึกษาโดยวางเป็นหลักสูตรเพศศึกษาก็จะต้องบังคับให้มีการประมวลการสอนของครู และเป็นสิ่งซึ่งจะต้องทำได้ แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังไม่สะดวกที่จะจัดเป็นหลักสูตรดังกล่าว จึงได้เปลี่ยนคำว่า “หลักสูตรเพศศึกษา” เป็น “แนวการสอนเพศศึกษา” และในปี พ.ศ. 2501 คณะกรรมการอบรมวัฒนธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก สำนักวัฒนธรรมทางจิตใจ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ร่วมกันทำรายงานขึ้นตั้งเรื่องแนวสอนเพศศึกษา สำหรับชั้นอนุบาล ชั้นประถม ชั้นมัธยมและเตรียมอุดมศึกษา โดยหนังสือเล่มนี้ได้วางแนวสอนเพศศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นเตรียมอุดมศึกษา โดยที่แต่ละชั้นแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ การจัดโรงเรียน การอบรมนักเรียน การสอนของครู แต่อย่างไรก็ตามโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาไม่เคยได้ใช้แนวการสอนเพศศึกษานี้ให้เป็นประโยชน์เพื่อบรรลุซึ่งจุดประสงค์ที่ได้วางไว้เลย (สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ, แนวสอนเพศศึกษา, หน้า ก อ้างใน สุรางค์ศรี เผ่าสวัสดิ์, 2514: 9-11)

นอกจากนี้วัฒนธรรมทางเพศบางอย่างของคนไทยมีลักษณะที่เรียกว่า สองมาตรฐาน (double standard) มีมาตรฐานซ้อนทางเพศ คือ การใช้ความรู้ ความเข้าใจ และค่านิยมเรื่องเพศต่างชุดกันในการสั่งสอนผู้หญิงกับผู้ชาย นั่นคือ ผู้ชายจะได้รับการปลูกฝังเรื่องเพศแบบหนึ่ง และผู้หญิงจะถูกปลูกฝังอีกแบบหนึ่ง กล่าวคือ วัฒนธรรมทางเพศของไทยขัดเกลาให้ผู้ชายไม่เก็บงำความรู้สึกทางเพศ เมื่อมีความต้องการทางเพศแล้วจึงมักไม่ยับยั้งชั่งใจ และยังคงสอนให้สะสมประสบการณ์ทางเพศก่อนการแต่งงานว่า มิใช่เป็นเพียงเรื่องถูกต้อง แต่ถ้ายังมีประสบการณ์มากก็ยิ่งจะได้รับความนิยมยกย่องในกลุ่มเพื่อนมากขึ้นเท่านั้น (กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 81, 43) เพราะโครงสร้างของสังคมไทยเปิดโอกาสให้ผู้ชายมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสได้ ในขณะที่ผู้หญิงถือว่าเป็นความไม่ถูกต้องและเป็นรอยมลทินต่อชื่อเสียงของตนเองและ

ครอบครัว ด้วยเหตุนี้ผู้หญิงจึงถูกส่งสอนให้รักษานวลสงวนตัว และรักษาพรหมจารีไว้จนกว่าจะถึงวันแต่งงาน (สุวัทนา อารีพรรค, 2550: 11) เป็นแม่บ้านที่ปรนนิบัติสามีและดูแลสมาชิกทุกคนในบ้าน ซึ่งการสอนให้ผู้ชายพยายามมีประสบการณ์ทางเพศให้เร็วที่สุดทำให้ผู้ชายไทยไม่มีความละเอียดอ่อนในเรื่องเพศและสิ่งสมควรมิรับผิดชอบต่อเพศสัมพันธ์ที่ตนเองเป็นคนเริ่มขึ้น (กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 43)

เรื่องการนัดพบกันตามลำพังกับเพื่อนต่างเพศ ยังไม่เป็นที่รู้จักในสังคมไทยสมัยก่อน หนุ่มสาวจะมีโอกาสพบปะกันเฉพาะวันสำคัญที่มีพิธีทางศาสนา การเลือกคู่ครองเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่จัดทำให้ตามเหมาะสม การมีความสัมพันธ์ทางเพศก่อนแต่งงานนั้นถือว่าเป็นสิ่งไม่ถูกต้องไม่ได้รับการยอมรับจากสังคม และไม่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากขัดต่อศีลธรรมของสังคม โดยเฉพาะ “การชิงสุกก่อนห่าม” สังคมไทยไม่ให้การยอมรับและถือว่าไม่สมควรปฏิบัติอย่างเด็ดขาด (จรรย์พร โบหาญ, 2546: 52) โดยเฉพาะผู้หญิง เพราะสังคมไทยถือว่าความบริสุทธิ์พรหมจารีแห่งเพศเป็นเกียรติสูงสุดซึ่งจะต้องสงวนไว้ยิ่งด้วยชีวิตของกุลสตรี (สุชาติ โสมประยูร และวรรณี โสมประยูร, 2541: 67)

อย่างไรก็ตาม ทศนคติและการวางตนเกี่ยวกับเพศของคนไทยในยุคปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับคนไทยเมื่อ 30-40 ปีก่อนนับว่าแตกต่างกันอย่างมาก ค่านิยมเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวต่อกันของคนหนุ่มสาวเปลี่ยนแปลงไป ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับค่านิยมนี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมมนุษย์ โดยค่านิยมที่เปลี่ยนไปทำให้มีการยอมรับในพฤติกรรมบางอย่างมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งพฤติกรรมที่ชายหญิงปฏิบัติต่อกัน ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ไม่ได้เป็นไปตามแนวทางจริยธรรม วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนการอบรมสั่งสอนที่สืบต่อกันมาจากอดีต เช่น การถูกเนื้อต้องตัวกันระหว่างชายหญิง การเดินจูมมือกัน เป็นต้น วัยรุ่นมีอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศมากขึ้น เพราะในปัจจุบันโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนสหศึกษา การนัดพบระหว่างเพศจึงไม่ใช่เรื่องแปลก การแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในปัจจุบันเริ่มเห็นเด่นชัดกว่าแต่ก่อน เพราะการยึดมั่นในวัฒนธรรมของชาติในวัยรุ่นลดน้อยลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามามีอิทธิพลต่อสังคมไทย เช่น การแต่งกาย อีสร์เสรีทางเพศ ความใกล้ชิดสนิทสนมกันง่ายของวัยรุ่นชายหญิง ประกอบกับอิทธิพลของภาพยนตร์ ซีดี วีดีโออนาจารที่หาดูกันง่าย สถานะเรียมย์ที่วัยรุ่นใช้ในการนัดพบ สิ่งเหล่านี้ทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้งคิด ปล่อยตัวปล่อยใจให้เป็นไปตามความปรารถนาของธรรมชาติจนลืมขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทยในอดีต (ดารณี เลิศปีติวาณิช, 2546: 2)

สำหรับทัศนคติเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานนั้น ดูเหมือนจะเป็นที่ยอมรับของคนรุ่นใหม่ วัยรุ่นมีทัศนคติยอมรับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น จนวัยรุ่นหนุ่มสาวในปัจจุบันคิดว่าการได้เสียก่อนแต่งงานเป็นเรื่องธรรมดา จากการศึกษาวัยรุ่นในสถานศึกษาและโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งของวัยรุ่นหญิงในโรงงานมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน โดยมักจะคบกันเป็นระยะเวลาสั้นจากนั้นจึงมีเพศสัมพันธ์ คู่รักมักเป็นคนนอกโรงงาน อาจมาจากโรงงานที่อยู่ใกล้เคียงซึ่งพบกันตามดิสโก้ คาราโอเกะ และการศึกษาวิจัยในกลุ่มนักศึกษา มหาวิทยาลัยที่อยู่ร่วมกันโดยไม่แต่งงาน พบว่า สาเหตุของการย้ายมาอยู่ด้วยกัน คือ เรื่องเพศสัมพันธ์เป็นหลัก และต่างก็ไม่ปิดกั้นตนเองในการคบหาคนใหม่ (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต, 2547: 7)

การศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติต่อความรักและเพศสัมพันธ์ โดย Peplau Rubin และ Hill (1977, ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร, 2530 อ้างถึงใน ดารณี เลิศปีติวาณิชย์, 2546: 12-13) ศึกษาหนุ่มสาวจำนวน 231 คู่ พบว่า ทัศนคติของความรักกับการมีเพศสัมพันธ์แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. Sexually Traditional วัยรุ่นกลุ่มนี้จะมีลักษณะความเชื่อในเรื่องของประเพณีที่ปฏิบัติตามกันมา โดยมีความคิดว่าการแต่งงานต้องมาก่อนการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งความเชื่อของวัยรุ่นกลุ่มนี้มักมีพื้นฐานมาจากจริยธรรมในสังคมและความเชื่อทางศาสนา
2. Sexually Moderate วัยรุ่นกลุ่มนี้มีความเชื่อว่าความรักไม่จำเป็นต้องแต่งงาน เพราะฉะนั้นจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นที่มีทัศนคติเช่นนี้จะอยู่ด้วยกันและมีเพศสัมพันธ์กันโดยไม่จำเป็นต้องแต่งงานเป็นพิธีการ วัยรุ่นกลุ่มนี้มักจะมีความคิดว่าการมีความสัมพันธ์ทางเพศเป็นทางหนึ่งของการเพิ่มเติมการแสดงความรัก
3. Sexually Liberal วัยรุ่นกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า การมีความสัมพันธ์ทางเพศโดยไม่จำเป็นต้องมีความรักไม่ใช่สิ่งผิดเป็นเรื่องของความสนุกและเป็นทางหนึ่งที่จะเรียนรู้เพื่อที่จะรักคนอื่น ฉะนั้นวัยรุ่นกลุ่มนี้จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้ามแม้ว่าจะเพิ่งรู้จักกัน

แม้มีงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงภาพสอดคล้องกันว่า ชายหนุ่มหญิงสาวมองความสัมพันธ์ทางเพศในคูรักรเป็นเรื่องธรรมดา และกล้าที่จะแสดงออกถึงความรัก ความพอใจในเพื่อนต่างเพศ พุดคุยเรื่องเพศเปิดเผยมากขึ้น แต่ปรากฏว่าท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางเพศนี้ ทัศนคติและค่านิยมเรื่องเพศเดิมนั้นยังคงกำกับวิถีคิดของวัยรุ่นไทยไว้อย่างเดิม กล่าวคือผู้ชายเรียนรู้ทางเพศเร็วขึ้น เสรีมากขึ้น แต่ยังคงชุดความคิดเก่าไว้ คือ ไม่ตระหนักถึงปัญหาที่จะตามมาจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศ และยังมองการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับคูรักรหรือเพื่อนหญิงเป็นเรื่องของการ “ได้เปรียบ” ส่วนผู้หญิงก็ยังคงมองว่าตนเองเป็นฝ่าย “เสียเปรียบ”

เหมือนเดิม แม้ผู้หญิงจะรู้สึกเสรีและมีอิสระมากขึ้นในเรื่องเพศ แต่ยังคงจริงจังต่อเรื่องความสัมพันธ์ทางเพศมากกว่าชาย (กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 43-44)

และถึงแม้ว่าวิชาเพศศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการนั้นไม่ได้สอนแต่เรื่องเพศเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีเรื่องสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตอยู่ด้วย อีกทั้งยังมีการพัฒนาปรับปรุงให้ทันสมัยตามกาลเวลา แต่ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นก็ยังไม่ลดลงระดับลง ยิ่งไปกว่านั้นก็ยังไม่สามารถเปลี่ยนทัศนคติในทางลบของคนทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาได้ด้วย อาจเป็นเพราะไม่ได้ทำให้มีความกระจ่างตั้งแต่ต้นว่า เพศศึกษาคืออะไร จึงทำให้ยังมีความเข้าใจผิดอยู่ รวมทั้งไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในปัจจุบันได้ (กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 98) โดยเฉพาะในเรื่องโรคติดต่อจากการมีเพศสัมพันธ์ เนื่องจากค่านิยมของสังคมไทย ผู้หญิงมีความจำกัดในการแสดงออกถึงความต้องการและความพึงพอใจในเรื่องเพศ ขาดทักษะการสื่อสารและการต่อรองทางเพศกับคู่่นอน ทำให้ผู้หญิงไม่กล้าที่จะเป็นฝ่ายเรียกร้องให้ฝ่ายชายใช้ถุงยางอนามัย และเป็นเหตุนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์โดยขาดการป้องกัน และไม่กล้าที่จะแสดงความต้องการที่จะใช้ถุงยางอนามัยให้ฝ่ายชายทราบ ซึ่งงานวิจัยของ Busayawong & Chuamanochan (1995, อ้างในณัฐนันท์ คงคาหลวง, 2548: 34) ศึกษาวัยรุ่นในภาคเหนือ พบว่าเมื่อคู่่นอนไม่ใช้ถุงยางอนามัย วัยรุ่นหญิงส่วนใหญ่ไม่กล้าต่อรองให้คู่่นอนใช้ เนื่องจากกลัวว่าคู่่นอนจะคิดว่าตนเองเป็นผู้หญิงที่มีประสบการณ์ทางเพศสูง

3. แหล่งความรู้เรื่องเพศ

นายสรรพลัทธ์ คุ้มประพันธ์ คณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และผู้อำนวยการมูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนกระตุ้นให้เด็กสนใจในเรื่องเพศเพิ่มมากขึ้น เพราะมีปัจจัยกระตุ้นเร่งเร้าทางเพศ 3 ปัจจัย คือ ด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งโดยทั่วไปเด็กจะสนใจเรื่องเพศอย่างจริงจังเมื่ออายุประมาณ 12-13 ปี ยกเว้นแต่ว่ามีสิ่งไปกระตุ้นก่อน แต่เมื่อเด็กสนใจเรื่องเพศแล้ว ผู้ใหญ่ควรมีบทบาทหน้าที่ในการสอนและแนะนำเด็กให้เข้าใจถึงที่มาของอารมณ์เพศ เข้าใจวิธีหลีกเลี่ยงการถูกกระตุ้น การเร่งเร้าทางเพศ รวมถึงวิธีสลายพลังกีดกันทางเพศในทางบวก เด็กจะมีพฤติกรรมทางเพศที่ดีและเหมาะสมได้ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2551)

ในเมืองไทยไม่พบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ว่ามีการส่งเสริมหรือการสอนเรื่องเพศกันอย่างเปิดเผยดังเช่นในประเทศจีน อินเดีย และญี่ปุ่น (สุวิทนา อารีพรรค, 2551: 9) แต่ก็ไม่ใช่ว่าจะ

ไม่มีการสอนเรื่องเพศเลย การสอนเรื่องเพศของประเทศไทยมีลักษณะเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ คือ มีการสอนเรื่องเพศทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น จากวรรณคดีเรื่องขุนช้างขุนแผน สุภาชิต เช่น สุภาชิตสอนหญิง สุภาชิตสอนชาย สุภาชิตเหล่านั้นได้สอนหญิงให้รู้จักรักษาวลสงวนตัว สอนหญิงและชายในการคบหาสมาคมระหว่างเพื่อนต่างเพศ ตลอดจนกิริยามารยาทต่าง ๆ พ่อแม่จะสอนเรื่องเพศในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับกามารมณ์โดยตรง เช่น ห้ามหิวผยมยามค่ำคืน ห้ามขารับเมื่อได้ยินเสียงผิดปกติ สอนไม่ให้ถอดเสื้อผ้ากองไว้ สอนไม่ให้ชายหญิงไปไหนมาไหนสองต่อสอง สอนเรื่องอาหารการเรือนการเลือกคู่ครองให้กับลูกสาว และนอกจากจะได้รับจากพ่อแม่ ญาติพี่น้องและเพื่อนฝูงแล้ว วัดยังเป็นแหล่งของความรู้เรื่องเพศอีกด้วย เช่น วัดราชบูรณะ จังหวัดพิษณุโลก ได้สอนเรื่องเพศ คือ กามกิริยาไว้ที่ผนังวัด วัดคงคาราม คลองตาต อำเภอบึงสามพัน จังหวัดราชบุรี มีการบันทึกภาพโรงโสเภณีไว้ที่ผนังวัด (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532: 13-15)

สมัยต้นรัชกาลที่ 5 มีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศในหนังสือรายเดือน เช่น หนังสือ “มิวเซียม” หรือ “รัตนโกษา” ซึ่งถือว่าเป็นหนังสือรายเดือนภาษาไทยเล่มแรกของเมืองไทย พิมพ์ฉบับที่ 1 เมื่อ พ.ศ. 2419 (จุลศักราช 1239) เรื่องเพศที่เขียนไว้คือ เรื่อง “คัมภีร์กรรมรักษา” โดย ดร. แบรดเลย์ หมอสอนศาสนาชาวอเมริกัน เรื่อง “โลกสังขาร” แต่งโดย “ท.จ.ว.ม.ม.” เรื่องทั้งสองได้กล่าวถึงลักษณะอวัยวะสืบพันธุ์ของหญิง การเกิดโลหิตประจำเดือน การตั้งครรภ์ การเจริญเติบโตของทารกในครรภ์ ลักษณะของมดลูก และลักษณะภายนอกของอวัยวะสืบพันธุ์เพศชาย เป็นต้น (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532: 15-16)

ปัจจุบันแหล่งความรู้เรื่องเพศมีมากขึ้น ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ ถูกส่งผ่านทางสื่อต่าง ๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะผ่านทางอินเทอร์เน็ต และยังพบว่า อินเทอร์เน็ตกลายเป็นที่ระบายนามธรรมทางเพศให้วัยรุ่น เช่น การเล่นเกมฟรีดอก ก็เป็นโปรแกรมหนึ่งที่ถูกพูดถึงอย่างมากในการใช้เป็นพื้นที่เพื่อปลดปล่อยสภาวะทางอารมณ์ ซึ่งต่างจากสมัยก่อนที่ยังไม่มีอินเทอร์เน็ตต้องดูจากสื่อทีวี นิตยสาร หรือไปสถานเริงรมย์

สื่อทางเพศประเภทต่าง ๆ ที่แพร่หลายในเมืองไทยในปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มสิ่งพิมพ์ กลุ่มภาพยนตร์หรือวิดีโอ และกลุ่มคอมพิวเตอร์ (สุระ ศรีศศิ, 2550: 23-24) ดังนี้

1. กลุ่มสิ่งพิมพ์ เช่น เป็นหนังสือปลุกอารมณ์ การ์ตูน ปฏิทิน หรือโป๊ โดยแต่ละประเภทดังกล่าวจะมีการแสดงออกต่อเรื่องเพศในระดับต่าง ๆ กัน ทั้งรูปภาพ เนื้อหา สำหรับภาพก็มีตั้งแต่เห็นแค่เรือนร่าง ไม่เห็นหน้าอกและอวัยวะเพศ เห็นหน้าอกอย่างเดียว เห็นหน้าอกและ

อวัยวะเพศด้วย หรือเป็นภาพการร่วมเพศระหว่างชายหญิง ส่วนเนื้อหาที่อาจเป็นการบรรยาย สัตว์สวนและท่วงท่าของสตรีที่ไร้อารมณ์บุรุษ การเล้าโลมต่าง ๆ และการแสดงอารมณ์ตอบสนอง ต่อการเล้าโลมนั้น จนถึงลีลาการมีเพศสัมพันธ์ระหว่างชายหญิง ซึ่งส่วนใหญ่จะผูกเป็นเรื่องหรือ สร้างเป็นเหตุการณ์เพื่อให้เกิดความเร้าใจมากขึ้น สิ่งพิมพ์ดังกล่าวมีทั้งที่ผลิตในประเทศและ ต่างประเทศ และทำขึ้นอย่างหลากหลายตามรสนิยมของผู้รับสาร โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือวัยรุ่น และผู้ใหญ่ ซึ่งปัจจุบันมีแนวโน้มจะนิยมสื่อทางเพศมากขึ้น

2. กลุ่มภาพยนตร์และวิดีโอ นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา ผู้สร้าง ภาพยนตร์ไทยได้นำการมาดัดแปลงความสนใจของผู้ชม จึงเกิดภาพยนตร์ที่แสดงอารมณ์รัก อย่างเปิดเผยมากขึ้น ตัวอย่างของภาพยนตร์ดังกล่าวที่ปรากฏในช่วงแรก ๆ คือ “ตลาดพรหมจารี” และ “กลกามแห่งความรัก” และต่อมาก็ยังมีภาพยนตร์อย่าง จันดารา เป็นต้น

3. สื่อทางเพศทางคอมพิวเตอร์ ลูกค้ำที่บริโภคสื่อประเภทนี้มักจะมีฐานะตั้งแต่ ระดับปานกลางขึ้นไปและมีการศึกษาดี วิธีการสื่อสารทางคอมพิวเตอร์อาจมาในรูปแบบของแผ่นซีดี และดีวีดี หรือผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ผลสำรวจของสมาคมกุมารแพทย์อเมริกัน พบว่า เด็กอเมริกันใช้เวลาเฉลี่ยวันละ 3 ชั่วโมง ดูโทรทัศน์ที่มีรายการด้านเพศถึง 2 ใน 3 ตั้งแต่เรื่องตลก ส่อเสียด ไปจนถึงฉากเปลือยและ ร่วมเพศ โดย 10 % มีแนวโน้มที่จะทดลองหรือเลียนแบบ ในขณะที่งานวิจัยของญี่ปุ่น ก็พบว่า วัยรุ่นนิยมใช้อินเทอร์เน็ตในการแสวงหาเพื่อน เล่นเกมออนไลน์ และเยี่ยมชมเว็บไซต์ต่าง ๆ ใน บรรดาเว็บไซต์ที่มีอยู่ทั่วโลก เป็นเว็บไซต์โป๊เกือบ 1 ใน 3 โดยเด็ก ๆ 1 ใน 5 ทั่วโลกที่ใช้อินเทอร์เน็ตจะ ได้รับจดหมายอีเมลล์ที่ส่งไปในด้านล่อลวงทางเพศ (สุชาติ จักรพิสุทธิ์, 2551) ในขณะที่รายงาน จาก “โครงการวิจัยระยะยาวในเด็กไทย” โดย จันทรเพ็ญ ชูประภาวรรณ (2541: 68-76) พบว่า เด็กไทยอายุต่ำกว่า 5 ปี ได้ชมภาพความรุนแรงจากโทรทัศน์ เช่น ตีกัน ฆ่ากัน วันละ 501 ครั้ง เด็ก ประถมทั้งหญิงและชายชมรายการการ์ตูนที่เน้นไปในเรื่องแบ่งเพศเป็นอันดับหนึ่ง ชมละครเป็น อันดับสอง ชมเกมโชว์อันดับสาม ส่วนระดับวัยรุ่นชมละครเป็นอันดับหนึ่ง เกมโชว์อันดับสอง และ ฟังเพลงเป็นอันดับสาม

เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป ค่านิยมและทัศนคติในเรื่องการมีความสัมพันธ์ทางเพศ ก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน แต่แนวความคิดที่ว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องส่วนตัวยังคงไม่เปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าพ่อแม่จะเริ่มมีการสื่อสารในเรื่องเพศกับลูกบ้างแล้วแต่อาจยังไม่มากนัก สาเหตุเพราะ วัฒนธรรมและค่านิยมของคนไทยที่ยังไม่ค่อยยอมรับการสื่อสารพูดคุยในเรื่องเพศอย่างเปิดเผย โดยเฉพาะกับลูก และพ่อแม่ส่วนใหญ่อาจยังขาดทักษะในด้านการสื่อสารเรื่องเพศกับลูก อีกทั้งยัง

เห็นว่าลูกอายุยังน้อย (13-14 ปี) การพูดเรื่องเพศอาจเป็นการชี้้นำให้ลูกมาสนใจเรื่องเพศมากขึ้นก็เป็นได้ (กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 119)

จากผลสำรวจของคูเร็กซ์ โกลบอล เซ็กซ์ เซอร์เวย์ 1998 พบว่าวัยรุ่นเกือบทุกประเทศทั่วโลกได้รับความรู้ในเรื่องเพศศึกษาจากเพื่อนมากที่สุด ยกเว้นวัยรุ่นจากประเทศแคนาดา เม็กซิโก และอังกฤษเท่านั้นที่ตอบว่า ได้รับความรู้จากโรงเรียนมากที่สุด วัยรุ่นฝรั่งเศสให้ความเห็นที่แตกต่างจากประเทศอื่น ๆ ทั้งหมดโดยตอบว่า ได้รับความรู้เรื่องเพศจากคุณอนของตนมากที่สุด (ร้อยละ 32) วัยรุ่นเม็กซิโกเป็นกลุ่มที่เรียนรู้เรื่องเพศได้อย่างมีแบบแผนมากที่สุดในโลก เพราะมีอัตราส่วนวัยรุ่นที่เรียนรู้เรื่องนี้จากโรงเรียนและพ่อแม่สูงที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ คือ ร้อยละ 41 และ 26 และมีจำนวนวัยรุ่นที่เรียนรู้เรื่องเหล่านี้จากเพื่อนน้อยที่สุดในโลกเช่นกัน (เพียงร้อยละ 7 เท่านั้น) ในขณะที่หนุ่มสาววัยรุ่นของไทยแทบจะไม่ได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษาจากคนในครอบครัวอย่างพ่อแม่หรือพี่น้องเลย เพราะจากการสำรวจมีเพียงร้อยละ 1 ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ทั่วโลก (rty9, 2551) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543: 103) เรื่องการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอทางอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่เห็นว่าการแสวงหาเกี่ยวกับข่าวสารประเด็นทางเพศเป็นเรื่องส่วนตัวและต้องแอบผู้ปกครอง เพราะท่านจะคิดว่าหมกมุ่น ใจแตก และไม่ใส่ใจเรื่องเรียน นอกจากนี้พ่อแม่บางคนยึดถือค่านิยมเก่า ๆ ที่ว่าวัยรุ่นไม่ควรรู้เรื่องเพศ

นอกจากแหล่งความรู้ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วจะพบว่า มีเว็บไซต์ของเอกชนที่ทำงานด้านเด็กและเยาวชนในไทย ที่จัดทำขึ้นเพื่อวัยรุ่นโดยตรงจำนวนมาก ทั้งในเชิงให้คำปรึกษาเรื่องเพศศึกษา เพื่อน การใช้ถุงยางอนามัย ความรู้เรื่องเอดส์ ร่างกาย การตั้งครรรภ์ การตอบปัญหา ความทุกข์และปัญหาด้านจิตวิทยา ข่าวสาร กิจกรรมเชิงบวกที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน ในจำนวนนี้ยังพบเว็บไซต์ของกลุ่มเยาวชนมหาวิทยาลัยที่รวมตัวกันหลายสถาบัน ชื่อ www.deksiam.com ที่มีการเชื่อมโยงของกลุ่มเยาวชนที่ทำกิจกรรมสาธารณประโยชน์จากทุกภาคทั่วประเทศ หรือเว็บไซต์ของสมาคมสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย <http://www.icamtalk.com/> ของสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ซึ่งมี Hotline คลายเครียดที่ 02-3548300 ให้วัยรุ่นด้วย <http://www.clinicrak.com/> ของกลุ่มหมอเวชศาสตร์ครอบครัว <http://www.teenpath.net/> ขององค์การแพช ซึ่งจัดโครงการเพศศึกษาสัญจรไปยังโรงเรียนด้วย เว็บไซต์ทั้งหมดเหล่านี้มีการเปิดพื้นที่ให้เยาวชนปรึกษาปัญหา ตั้งกระทู้หรือแสดงความคิดเห็นต่อสถานการณ์และข่าวสารเกี่ยวกับวัยรุ่น (สุชาดา จักรพิสุทธิ์, 2551)

สำหรับในต่างประเทศนั้น มีการให้ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษาอีกทางหนึ่งโดยผ่าน “เช็กซ์มิวเซียม” ซึ่งมีอยู่ทั่วโลก ส่วนใหญ่มีการจัดนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ รวมถึงโบราณวัตถุ และสิ่งของที่แสดงถึงวิวัฒนาการและวัฒนธรรมทางเพศของมนุษย์ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่น หนังสือโป๊ ถูยางอนามัย รวมทั้ง Sex Toy ประเทศที่มีเช็กซ์มิวเซียม เช่น สหรัฐอเมริกา อินเดีย จีน ญี่ปุ่น เช็กซ์มิวเซียมเหล่านี้จะมีห้องสมุดให้ศึกษาค้นคว้า ซึ่งมีทั้งหนังสืองานวิจัย บทความวิชาการ รวมไปถึงนิตยสารโรติก นอกจากนี้ประเทศเกาหลีใต้ยังให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพเช่นกัน จึงมี Museum of Sex and Health ที่เกาะเชจู ที่มีการแสดงนิทรรศการให้ความรู้ทางด้านเพศศึกษา การคุมกำเนิด การป้องกันโรค รวมถึงหุ่นสาธิต (พันธุ์ทิพย์ ชีระเนตร, 2551: 42)

4. เพศศึกษา

3.1 ความหมายของเพศศึกษา

พิสุทธิพร จำใจ (2543: 9-10) ได้ประมวลว่า เพศศึกษา เป็นการศึกษาเพื่อก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ อันประกอบไปด้วย การศึกษาเกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์เพศชายและเพศหญิงทางด้านกายวิภาคศาสตร์ (Anatomy) และสรีรวิทยา (Physiology) การเลือกคู่ครองที่เหมาะสม การปฏิบัติตนให้มีความสุขในชีวิตสมรส การวางแผนครอบครัว วิธีการคุมกำเนิด การตั้งครรรภ์ การเตรียมตัวเป็นบิดามารดาที่ดี โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ รวมไปถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับอารมณ์หรือจิตทางเพศ (Psychosexuality) ความแตกต่างระหว่างเพศและปัจจัยประกอบของความรักที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ เรียนรู้ประเพณี วัฒนธรรมของสังคมเกี่ยวกับเพศ ซึ่งการเรียนรู้ทั้งหมดดังกล่าวจะช่วยปูพื้นฐานให้เด็กและเยาวชนพัฒนาตนเองเป็นผู้ใหญ่ที่มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี มีทัศนคติ ค่านิยมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม มีความรับผิดชอบ ส่งผลให้สามารถใช้สัญชาตญาณทางเพศที่มีมาแต่กำเนิดได้เต็มศักยภาพโดยไม่ถูกรบกวนงำ

ศรินยา พรหมคำ (2549: 26) กล่าวว่า เพศศึกษา (sex education) หมายถึง กระบวนการทางการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของชีวิตในเรื่องเกี่ยวกับเพศ ตั้งแต่เกิดจนตาย ซึ่งการศึกษาเรื่องเพศเริ่มได้ตั้งแต่ในวัยเด็กโดยให้ความรู้ที่เหมาะสม นอกจากนี้เพศศึกษายังประกอบด้วย พฤติกรรมทางเพศ การสืบพันธุ์ เจตคติที่ดีในธรรมชาติทางเพศ พฤติกรรมทางเพศเกี่ยวกับสุขภาพ และความสัมพันธ์กับการคบหาสมาคมกันระหว่างหญิงชาย รวมไปถึงการรู้จักเลือกคู่ครองและครองชีวิตคู่ได้อย่างมีความสุข สามารถที่จะอบรมเลี้ยงดูบุตร

หลานให้เป็นคนดีของสังคม แม้ต้องเผชิญกับปัญหาชีวิตครอบครัวและความสัมพันธ์ทางเพศก็รู้จักวิธีแก้ไขปรับตัวให้ดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสมมีความสุขในบั้นปลายชีวิต

นางลักษณะ เอ็มประดิษฐ์ (2546: 4) กล่าวว่า เพศศึกษาเป็นกระบวนการศึกษา (education process) ที่ศึกษากันมาหลายปีแล้ว ด้วยเห็นว่ามีผลสำคัญและจำเป็นในการเรียนรู้ของมนุษย์ทุกคน เพื่อนำไปปรับใช้กับชีวิตประจำวันของตนเองและยังถ่ายทอดสู่คนอื่น ๆ ได้อย่างเหมาะสมด้วย โดยผู้ถ่ายทอดจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง เพศศึกษาสามารถศึกษาทั้งระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการเตรียมบุคคลแต่ละคนในการเรียนรู้ความจริงของชีวิต สามารถปรับตัวได้ตามขั้นตอนของชีวิตได้อย่างไม่ลำบาก และจะต้องประกอบด้วยส่วนประกอบที่สำคัญ คือ การมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมที่ถูกต้องในเรื่องเพศรวมถึงบทบาททางเพศด้วย

ชัยวัฒน์ ปัญญาพงษ์ (2523: 3) กล่าวว่า เพศศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษาที่จะให้ผู้เรียนเข้าใจถึงความแตกต่างทางด้านกลไกการทำงาน การเปลี่ยนแปลง ความต้องการและผลสืบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงความต้องการของเพศทั้งสองในทุก ๆ ด้าน เช่น ทางกายวิภาค สรีรวิทยา สุขวิทยา สถานภาพและบทบาททางเศรษฐกิจ สังคม ประเพณี วัฒนธรรม และการเมือง ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้ในการปรับตัว การวางแผนชีวิตและการตัดสินใจปฏิบัติต่อกันระหว่างเพศและเพศเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะทำให้เกิดความเป็นระเบียบในสังคมและชีวิตครอบครัว

สุชาติ โสมประยูร และวรรณ โสมประยูร (2541: 157-158) เพศศึกษาเป็นการศึกษาที่สำคัญส่วนหนึ่งซึ่งทำให้ผู้เรียนได้รับทั้งความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ หรือความรู้สึกนึกคิดที่ดีในเรื่องธรรมชาติของเพศและพฤติกรรมทางเพศ เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนให้มีสุขภาพและสวัสดิภาพที่สมบูรณ์ รวมทั้งสามารถประพฤติตัวให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพศเดียวกันและระหว่างเพศตรงข้าม ทั้งในด้านส่วนตัวและส่วนรวม เพศศึกษาจึงมิใช่เพียงการสอนให้เด็กรู้เกี่ยวกับระบบสืบพันธุ์และเพศสัมพันธ์เท่านั้น แต่เพศศึกษาจะต้องประกอบไปด้วยอีกหลายสิ่งหลายอย่าง เช่น ทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด บุคลิกภาพ พฤติกรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มนุษย์สัมพันธ์ มารยาท ศีลธรรม วัฒนธรรม ความประพฤติ และการดำเนินชีวิตครอบครัว ฯลฯ

สมาคมแพทย์แห่งสหรัฐอเมริกา (The American Medical Association: AMA) (อ้างถึงใน Carl E Wellgoose, 1972: 230) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาไว้ว่า การสอนเพศศึกษาหมายถึง การสอนเพื่อช่วยสร้างเสริมชีวิตครอบครัวให้มีความมั่นคงถาวร เพื่อให้เด็กเข้าใจและยอมรับนับถือตัวเองมากขึ้น เพื่อพัฒนาความสามารถในการสร้างเสริมมนุษย์สัมพันธ์อันดี เพื่อ

ปลูกฝังความรับผิดชอบในการแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศที่มีต่อสังคม และเพื่อยกมาตรฐานความสามารถของการที่จะเป็นบิดา มารดา ผู้ซึ่งรู้จักหน้าที่ที่ดีในอนาคต โดยการสอนเพศศึกษานี้จะต้องไม่หมายถึงการสอนเทคนิคเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์หรือความผิดปกติทางเพศใด ๆ ทั้งสิ้น

Klander (1970: 3) ได้ให้ความหมายของเพศศึกษาไว้ว่า เป็นโครงการศึกษาที่จัดขึ้นเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เตรียมพร้อมที่จะแก้ปัญหาชีวิต ซึ่งมีเรื่องเพศเป็นส่วนประกอบ ปัญหาเหล่านี้มีมากมายตั้งแต่ปัญหาส่วนบุคคล จนถึงปัญหาที่มีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เกี่ยวข้องกับร่างกาย สังคม จิตใจ และศีลธรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะมีผลต่อความสำเร็จในชีวิตครอบครัว รวมทั้งสัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัว

Nazer (1976: 44-45) กล่าวว่า เพศศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในเรื่องความสัมพันธ์ของบุคคล ได้แก่ ความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน ความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละบุคคล สุขวิทยา สังคมวิทยา ซึ่งเรื่องดังกล่าวเยาวชนควรได้เรียนรู้และเข้าใจและควรจัดโครงการสอนที่ต่อเนื่องกันในขณะอยู่ในระบบการศึกษา

กล่าวโดยสรุป เพศศึกษา คือ วิชาที่อยู่ในหลักสูตรการศึกษาของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ประกอบด้วย เนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศวิถี (sexuality) บทบาท (role) เพศภาวะ (gender) ของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย พัฒนาด้านปัญญาการคิด การตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เข้าใจธรรมชาติและชีวิต รู้จักและเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องและเหมาะสม ทั้งในด้านการป้องกัน การส่งเสริมและการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีอย่างถาวร ทั้งของตนเอง ครอบครัว และชุมชน

3.2 แนวคิดหลักเพศศึกษา

การสอนเรื่องเพศแก่เด็กและวัยรุ่น เป็นกระบวนการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์ ตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนที่จะให้บุคคลได้เรียนรู้ธรรมชาติความเป็นจริงของชีวิตและสังคม เพื่อให้บุคคลมีความรู้ มีทัศนคติ และมีพฤติกรรมถูกต้องในเรื่องเพศ ตลอดจนสามารถปรับตัวตามพัฒนาการของชีวิตอย่างเหมาะสม การสอนดังกล่าวมีเนื้อหาที่ครอบคลุมกว้างขวาง เกิดขึ้นต่อเนื่องตามพัฒนาการเด็กตั้งแต่เกิดและต่อเนื่องไปตามวัยจนถึงวัยรุ่น เด็กเรียนรู้จากการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจากตัวอย่างและการสอนโดยพ่อแม่ ครอบครัว และสังคมสิ่งแวดล้อม ไปตามระดับสติปัญญา และการเปลี่ยนแปลงของตนเองและสิ่งแวดล้อม พัฒนาเป็นเอกลักษณ์ทางเพศ บทบาททางเพศที่

เหมาะสม ปรับตัวเอง และควบคุมตัวเองในเรื่องเพศได้ การสอนเรื่องเพศจำเป็นต้องให้สอดคล้องตามพัฒนาการทางเพศปกติ ผู้สอนเรื่องเพศจึงต้องศึกษาเรื่องพัฒนาการทางเพศตั้งแต่เด็กจนถึงวัยรุ่น เพื่อให้จัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง (พนม เกตุมาน, 2551)

การสอนเรื่องเพศสามารถสอนได้ตั้งแต่เด็กยังเล็ก สอดแทรกไปกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านอื่นๆ พ่อแม่ควรเป็นผู้สอนเบื้องต้น เมื่อเข้าสู่โรงเรียน ครูจะช่วยสอนให้สอดคล้องไปกับที่บ้าน เมื่อเด็กเริ่มเข้าสู่วัยรุ่น ควรส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้ด้วยตัวเอง แต่มีแนวทางที่ถูกต้อง ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา, 2544. และพนม เกตุมาน, 2551)

1. พัฒนาการของมนุษย์ (Human Development) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเจริญเติบโต พัฒนาการทางเพศตามวัย ทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม

- 1.1 สรีระร่างกายที่เกี่ยวกับการสืบพันธุ์
- 1.2 การสืบพันธุ์
- 1.3 การเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น
- 1.4 ภาพลักษณ์ต่อร่างกาย
- 1.5 ตัวตนทางเพศและรสนิยมทางเพศ

2. สัมพันธภาพ (Relationship) หมายถึง การสร้างและรักษาความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม การสร้างและรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนเพศเดียวกัน และต่างเพศ การเลิกคู่ การเตรียมตัวก่อนสมรส และการสร้างครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างสามี-ภรรยา พ่อ-แม่-ลูก

- 2.1 ครอบครัว
- 2.2 มิตรภาพ
- 2.3 ความรัก
- 2.4 การเรียนรู้ซึ่งกันและกัน
- 2.5 การแต่งงานและการใช้ชีวิตร่วมกัน
- 2.6 บทบาทการเลี้ยงดู

3. ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skills) หมายถึง ความสามารถในการจัดการสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น ทักษะการสื่อสาร การสร้างความสัมพันธ์ และควบคุมความสัมพันธ์ให้อยู่ในความถูกต้องเหมาะสม ทักษะการปฏิเสธ ทักษะการขอความช่วยเหลือ ทักษะการจัดการกับอารมณ์ ทักษะการตัดสินใจและแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

- 3.1 การให้คุณค่าต่อสิ่งต่าง ๆ ของตนเอง
- 3.2 การตัดสินใจและความรับผิดชอบ
- 3.3 การสื่อสาร

3.4 ความสามารถในการบอก แสดงความคิด ความรู้สึก ความต้องการของตนเอง

3.5 การต่อรอง

3.6 การหาความช่วยเหลือ

4. พฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior) หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรมทางเพศหรือบทบาททางเพศ (Gender role) ที่เหมาะสมกับบทบาททางเพศและวัย เป็นที่ยอมรับของสังคม ไม่เกิดความเสียหายทางเพศ(เช่น เพศสัมพันธ์ในวัยรุ่น เพศสัมพันธ์ที่ปราศจากการป้องกันการตั้งครรภ์หรือการติดเชื้อ) การสร้างเอกลักษณ์ทางเพศที่เหมาะสม ความเสมอภาคทางเพศ และบทบาททางเพศที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกันในสังคมอย่างสมดุล

4.1 ชีวิตทางเพศตลอดช่วงชีวิต

4.2 การช่วยตนเอง

4.3 พฤติกรรมทางเพศที่แสดงออกต่อกัน

4.4 การละเว้นไม่มีเพศสัมพันธ์

4.5 การตอบสนองทางเพศของมนุษย์

4.6 จินตนาการทางเพศ

4.7 การเสื่อมสภาพทางเพศ

5. สุขภาพทางเพศ (Sexual Health) หมายถึง ความรู้ความเข้าใจและสามารถดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศได้ตามวัย เช่น การดูแลรักษาอวัยวะในระบบสืบพันธุ์ อนามัยการเจริญพันธุ์ สังเกตการเปลี่ยนแปลงต่างๆและความผิดปกติในลักษณะและหน้าที่ของอวัยวะเพศ การหลีกเลี่ยงอันตรายจากการชอกช้ำ บาดเจ็บ อักเสบ และติดเชื้อ รวมถึงการถูกล่วงเกินทางเพศ

5.1 การคุมกำเนิด

5.2 การทำแท้ง

5.3 การล่วงเกินทางเพศ

5.4 การติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์และเอชไอวี

5.5 อนามัยเจริญพันธุ์

6. สังคมและวัฒนธรรม (Social and Culture) หมายถึง ค่านิยมในเรื่องเพศที่เหมาะสมสอดคล้องกับสังคมและวัฒนธรรมไทย การให้เกียรติเพศตรงข้าม การรักษานวลสงวนตัว ไม่ปล่อยใจให้เกิดเพศสัมพันธ์โดยง่าย การปรับตัวต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยเฉพาะจากสื่อที่ยั่วยุทางเพศต่างๆ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ

6.1 เพศและสังคม

- 6.2 บทบาททางเพศ
- 6.3 เพศและกฎหมาย
- 6.4 เพศและศาสนา
- 6.5 ความหลากหลาย
- 6.6 เพศและสื่อ
- 6.7 เพศและศิลปะ

3.3 เพศศึกษาในโรงเรียน

โรงเรียนเป็นอีกสถาบันหนึ่งเช่นกันที่ได้มีการสอนเรื่องเพศศึกษา แต่การที่จะกล่าวถึงเรื่องเพศเป็นสิ่งต้องห้ามในสังคมไทย จึงได้มีการหลีกเลี่ยงคำว่า “เพศศึกษา” มาใช้คำอื่นแทน เช่น ชีวิตครอบครัว ธรรมชาติแห่งชีวิต บุคคลและชีวิตครอบครัว สุขภาพและมนุษยสัมพันธ์ การดำเนินชีวิตครอบครัว (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532: 13) ดังนั้นการเรียนการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนจึงไม่มีวิชาที่เรียกว่า “เพศศึกษา” โดยเฉพาะ หากแต่มีการสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาไว้ในวิชาต่าง ๆ

ถึงแม้จะมีการสอดแทรกเนื้อหาสาระเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาไว้ในวิชาการต่าง ๆ มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2438 (เอกสารกรมวิชาการ ชุดพัฒนาการศึกษา, ไม้ระบุปีที่พิมพ์: 169) แต่ทางสภาวัฒนธรรมแห่งชาติก็ได้เริ่มงานค้นคว้าหาวิธีอบรมจิตใจสำหรับเด็กมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2485 และในครั้งนั้นได้ตั้งคณะกรรมการขึ้น โดยมีนายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว เป็นประธาน เพื่อศึกษาค้นคว้าหลักสูตรในเรื่องเพศศึกษา การประชุมได้ดำเนินมาจนถึงปี พ.ศ. 2487 การดำเนินงานก็ได้ชะงักลงเนื่องจากสงคราม ต่อมาเมื่อต้นปี พ.ศ. 2496 ทางคณะกรรมการอบรมจิตใจและศีลธรรมแก่ประชาชนได้รื้อฟื้นพิจารณาในเรื่องการอบรมเด็กอีกครั้ง จึงให้คณะกรรมการอบรมเด็กไปดำเนินการ ซึ่งก็ได้อ้างถึงงานของคณะกรรมการวางหลักสูตรเพศศึกษาที่ทำค้างอยู่ว่า ควรทำต่อไป จึงแจ้งความเห็นดังกล่าวมายังสภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ให้สำนักวัฒนธรรมทางจิตใจเป็นผู้ดำเนินการรื้อฟื้นทำใหม่ โดยเลือกกรรมการชุดเดิม นอกจากบางท่านให้แทนผู้ที่ไม่สามารถมาประชุมได้ ในครั้งนั้นคณะกรรมการสภาวัฒนธรรมแห่งชาติได้มีมติให้ใช้ชื่อว่า “คณะกรรมการอบรมวัฒนธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก” แต่การดำเนินงานที่แท้จริงคือเรื่องเพศศึกษาตามเดิม (สุรางค์ศรี เผ่าสวัสดิ์, 2514: 9)

คณะกรรมการอบรมวัฒนธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก ของสำนักวัฒนธรรมทางจิตใจ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งทางด้านการศึกษา แพทย์และสาธารณสุข รวมถึง 10 ท่าน โดยมีศาสตราจารย์นายแพทย์ฝน แสงสิงแก้ว อดีตปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็น

ประธานกรรมการ และมีนายแพทย์ประสพ รัตนากร อดีตผู้อำนวยการกองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่องเพศศึกษาสำหรับเด็กมาเป็นเวลานานกว่า 10 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532: 20) ได้ประชุมปรึกษาเห็นว่า ถ้าหากจะเริ่มดำเนินงานทางเพศศึกษาโดยวางเป็นหลักสูตรเพศศึกษาก็จะต้องบังคับให้มีการประมวลการสอนของครูและเป็นสิ่งซึ่งจะต้องทำได้ แต่ในทางปฏิบัตินั้นยังไม่สะดวกที่จะจัดเป็นหลักสูตรดังกล่าว จึงได้เปลี่ยนคำว่า “หลักสูตรเพศศึกษา” เป็น “แนวการสอนเพศศึกษา” (สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ, แนวสอนเพศศึกษา, หน้า ก อ้างใน สุรางค์ศรี เผ่าสวัสดิ์, 2514: 9) และมีการประชุมปรึกษาหารือกันหลายครั้ง จนในที่สุดก็ได้แนวการสอนเพศศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่อุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลายได้สำเร็จเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2501 โดยมีวัตถุประสงค์ในการที่จะต้องจัดสอนเพศศึกษาขึ้นในโรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532: 20)

คณะอนุกรรมการอบรมวัฒนธรรมทางจิตใจสำหรับเด็ก สำนักวัฒนธรรมทางจิตใจ สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ ได้ร่วมกันทำรายงานขึ้นต้นเรื่องแนวสอนเพศศึกษา สำหรับชั้นอนุบาล ชั้นประถม ชั้นมัธยม และเตรียมอุดมศึกษา โดยได้เขียนเป็นวัตถุประสงค์ในการวางแผนจัดการสอนเพศศึกษาไว้ดังนี้ (สภาวัฒนธรรมแห่งชาติ, แนวสอนเพศศึกษา, หน้า ก อ้างใน สุรางค์ศรี เผ่าสวัสดิ์, 2514: 9-11)

1. เรื่องเพศเป็นความจำเป็นที่จะต้องได้ทราบภายในขอบเขต เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับชีวิตของคนทุก ๆ คน โดยเฉพาะความเจริญทางจิตใจนั้นจะควบคู่กันไปกับความเจริญทางเพศ ความรู้สึกในเรื่องเพศย่อมมีอิทธิพลอย่างมากมาต่อสภาพของจิตใจ และเป็นที่ยอมรับกันว่าความแตกต่างเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะย่อมมาจากเหตุสำคัญอันหนึ่ง คือ แรงดันทางเพศ ดังนั้นการศึกษาเรื่องเพศและเรื่องจิตใจจึงจำเป็นต้องดำเนินควบคู่กันตลอดไป

2. ความลึกลับหรือการปกปิดในเรื่องเพศอาจจะนำไปสู่ความเข้าใจผิด เช่น เคร่งครัดโดยเข้าใจว่าเรื่องเพศนั้นเป็นของหยาบโตนไม่ควรพูดถึงเลย หรือในทางตรงกันข้ามก็จะละเลยจนเกินไป ไม่มีการควบคุมมารยาททางเพศ เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะนำไปสู่ลักษณะผิดปรกติทางจิตใจได้ นอกจากนี้ การที่เห็นอวัยวะเพศเป็นสิ่งซึ่งผิดแปลกกว่าอวัยวะอื่นของร่างกายก็เป็นข้อบกพร่องอย่างสำคัญยิ่งในเรื่องสุขวิทยาโดยทั่วไป

3. เพศศึกษายังนำไปสู่ความสมบูรณ์ในทางศีลธรรมและวัฒนธรรมของประชาชน ในเมื่อทุกคนรู้จักเกียรติและการปฏิบัติตนระหว่างเพศ รู้จักประพฤตินั้นให้อยู่ในขอบเขตในความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน

คณะกรรมการออบรมทางจิตใจสำหรับเด็กจึงได้ยึดหลักดังกล่าวเป็นแนวทางการสอนและการออบรมทางเพศศึกษา โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ สำหรับเด็กชั้นอนุบาล ชั้นประถม และชั้นมัธยม ส่วนในชั้นอุดมและชั้นมหาวิทยาลัยนั้นมีปัญหาสังคมที่จำเป็นจะต้องพิจารณาอยู่มาก จึงน่าจะได้ร่วมกับคณะกรรมการอื่น ๆ ของสภาวัฒนธรรมแห่งชาติเพื่อวางหลักเกณฑ์กันอีกครั้งหนึ่งต่อไป

ในหนังสือเล่มนี้ได้วางแนวสอนเพศศึกษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้นเตรียมอุดมศึกษา โดยที่แต่ละชั้นแบ่งออกเป็น 3 ภาค คือ การจัดโรงเรียน การออบรมนักเรียน การสอนของครู แต่เป็นที่น่าเสียดายมากเพราะว่าในโรงเรียนต่าง ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ไม่เคยได้ใช้แนวการสอนเพศศึกษานี้ให้เป็นประโยชน์เพื่อบรรลุซึ่งจุดประสงค์ที่ได้วางไว้เลย เพราะสังคมไทยยังคงเห็นว่าการสอนเพศศึกษายังไม่เหมาะสมกับสังคมบ้านเมืองในขณะนั้น ประกอบกับการขึ้นมาของรัฐบาลทหารจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำให้แนวการสอนเพศศึกษาเป็นอันต้องตกไปและไม่ได้นำมาใช้ในโรงเรียนตามที่คาดหวังกันไว้

ในปี พ.ศ. 2509 สภาวิจัยแห่งชาติ ได้เสนอแนะให้มีการจัดสอนเพศศึกษาขึ้นในโรงเรียน เพราะถึงเวลาแล้วที่เพศศึกษาจะต้องเข้ามาช่วยเด็กให้ได้รับแนวความคิด เจตคติ ความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ ซึ่งสอดคล้องกับรายงานการศึกษาและวิจัยต่าง ๆ ว่าควรจัดสอนเพศศึกษาเนื่องจาก (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532: 19-21)

1. ชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยและสังคมไทยในปัจจุบันมีความแตกต่างกว่าเมื่อสมัยก่อนมาก บ้านเมืองเจริญขึ้น การคมนาคมสะดวกขึ้น ทำให้ไปมาติดต่อกันได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น การอพยพโยกย้ายภูมิลำเนา เพื่อให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพและการศึกษามีมากขึ้น และได้รับคำแนะนำออบรมสั่งสอนจากผู้ใหญ่น้อยลง เด็กและผู้ใหญ่ต่างมีความรู้สึกที่สับสน

2. เด็กได้รับประสบการณ์ทางด้านเพศศึกษามาจากหลายแหล่งด้วยกันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งทางโทรทัศน์ วิทยุ ภาพยนตร์ และหนังสือพิมพ์ ซึ่งสื่อมวลชนเหล่านี้มิได้แยกโลกของผู้ใหญ่และเด็ก ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ทางด้านเพศศึกษาที่ผิดบ้างถูกบ้างดีบ้างไม่ดีบ้าง ปะปนกัน จนบางครั้งเด็กเองก็เกิดความคับข้องใจ สงสัยไม่แน่ใจ อะไรคือสิ่งที่ถูกอะไรคือสิ่งที่ผิด

3. จากการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศทั้งด้านการหย่าร้าง โสเภณี กามโรค การข่มขืน รวมทั้งอาชญากรรมทางเพศ และจากการวิจัยของสุชาติ โสมประยูร เรื่องความสนใจที่มีต่อสุขภาพ พบว่า นักเรียนทั้งชายและหญิงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของ

โรงเรียน 20 แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสนใจในเรื่องเพศสูงไม่แพ้เรื่องอื่น ๆ ประมาณร้อยละ 50 แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การสอนเพศศึกษามีความจำเป็นมาก

แต่ในครั้งนั้นเพศศึกษายังคงไม่ได้รับการยอมรับจากรัฐบาลเช่นกัน

เรื่องที่สามารถนำมาพิจารณาได้จากกรณีที่เรื่องเพศศึกษายังไม่ได้รับการยอมรับในสังคมไทยในขณะนั้น พิจารณาได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวคือ เมื่อเริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) การพัฒนาเน้นหนักที่การบรรเทาทุกข์และส่วนใหญ่ได้เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) เน้นทางด้านการศึกษาบริการและการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานในทุกด้านเพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเพิ่มอัตรากำลังคน โดยในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 และ 2 ไม่ปรากฏนโยบายหรือมาตรการพัฒนาสถาบันครอบครัวเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนโดยเฉพาะ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) รัฐเริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาประชากร กำลังคน และการมีงานทำ มีการกำหนดนโยบายการวางแผนครอบครัวขึ้นเป็นครั้งแรก เพื่อลดอัตราเพิ่มของประชากร (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ, 2541: 68-76)

3.3.1 เพศศึกษาในโรงเรียน พ.ศ. 2517-2543

หลังเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 ได้มีเสียงเรียกร้องและประท้วงในเรื่องต่าง ๆ มากมาย เช่น การเรียกร้องของกรรมกร ชาวนา ชาวไร่ และผู้ยากไร้ เพื่อขอความเป็นธรรมในเรื่องต่าง ๆ เป็นต้น ทางด้านการศึกษาก็ได้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษา เปลี่ยนแปลงระบบโรงเรียน หลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอนหลายครั้ง ด้วยกระแสเรียกร้องดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวง (คือ นายเกรียง กิริติกโร) จึงได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ชุดที่มีนายสัญญา ธรรมศักดิ์ เป็นนายกรัฐมนตรี พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ให้ทำหน้าที่ “พิจารณาเสนอแนวทางการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา ทั้งในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และลักษณะอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับกาลสมัย เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระบอบประชาธิปไตย” คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาได้จัดทำรายงานแล้วเสร็จ และได้นำเสนอต่อรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายก่อ สวัสดิ์พาณิชย์) เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2517 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อวันที่ 24 ธันวาคม 2517 ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบในหลักการพร้อมทั้งอนุมัติให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการวางมาตรการในการปฏิรูปการศึกษา ขณะเดียวกันก็ให้กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแนวปฏิรูป

การศึกษาในส่วนที่สามารถปฏิบัติได้เลย เช่น การปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการวัดผล (ประยูร ศรีประสาธน์, 2551)

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษา รัฐบาลได้รับหลักการของคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการจัดให้มีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนได้ เพราะได้ตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากข้อความต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532: 17)

“ปัญหาสำคัญอีกเรื่องหนึ่งเกิดขึ้นในสังคมเมือง คือ ปัญหาเรื่องเพศ เพราะสิ่งแวดล้อม ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และการเปลี่ยนแปลงทางค่านิยม ทำให้หญิงสาวจำนวนมากต้องกลายเป็นโสเภณีนั่น แม้จะเป็นทางระบายความกดดันทางธรรมชาติ แต่ก็ยังเป็นเครื่องขัดขวางพัฒนาการจิตใจ และทางคุณธรรม อันเป็นเหตุซึ่งนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม”

“การให้การศึกษาเรื่องเพศที่ถูกต้อง...ก็ไม่ใช่สิ่งที่เหลือวิสัยในโรงเรียน”

การปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2517-2521 โดยคณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา คณะกรรมการปฏิรูปการศึกษา และคณะกรรมการวางแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2520) โดยมีสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเป็นสำนักงานเลขานุการ เป็นแรงผลักดันสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดการยอมรับเรื่องการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ด้วยการระดมนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีประสบการณ์ในสาขาวิชาต่าง ๆ มาร่วมกันพิจารณาจัดทำข้อเสนอ มาตรการ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาอย่างกว้างขวางและเป็นจำนวนมาก ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ได้ทำงานอย่างสอดคล้องประสานสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบกระบวนการทั้งดำเนินการพิจารณาเรื่องต่าง ๆ อย่างละเอียดรอบคอบ ตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูลการศึกษาและวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมทางการศึกษา การศึกษาและวิเคราะห์ระบบการศึกษา ตลอดจนผลกระทบต่าง ๆ ในลักษณะบูรณาการ (ประยูร ศรีประสาธน์, 2551)

ภายหลังการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนั้น ก็ได้มีการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน แต่มิได้เรียกโดยตรงว่า “เพศศึกษา” เรื่องเพศศึกษาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรจะเป็นในลักษณะสอดแทรกกับวิชาต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับเรื่องเพศศึกษา ดังนี้ คือ หลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2518 ได้มีเนื้อหาของเพศศึกษาสอดแทรกไว้ในวิชาประชากรศึกษา สุขศึกษา ชีววิทยา และคหกรรม หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 บรรจุเนื้อหาเพศศึกษาไว้ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ส่วนหลักสูตรประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 และหลักสูตร

ประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ได้บรรจุเนื้อหาเพศศึกษาไว้ในวิชาชีววิทยา สุขศึกษา สังคมศึกษา คหกรรม และประชากรศึกษา (ผกาพรรณ แสงไทยทวีพร, 2531: 10-11)

พ.ศ. 2525 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนหน่วยงานและเอกชนให้จัดโครงการเพศศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน โดยใช้ชื่อว่า “ชีวิตครอบครัวศึกษา” ซึ่งได้พัฒนาเป็นชุดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้นในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ กรมพลศึกษา, 2532:18)

1. เนื้อหาความรู้เรื่องเพศศึกษา จัดสอดแทรกในหลักสูตรแต่ละระดับ โดยเฉพาะหมวดวิชาสุขศึกษา สังคมศึกษา วิทยาศาสตร์ คหกรรมศาสตร์ ลูกเสือ ยุวกาชาด หรือ กิจกรรมแนะแนว

2. ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเรื่องและผู้เรียน บางเรื่องอาจจะต้องแบ่งกลุ่มสอน บางเรื่องอาจต้องใช้วิธีแนะแนวเฉพาะกลุ่ม เฉพาะบุคคล

การอบรมครูสอนเรื่องเพศศึกษา กระทรวงศึกษาธิการมุ่งเน้นให้มีการอบรมในด้านเนื้อหาให้แก่ครูสุขศึกษา ครูพลศึกษา ครูสังคมศึกษา ครูคหกรรมศาสตร์ ครูวิทยาศาสตร์ ครูประชากรศึกษา และครูแนะแนว เพื่อให้ผู้สอนมีความรู้ลึกซึ้งและกว้างขวางมากขึ้น เพื่อให้สามารถนำความรู้ที่นำไปสอนหรือแนะแนวหรือให้คำปรึกษาแก่เด็กในกลุ่ม เป็นรายบุคคล หรือเป็นชั้นเรียนตามสภาพของเรื่องของปัญหา ของวัย และระดับของผู้เรียน อนึ่ง การเรียนการสอนหรือการให้คำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษานี้ให้ถือข้อมูลทางด้านศีลธรรมและวัฒนธรรมอันดีงามเป็นองค์ประกอบที่สำคัญด้วย

ต่อมาได้ประกาศใช้ในหลักสูตรขั้นพื้นฐานกลุ่มวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 โดยมีเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อหลัก 6 เรื่อง คือ พัฒนาการทางเพศของมนุษย์ ความสัมพันธ์ พฤติกรรมทางเพศ สุขอนามัยทางเพศ ทักษะที่จำเป็นต่อชีวิต และสังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังได้จัดทำคู่มือการเรียนการสอนชุด “แนวทางในการส่งเสริมชีวิตและครอบครัวระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา” อีกด้วย (กฤตยา อาชวนิจกุล และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 98) กระทรวงศึกษาธิการได้สอดแทรกเนื้อหาเพศศึกษาไว้ในวิชาต่าง ๆ อาทิ วิชาสุขศึกษา วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา และวิชาการงานพื้นฐานอาชีพ รายวิชา พอ. 022-026 การดูแลสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียนถึงวัยรุ่นอายุในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย แต่ไม่ได้เรียกชื่อวิชาโดยตรงว่า “วิชาเพศศึกษา” ในการสอดแทรกเนื้อหาความรู้เรื่องเพศเรียนตามความเหมาะสมของวัย ระดับชั้น วุฒิภาวะ จิตวิทยาการเรียนรู้อ่อนของนักเรียนตามหลักการและ

เจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยเริ่มจากเนื้อหาง่ายไปยากและจากใกล้ตัวไปไกลตัว พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนปรับเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ กรมสามัญศึกษา, 2544: 1)

ปี พ.ศ. 2543 ได้จัดทำคู่มือชุด “แนวทางให้การศึกษารื่องชีวิตและครอบครัวศึกษา: ขอบข่ายสาระตามระดับชั้น” (กฤตยา อาชวนิจกุล และกาญจนา ตั้งชลทิพย์, 2551: 98)

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) ได้เพิ่มเติมนโยบายการพัฒนาคุณภาพประชากรที่มีผลโดยอ้อมต่อการพัฒนาสถาบันครอบครัวด้วย เริ่มเน้นให้กลุ่มเด็กและเยาวชนเป็นเป้าหมายของการพัฒนา จึงจัดตั้งคณะทำงานเพื่อกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาเด็กระยะยาวขึ้นเป็นครั้งแรก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525-2529) มุ่งเน้นเรื่องการแก้ไขปัญหาโภชนาการ สุขภาพกายสุขภาพจิต สติปัญญา และความสามารถพื้นฐาน สังคมจริยธรรมและวัฒนธรรม คงนโยบายวางแผนครอบครัว แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) กำหนดแผนสำหรับกลุ่มอายุต่าง ๆ ชัดเจนขึ้น มุ่งลดความแตกต่างระหว่างเมืองกับชนบท และกำหนดกลไกการพัฒนาที่ชัดเจนในการเพิ่มความสำคัญของบทบาทครอบครัว โดยถือเป็นหน่วยพื้นฐานของสังคม และได้กำหนดให้มี “วันครอบครัวแห่งชาติ” ขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศ ในปี พ.ศ. 2533 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) กำหนดแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต และสิ่งแวดล้อม โดยการเสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันครอบครัว เน้นให้เกิดความร่วมมือระหว่างครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ทั้งยังจัดตั้งคณะอนุกรรมการด้านครอบครัวขึ้นภายใต้คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (กสส.) ให้เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการวางแผนพัฒนาสถาบันครอบครัวโดยตรงเป็นครั้งแรก คณะอนุกรรมการด้านครอบครัวนี้ได้จัดทำแผนระยะยาว (พ.ศ. 2537-2546) เน้นการสร้าง ความมั่นคงในครอบครัว ประสานและแก้ปัญหาค่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวให้แน่นแฟ้น เสนอให้ปรับปรุงกฎหมายครอบครัวเพื่อให้เคารพคุณค่าและสิทธิของกันและกัน ส่งเสริมสิทธิสตรี สนับสนุนการรณรงค์เพื่อคุ้มครองครอบครัว และจัดสวัสดิการต่าง ๆ (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ, 2541: 68-76)

ประเทศไทยมีแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติเป็นครั้งแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. 2504 ฉบับแรก ๆ เน้นการขยายโอกาสการศึกษาระดับมัธยม โดยแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504-2509) เน้นการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขั้นต้นเป็นการศึกษาพื้นฐานสำหรับคนทั่วไป และเน้นการผลิตกำลังคนระดับกลาง โดยขยายการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และระดับสูงโดยขยาย

ระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510-2514) ให้ความสำคัญแก่การผลิตกำลังคนระดับกลาง และระดับสูงในสาขาต่าง ๆ ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ แต่ปรากฏว่าเมื่อสิ้นแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 2 ก็ยังคงมีสภาพการว่างงานมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในตัวเมือง เหตุ เพราะการเคลื่อนย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง แรงงานบางประเภทผลิตได้เกินความต้องการ และมีคุณภาพต่ำ แรงงานที่มีความรู้ไม่ยอมออกไปทำงานในชนบท เมื่อเป็นดังนี้ในแผนพัฒนา การศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) รัฐจึงมุ่งเน้นการสร้างงานในชนบทและในเมือง ใน รูปแบบของการใช้กำลังแรงงานคนเป็นหลัก พยายามกระจายพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้ ทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อป้องกันการย้ายแรงงานจากชนบทเข้าสู่เมือง อย่างไรก็ตาม การพัฒนา การศึกษาตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติทั้ง 3 ฉบับที่ผ่านมาประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) จึงมีแนวคิดที่จะปฏิรูปการศึกษาทั้ง ในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยเน้นให้การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต อย่างไรก็ตาม ผู้ปฏิบัติยังคงประสบปัญหาเดิม ๆ ในต้นแผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525- 2529) จึงมีการปรับแนวทางพัฒนาการศึกษาในด้านการใช้งบประมาณอย่างประหยัด เพิ่ม ประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ แต่ปรากฏว่าเมื่อดำเนินการไปได้เพียงครึ่งแผน ผลจากการที่ ขยายจำนวนผู้เรียนด้านฝึกหัดครูอาชีพศึกษาและอุดมศึกษาอย่างกว้างขวาง ทำให้เกิดภาวะ ว่างงานอย่างรุนแรง จึงมีการปรับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติเสียใหม่ เป็นที่น่าสังเกตว่าใน แผนพัฒนาการศึกษาฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการส่งเสริมทำนุบำรุงขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะ วัฒนธรรม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นเป็นครั้งแรก ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 และ 7 เน้นการพัฒนาบุคคลให้มีความรู้ ความคิด คุณธรรม พลานามัยสมบูรณ์ มีทักษะ ในการประกอบอาชีพ เป็นสมาชิกที่ดีในสังคมและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ โดยกำหนดกลวิธีหลักไว้ 8 ประการ ในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จึงปรากฏกระแสการปฏิรูปการศึกษาขึ้นอีกครั้งหนึ่ง (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และ คณะ, 2541: 68-76)

3.3.2 เพศศึกษาในโรงเรียน พ.ศ. 2544-ปัจจุบัน

ภายใต้อิทธิพลและผลกระทบของกระแสโลกาภิวัตน์และระบบเศรษฐกิจทุนนิยมเสรี ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงใหญ่ไปทั่วโลกในช่วงสิบปีหลังสงครามเย็น (ตั้งแต่ ค.ศ. 1990 หรือ พ.ศ. 2533) ดังนี้ (เกษม วัฒนชัย, 2551)

1. ระบบการเมืองระหว่างประเทศ จากมหาอำนาจสองขั้วในช่วงสงครามเย็น มาเป็นมหาอำนาจเดี่ยว คือ สหรัฐอเมริกาในปัจจุบัน โดยมีสหภาพยุโรปและจีนเป็นอำนาจคาน

หลังการก่อการร้าย 11 กันยายน 2544 ที่กรุงนิวยอร์กและกรุงวอชิงตัน โครงการสร้างการเมืองโลกถูกกระทบอีกครั้ง และต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อสู่สมดุลใหม่ ระบบการศึกษาต้องสร้างความรู้ที่เท่าทัน และเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ในการกำหนดบทบาทและนโยบายที่จะเอื้อประโยชน์สูงสุดหรืออย่างน้อยก็ต้องลดความเสี่ยงและความเสียหายให้เหลือน้อยที่สุดหากหลีกเลี่ยงไม่ได้ จากโครงการสร้างการเมืองระหว่างประเทศที่อ่อนไหวและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

2. ระบบการค้าโลก โดยกติกาและกฎเกณฑ์ใหม่ ๆ ทางการค้า ทั้งที่ผ่านและไม่ผ่านกลไกขององค์การการค้าโลก กติกาและกฎเกณฑ์การค้าเหล่านี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ เจ็อนไขของกฎหมายระหว่างประเทศและทักษะในการเจรจาต่อรอง ปัจจัยเหล่านี้ล้วนแต่เป็นความรับผิดชอบของระบบการศึกษาที่จะต้องผลิตนักวิชาการและนักบริหาร รวมทั้งองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ประเทศชาติได้ประโยชน์และไม่เสียเปรียบ

3. ระบบทุนและระบบการเงินระหว่างประเทศ มีเจ็อนไขและกติกา ทั้งโดยผ่านองค์กรจัดตั้งสากล เช่น ธนาคารโลกไอเอ็มเอฟ (IMF) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย หรือ ผ่านความสัมพันธ์ระหว่างรัฐต่อรัฐ เอกชนต่อเอกชน ล้วนต้องการระบบและนโยบายการเงินที่ทันสมัยทันเหตุการณ์และทันคน ซึ่งระบบการศึกษาไทยจะต้องปรับเปลี่ยนเพื่อรองรับการทำทายนี

4. ความเคลื่อนไหวของแรงงานข้ามชาติ ทั้งแรงงานระดับปฏิบัติและแรงงานระดับสมอง โดยเฉพาะประการหลังซึ่งรวมทั้งคนไทยที่ไปศึกษาระดับสูงในต่างประเทศ หรือคนไทยระดับปัญญาที่อยู่ในประเทศแล้ว ทั้งระบบการศึกษา ระบบราชการ ระบบเอกชนไทยจะต้องร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ที่จะดึงเอาคนไทยชั้นหัวกะทิให้กลับประเทศหรือให้อยู่ในประเทศ เพื่อให้เขาเหล่านั้นร่วมกันสร้างความรู้ใหม่และเทคโนโลยีใหม่อยู่ตลอดเวลา และอาจจะต้องมีนโยบายดึงเอาคนต่างชาติในระดับปัญญาในสาขาที่เราขาดแคลน เพื่อให้เข้ามาทำงานให้แก่ประเทศไทย ดังที่เคยเป็นนโยบายระดับประเทศในช่วงรัชกาลที่ 4-5-6

5. การคมนาคมและการสื่อสาร โดยเฉพาะเทคโนโลยีสารสนเทศได้พัฒนาจนถึงขั้นที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีเรียนรู้และวิถีดำรงชีวิตของประชาชนในหลายประเทศ และขณะนี้กำลังเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของประชาชนในอีกหลาย ๆ ประเทศ ระบบการศึกษาไทยต้องปรับตัวอย่างมาก เพื่อรับภาระในการใช้ระบบสารสนเทศ เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาไปยังชนบทและไปยังผู้ด้อยโอกาสในปัจจุบันอย่างเร่งด่วน

6. การรุกกล้าและการกลืนกินทางวัฒนธรรมและภาษา ทำให้ระบบการศึกษาต้องตระหนักและเร่งสร้างพื้นฐานทางวัฒนธรรมไทยและภาษาไทยให้แข็งแกร่งแก่เด็กและเยาวชน ต้องตระหนักและร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ อนุรักษ์พัฒนาและเผยแพร่วัฒนธรรมไทยและภาษาไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เน้นให้ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมุ่งเน้นที่การเพิ่มศักยภาพของคนและการพัฒนาสังคมให้ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคน ส่งผลให้กิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนซึ่งมีแนวทางกระจัดกระจายอยู่ทุกกระทรวง มีทิศทางที่สอดคล้องกันมากขึ้น โดยที่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 นี้ ได้กำหนดภาพแนวทางการพัฒนาเด็กและเยาวชนไว้อย่างชัดเจน ทั้งในกลุ่มเด็กที่มีภาวะยากลำบาก กลุ่มทั่วไป และกลุ่มปัญญาเลิศ เพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ สามารถดำเนินการพัฒนาให้สอดคล้องกันมากขึ้น อีกทั้งได้กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กและเยาวชนไทย พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน เน้นระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม แม้ว่านโยบายจะครอบคลุมไปค่อนข้างกว้างขวาง หากแต่ไม่ได้กำหนดจุดเน้นหนักหรืออันดับสำคัญเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการก่อนหลังอย่างชัดเจน ประจวบกับสภาพวิกฤตเศรษฐกิจในทศวรรษนี้ ย่อมส่งผลเสียหายต่อการพัฒนาเด็ก เยาวชน และครอบครัว ซึ่งยังต้องการการศึกษาที่ชัดเจนเพื่อนำไปปรับทิศทางให้สอดคล้องกับภาวะการณ์ที่เป็นอยู่ (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรณ และคณะ, 2541: 68-76)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี ได้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เพื่อมุ่งแก้ไขวิกฤตการณ์การศึกษาที่สำคัญของเด็กและเยาวชน โดยกำหนดเป้าหมายและแผนงานให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 คือ การดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม ผสมผสานกับความพยายามที่จะปฏิรูประบบการศึกษานั้นจะดำเนินการไปในทิศทางใดจึงจะตอบนโยบายและเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้อย่างแท้จริง ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ยังได้ระบุคุณลักษณะครอบครัวไทยที่พึงประสงค์เพื่อเป็นฐานในการดำเนินการของหน่วยงานองค์กรต่าง ๆ ในการพัฒนาสถาบันครอบครัวให้เป็นทิศทางเดียวกัน โดยที่แผนหลักเน้นที่การส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว ปรับปรุงประสิทธิภาพการป้องกันและแก้ไขปัญหาสังคม พัฒนาจิตใจและวัฒนธรรม และคาดหวังให้ผู้ใหญ่เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตแก่เด็กและเยาวชน (จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรณ และคณะ, 2541: 68-76)

เมื่อมีการร่างรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2540 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยมากมายเรื่องจึงได้เสนอให้มีการบรรจุสาระบัญญัติด้านการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ซึ่งก็ประสบผลสำเร็จเกินคาด กล่าวคือ ได้มีการบรรจุสาระเกี่ยวกับการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญหลายมาตรา เช่น มาตรา 43

บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้ อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย มาตรา 81 รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและ สนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการ การศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปวิทยาต่าง ๆ เร่งรัดพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญา ท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ จากสาระบัญญัติดังกล่าวจึงมีการจัดทำร่าง พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งรับผิดชอบการจัดร่างพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ ได้จัดให้มีการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษา ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญรวม 42 ประเด็น และได้นำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จนกระทั่งใน ที่สุดกฎหมายนี้ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาประกาศเป็น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2542 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 ได้ ก่อให้เกิดกระแสและการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง ทั้งในหน่วยงานระดับนโยบายและหน่วย ปฏิบัติ ตลอดจนความสนใจจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย (stakeholders) ทุกกลุ่มเป็นอย่างมาก (onec publications, 2551)

การปฏิรูปการศึกษาปี พ.ศ. 2542 ซึ่งได้กำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติ จากคำแถลง นโยบายที่เน้นในเรื่อง ข้อมูล ความรอบรู้ สติปัญญา สังคมแห่งความรู้ มีปัญญาเป็นทุน การศึกษา สร้างชาติ สร้างคน สร้างงาน นั้น ได้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลในสมัยนั้นได้ตระหนักถึงความสำคัญ ของการปฏิรูปการศึกษาว่า การศึกษา คือความเป็นความตายของชาติ และมีความสำคัญยิ่งต่อ การแก้ไขวิกฤตการณ์ด้านต่าง ๆ ของประเทศ แม้จะมีได้กำหนดให้เรื่องการปฏิรูปการศึกษาเป็น 1 ในนโยบายเร่งด่วน 9 ด้าน ก็ตาม ในอดีตที่ผ่านมาการที่ประเทศไทยแก้ไขปัญหาวิกฤตในหลาย เรื่องได้ช้าและไม่สำเร็จนั้น เป็นเพราะยังมิได้มีการหยิบยกปัญหาวิกฤตทางด้านการศึกษาขึ้นมา แก้ไขทั้ง ๆ ที่เป็นหัวใจสำคัญในการแก้ไขวิกฤตการณ์ในทุก ๆ เรื่อง การที่จะให้ประเทศไทย เปลี่ยนแปลงแนวคิดของนโยบายใหม่ที่ตั้งอยู่เป็นผลสำเร็จได้นั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้อง นำเรื่องการปฏิรูปการศึกษาซึ่งเป็นเรื่องวิกฤตที่คนส่วนใหญ่ยังมองข้าม กำหนดให้เป็นวาระ แห่งชาติ เพื่อดำเนินการแก้ไขวิกฤตการณ์การศึกษาไทยและวิกฤตการณ์การศึกษาของชาติ เพราะทศวรรษที่ผ่านมาสังคมไทยเกิดความตกต่ำในทุกด้านอย่างรวดเร็ว ซึ่งความตกต่ำดังกล่าว เป็นที่ประจักษ์และสร้างความวิบัติแก่สังคมไทยอย่างต่อเนื่องตลอดมา วิกฤตทางด้านสังคมที่เป็น

ประเด็นรุนแรงเกี่ยวเนื่องกับความอยู่รอดของชาติมีวิกฤตด้านคุณธรรม จริยธรรม รวมอยู่ด้วยการประพฤติผิดศีลธรรมซึ่งปรากฏให้เห็นในหน้าหนังสือพิมพ์รายวันไม่เว้นแต่ละวัน(onc publications, 2551)

การปฏิรูปการศึกษาปี พ.ศ. 2542 ได้ดำเนินงานวางแผนปฏิรูปการศึกษาด้วยการจัดทำร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นการดำเนินงานของคณะกรรมการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ส่วนการวางมาตรการการดำเนินงานตามแนวปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้น เป็นการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารและสำนักงานปฏิรูปการศึกษาซึ่งมีฐานะเป็นองค์กรอิสระจัดทำขึ้นเป็นการเฉพาะเพื่อการนี้ การที่ใช้อำนาจภายนอกกระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการดังกล่าว อาจเป็นเพราะการปฏิรูปการศึกษาเป็นสิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง จึงต้องการความคิด และการดำเนินการอย่างเป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ใต้อาณัติของผู้มีอำนาจ นอกจากนี้องค์กรและบุคคลที่ดำเนินการจะต้องเป็นผู้ที่ไม่มีประโยชน์ได้เสียจากการกำหนดแนวดำเนินการปฏิรูปการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างอิสระอย่างแท้จริง (ประยูร ศรีประสาธน์, 2551)

กระทรวงศึกษาธิการ โดยอาศัยอำนาจตามความในบทเฉพาะกาล มาตรา 74 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงเห็นสมควรกำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยยึดหลักความมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ กล่าวคือ เป็นหลักสูตรแกนกลางที่มีโครงสร้างหลักสูตรยืดหยุ่น กำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในภาพรวม 12 ปี สาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้แต่ละกลุ่มสาระ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นช่วงชั้นละ 3 ปี (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2545: 1-4)

จากการปฏิรูปการศึกษาเมื่อปี พ.ศ. 2542 ทำให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพศศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมทั้งสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากที่ผ่านมา แม้ว่าจะมีการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษามาเป็นเวลานาน แต่ต้องยอมรับความจริงว่าการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาที่ผ่านมายังไม่ประสบผลเป็นที่น่าพึงพอใจ เพราะประเทศไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศมากมาย โดยเฉพาะในวัยรุ่น เช่น การตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา การทำแท้ง และโรคเอดส์ เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากผลการศึกษาวิจัยหลายเรื่องที่ย้ำให้เห็นถึงพฤติกรรมวัยรุ่นที่สวนทางกับความคาดหวังของสังคม กล่าวคือ วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานมากขึ้น อายุเฉลี่ยของการเริ่มมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของวัยรุ่นมีแนวโน้มลดลง วัยรุ่นมีเพศสัมพันธ์กับเพื่อนหรือแฟนมากกว่าหญิงอาชีพพิเศษ และการมีเพศสัมพันธ์ของ

วัยรุ่นส่วนมากไม่ได้ใช้วิธีคุมกำเนิด และปัญหาวัยรุ่นมีแนวโน้มทวีความรุนแรงขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาอนามัยการเจริญพันธุ์ จากการติดตามการสอนเพศศึกษาในประเทศไทย พบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา ประกอบด้วย (ยุพา พูนขำ และกอบกาญจน์ มัทธโน, 2551)

1. หลักสูตรเพศศึกษา จากการวิเคราะห์หลักสูตรเพศศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ปีพ.ศ. 2533 พบว่า เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นเนื้อหาวิชาแบบกว้าง ๆ โดยเฉพาะในระดับชั้นประถมศึกษา เนื้อหาเน้นทางด้านสังคมทั่วไปที่เป็นพื้นฐานมากกว่า จะเป็นสังคมวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ส่วนเนื้อหาธรรมชาติทางเพศก็ไม่เป็นไปตามพัฒนาการทางเพศ สำหรับเนื้อหาวิชาในระดับชั้นมัธยมศึกษาไม่ตรงปัญหาวัยรุ่น ไม่ทันสมัย ไม่ตอบสนองต่อความอยากรู้อยากเห็นของวัยรุ่น

2. ทักษะคติของผู้สอนเพศศึกษา เนื่องจากสังคมส่วนใหญ่รวมทั้งผู้สอนเพศศึกษา มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อเรื่องเพศ เพราะสังคมคิดว่าเรื่องเพศเป็นสิ่งที่น่าอาย ไม่ควรเปิดเผย ประกอบกับการสอนเพศศึกษาเป็นสิ่งละเอียดอ่อน ที่ความเชื่อ และค่านิยมของผู้สอนจะมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมาก ทำให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้สอนเพศศึกษาไม่สะดวกใจในการที่จะสอน

3. กระบวนการเรียนการสอน การสอนเพศศึกษาที่ผ่านมาส่วนใหญ่ใช้วิธีการบรรยาย เป็นเหตุให้ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

4. สื่อการเรียนการสอนในเรื่องเพศมีน้อย ไม่ทันสมัย ทำให้ไม่น่าสนใจ ไม่กระตุ้นการเรียนรู้ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ เช่น การบริหารจัดการนโยบายและบรรยากาศในโรงเรียน ฯลฯ ซึ่งมีผลต่อการจัดการเรียนการสอนเพศศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากปัจจัยที่เป็นอุปสรรคของการสอนเพศศึกษาให้ประสบความสำเร็จ กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย และกรมสุขภาพจิต จึงได้จัดทำโครงสร้างหลักสูตรเพศศึกษา และทำประชาพิจารณ์ หลังจากนั้นจึงได้เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร

การปรับปรุงหลักสูตรเพศศึกษาในครั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการเน้นแนวการดำเนินงานในลักษณะบูรณาการ (onec publications, 2551) และนำไปบรรจุในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา โดยประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2545 สำหรับโครงสร้างหลักสูตรเพศศึกษา ของกระทรวงสาธารณสุข มีจุดเด่นดังนี้ (ยุพา พูนขำ และกอบกาญจน์ มัทธโน, 2551)

1. กำหนดเป็นรูปธรรมชัดเจนว่า เพศศึกษาควรประกอบด้วยประเด็นต่างๆ คือ พัฒนาการทางเพศ (Sexual Development) สุขอนามัยทางเพศ (Sexual Health) สัมพันธภาพ (Relation) พฤติกรรมทางเพศ (Sexual Behavior) ทักษะส่วนบุคคล (Personal Skill) สังคมและวัฒนธรรม (Society and Culture)

2. ใช้หลักพัฒนาการทางเพศของมนุษย์ มากำหนดว่า ในแต่ละประเด็นควรเรียนวัยใด และเนื้อหาที่เหมาะสมตามวัยเป็นอย่างไร เช่น ประเด็นพัฒนาการทางเพศ แบ่งเนื้อหาตามพัฒนาการทางเพศตามวัยได้ดังนี้

อายุ 3-5 ปี	อายุ 6-9 ปี	อายุ 10-12 ปี	อายุ 13-15 ปี	อายุ 16-18 ปี
- ความแตกต่างทางสรีระร่างกายภายนอกระหว่างเด็กหญิงและเด็กชาย	- ความแตกต่างระหว่างหญิงชายในด้านบทบาททางสังคม - ลักษณะทางกายภาพของร่างกาย และการเจริญเติบโต	- ความภูมิใจในเพศของตนเอง - การปรับปรุงบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับเพศของตนเอง - การเข้าสู่สังคมเพศเดียวกันเตรียมตัวสู่การเปลี่ยนแปลงเข้าสู่วัยรุ่น	- พัฒนาการทางเพศของวัยรุ่น ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ - ความรู้สึกในเรื่องเพศ - การกำเนิดชีวิต	- การถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม - ความแตกต่างในเรื่องความรู้สึกนึกคิดในเรื่องเพศระหว่างหญิงและชาย

3. เนื้อหาพยายามให้มีความทันสมัย เน้นการแก้ปัญหาทางเพศของวัยรุ่น เช่น เพื่อชะลอการมีเพศสัมพันธ์ในผู้ที่ยังไม่เคยมีประสบการณ์ โดยแนะนำทางออก ในการระบายนามเพศที่เหมาะสม ขณะเดียวกัน ก็ไม่ประณามผู้ที่มีประสบการณ์ทางเพศ แต่แนะนำการมีเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย แนะนำสถานบริการสุขภาพสำหรับวัยรุ่น เป็นต้น

4. วัยที่เริ่มสอนเพศศึกษา เนื่องจากมนุษย์เกิดมาพร้อมกับเพศที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ดังนั้น การเรียนรู้เรื่องเพศ เด็กสามารถเรียนรู้ตั้งแต่แรกเกิด จากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่จะเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด ต่อการสอนเพศศึกษาในเบื้องต้น ต่อมาเมื่อเด็กเข้าสู่ระบบการศึกษา เด็กก็จะได้รับการเรียนรู้จากครู และจากสังคมตามลำดับ ในกรณีของพ่อแม่ กรมอนามัยได้จัดทำหลักสูตรการอบรมเพศศึกษา ให้แก่พ่อแม่ และได้อบรมพ่อแม่ไปบ้างแล้ว แต่อาจไม่ครอบคลุมนัก

กระทรวงศึกษาธิการจัดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องเรียนรู้ เพราะการมีสุขภาพดีเป็น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ประการแรกของคนไทยที่รัฐบาลได้กำหนดไว้เป็นนโยบายและมาตรการในการจัดการศึกษาของประเทศ เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถยืนหยัดได้อย่างไทยในประชาสังคมโลกทั้งปัจจุบันและอนาคต โดยการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษานั้น มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านปัญญา พัฒนาระบบการคิดอย่างมีวิจารณญาณ การตัดสินใจและการแก้ปัญหา โดยการให้ผู้เรียนเรียนรู้เกี่ยวกับตนเอง เข้าใจธรรมชาติและชีวิต รู้จักและเข้าใจตนเอง เห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น รักษารอกอกกำลังกายและเล่นกีฬา รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่ดี เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งในด้านการป้องกัน การส่งเสริมและการดำรงไว้ซึ่งสุขภาพที่ดีอย่างถาวรทั้งของตนเอง ครอบครัวและชุมชน ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนสุขศึกษาและพลศึกษาจะเป็นการมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางปัญญา เพื่อวางรากฐานด้านสุขภาพให้เข้มแข็งเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกันปัญหาสุขภาพตั้งแต่เริ่มแรก ให้สามารถเผชิญสถานการณ์ที่คุกคามสุขภาพได้ตลอดไป อันจะนำไปสู่การพัฒนาสุขภาพที่ยั่งยืนตรงตามเป้าหมาย สอดคล้องกับแนวคิดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ที่ว่า “สุขภาพเป็นพื้นฐานของชุมชน” (กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิชาการ, 2546: 1)

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาในแต่ละช่วงชั้น สำหรับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 4 (ม. 4-6) กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และนำมาวิเคราะห์เป็นสาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ได้ดังนี้ (วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ, 2547: 21-24)

มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ม. 4-6	สาระการเรียนรู้ช่วงชั้น ม. 4-6
<p>สาระที่ 1: การเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์</p> <p>มฐ. พ 1.1: เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของมนุษย์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจกระบวนการสร้างเสริมและดำรงประสิทธิภาพการทำงานของระบบอวัยวะต่าง ๆ 2. รู้วิธีวางแผนการดูแลสุขภาพตามภาวะการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของตนเองและครอบครัว 	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระบวนการสร้างเสริมและดำรงประสิทธิภาพการทำงานของระบบอวัยวะต่าง ๆ 2. วิธีวางแผนการดูแลสุขภาพตามภาวะการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของตนเองและครอบครัว

<p>สาระที่ 2: ชีวิตและครอบครัว</p> <p>มฐ. พ. 2.1: เข้าใจและเห็นคุณค่าของชีวิตครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. เข้าใจอิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศและการดำเนินชีวิต 2. มีทักษะในการสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน 3. มีค่านิยมที่ดีในเรื่องเพศ และเข้าใจในธรรมชาติของการเกิดอารมณ์ทางเพศ 4. เข้าใจวัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ และสามารถจัดการได้ถูกต้องเหมาะสม 5. หลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์ และการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. อิทธิพลของครอบครัว เพื่อน สังคม และวัฒนธรรมที่มีต่อพฤติกรรมทางเพศ และการดำเนินชีวิต 2. ทักษะการสร้างเสริมสัมพันธภาพที่ดี 3. ค่านิยมที่ดีในเรื่องเพศ ธรรมชาติของการเกิดอารมณ์ทางเพศ 4. วัฒนธรรมที่มีผลต่อพฤติกรรมทางเพศ และการจัดการที่ถูกต้องเหมาะสม 5. การหลีกเลี่ยงและป้องกันตนเองจากความเสี่ยงต่อการติดโรคทางเพศสัมพันธ์และการตั้งครรภ์โดยไม่ตั้งใจ
<p>สาระที่ 4: การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพ และการป้องกันโรค</p> <p>มฐ. พ. 4.1: เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรค และการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. วิเคราะห์บทบาท ความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค พัฒนาการของตนเอง และครอบครัว 2. ประเมินสุขภาพส่วนบุคคลเพื่อกำหนดกลวิธีลดความเสี่ยง และสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง ชุมชน และสังคม 3. ประเมินวิธีการและกระบวนการจัดการ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บทบาทและความรับผิดชอบของบุคคลที่มีต่อการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค 2. การประเมินสุขภาพส่วนบุคคลเพื่อกำหนดกลวิธีลดความเสี่ยง และการสร้างเสริมสุขภาพของตนเอง ชุมชน และสังคม 3. การประเมินวิธีการและกระบวนการ

<p>กับอารมณ์และความเครียดและนำไปใช้วางแผนปรับปรุงตนเอง</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. ออกกำลังกาย พักผ่อน และร่วมกิจกรรมนันทนาการที่เหมาะสมจนเป็นกิจนิสัย 5. เข้าใจงานสาธารณสุขของชุมชนและของประเทศ และสามารถให้ความร่วมมือได้เป็นอย่างดี 6. ประเมิน สร้างเสริม และดำรงสมรรถภาพทางกายและทางจิตใจตามหลักการ วิธีการ และความต้องการได้ 7. พัฒนาสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพและหรือสมรรถภาพทางกลไก ตามความต้องการจนสำเร็จตามเป้าหมาย 	<p>จัดการกับอารมณ์และความเครียดและการนำไปใช้วางแผนปรับปรุงตนเอง</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. การออกกำลังกาย พักผ่อน และการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ 5. งานสาธารณสุขของชุมชนและของประเทศและการให้ความร่วมมือที่ดี 6. การประเมิน การสร้างเสริม และการดำรงสมรรถภาพทางกายและทางจิตตามหลักการ วิธีการ และความต้องการ 7. การพัฒนาสมรรถภาพทางกายเพื่อสุขภาพและหรือสมรรถภาพทางกลไกตามเป้าหมาย
<p>สาระที่ 5: ความปลอดภัยในชีวิต</p> <p>มฐ. พ. 5.1: ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติด และความรุนแรง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพและแสวงหาแนวทางป้องกันอันตรายเพื่อความปลอดภัยในชีวิต 2. ใช้กระบวนการทางประชาสังคมสร้างเสริมความปลอดภัยให้ชุมชนเข้มแข็ง 3. พัฒนากลวิธีการป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติดและความรุนแรงเพื่อสุขภาพของตนเองและครอบครัว 4. แสดงทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพได้อย่างถูกต้อง 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพ การแสวงหาแนวทางป้องกันอันตรายเพื่อความปลอดภัยในชีวิต 2. การใช้กระบวนการทางประชาสังคมสร้างเสริมความปลอดภัยให้ชุมชนเข้มแข็ง 3. การพัฒนากลวิธีการป้องกันการบาดเจ็บจากอุบัติเหตุ การใช้ยา สารเสพติดและความรุนแรงเพื่อสุขภาพของตนเองและครอบครัว 4. ทักษะการช่วยฟื้นคืนชีพ

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

4.1.1 ด้านความรู้และทัศนคติ

ปรียา อันตระกุล (2523) ศึกษาความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและนักเรียนโรงเรียนเอกชน จำนวน 965 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะมีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน และต้องการให้เริ่มสอนเพศศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 นักเรียนชายส่วนใหญ่ต้องการให้จัดสอนเพศศึกษาเป็นวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ ส่วนนักเรียนหญิงส่วนใหญ่ต้องการให้สอดแทรกเข้าในวิชาสุขศึกษา และนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดสอนเพศศึกษาเป็นวิชาบังคับ

ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2526) ศึกษาความรู้ เจตคติ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2524 ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศปานกลางและมีความรู้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จริยา พงศ์วิวัฒน์ (2526) ศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติ และความต้องการของนักศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความรู้ที่จำกัดในเรื่องเพศศึกษา นักศึกษามีทัศนคติที่ไม่เหมาะสมในเรื่องเพศบางเรื่อง เช่น การมีทัศนคติต่อเรื่องเพศโดยใช้มาตรฐานสองชั้น (Double Standard) ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาบุคลิกภาพและสัมพันธภาพของทั้งสองเพศ ดังจะเห็นได้จากปัญหาหนึ่งที่นักศึกษาประสบ คือ ปัญหาในการคบเพื่อนต่างเพศ ส่วนปัญหาอื่น ๆ ที่นักศึกษาประสบนั้นเป็นปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย ซึ่งเป็นไปตามวัยของนักศึกษา

วีณา กระแสร์กุลรัตน์ (2530) ศึกษาความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ นักเรียนชายกับนักเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสตรีกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนชายในโรงเรียนชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปรางพร พงษ์ประเสริฐ (2538) ศึกษาความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 500 คน จากโรงเรียนสหศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในเรื่องเพศอยู่ในระดับดี มีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำเรื่อง ตำแหน่งการเกิดปฏิสนธิ หลักเกณฑ์ในการปรับตัวการวางตัวต่อเพศตรงข้าม นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้ในเรื่องเพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยนักเรียนหญิงมีความรู้ในเรื่องเพศดีกว่านักเรียนชาย และนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีทัศนคติในเรื่องเพศแตกต่างกัน

4.1.2 ด้านแหล่งความรู้เรื่องเพศ

การศึกษาเรื่องสุขวิทยาทางการเจริญพันธุ์ของนักเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ในประเด็นเรื่องแหล่งข่าวสารข้อมูลทางเพศและความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล พบว่า นักเรียนได้รับจากหนังสือและนิตยสารมากที่สุด รองลงมาคือจากครู เพื่อน ที่วีดิทัศน์ ญาติ แม่ และพ่อ แต่ความน่าเชื่อถือได้ของข้อมูลนั้น นักเรียนให้ความเชื่อถือข่าวสารหรือความรู้ที่ได้จากครูมากที่สุด สำหรับครู พบว่าเคยได้รับข่าวสารหรือความรู้เกี่ยวกับเพศจากหนังสือและนิตยสารมากที่สุด รองลงมาคือจากเพื่อน ที่วีดิทัศน์ ครู ญาติ แม่ และพ่อ และสำหรับความน่าเชื่อถือของข้อมูลก็มีความเห็นเช่นเดียวกันกับนักเรียนว่า ข่าวสารจากครูน่าเชื่อถือมากที่สุด (สุมนา ชมพูทวีป และคณะ, 2532: 15)

การศึกษาวิจัยของ จริญญา นิลแพทย์ (2541: 107) เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารด้านเนื้อหาบันเทิงและบุคคลในวงการบันเทิงที่มีต่อทัศนคติในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นจะไม่พูดคุยเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์กับพ่อแม่ และญาติเลย แต่กลุ่มตัวอย่างจะเลือกพูดคุยปรึกษากับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด รวมไปถึงการรับแนวคิดด้วย

พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543) ศึกษาเรื่องการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยการสัมภาษณ์เจาะลึกวัยรุ่นไทยทั้งหญิงและชาย จำนวน 32 คน พบการศึกษาพบว่า วัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาค้นหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศประมาณอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1-2 ชั่วโมง โดยนิยมหาข้อมูลช่วงเวลากลางคืนและมักค้นหาข้อมูลอยู่ที่บ้าน วัยรุ่นชายและหญิงตอนต้นมักจะค้นหาข้อมูลด้วยวิธีการ chat ในห้องเกี่ยวกับเรื่องเพศโดยเฉพาะ ส่วนวัยรุ่นชายและหญิงตอนปลายมักชอบใช้ Search Engine หา โดยวัยรุ่นชายมักชอบค้นหาภาพลามกมากกว่าเนื้อหา ส่วนวัยรุ่นหญิงมักชอบ

ค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับเนื้อหาทางเพศมากกว่าภาพ และบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการค้นหาข้อมูลคือเพื่อน และวัยรุ่นส่วนใหญ่ชอบหาข้อมูลเพียงลำพัง

ดวงหทัย นุ่มนวล (2546: 147) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเคยเปิดรับส่วนใหญ่เป็นสื่อบุคคล คือ เพื่อน นอกจากนี้ยังมีสื่อประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ และวิดีโอ หนังสือการ์ตูนลามก วารสารและนิตยสาร โทททัศน์ และหนังสือโป๊ ส่วนสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างต้องการรับทราบข้อมูลข่าวสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ พบว่า เพื่อตอบสนองของความต้องการ อยากรู้ อยากเห็น เพื่อเป็นการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษาด้วยตนเองวิธีการหนึ่ง และครอบครัวไม่สามารถให้ความรู้เรื่องเพศที่ต้องการอยากรู้ได้

การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อวัยรุ่นของคนไทย โดยเอี่ยมพร คชการ และคณะ (2547) การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีขอบเขตศึกษาเฉพาะสื่อวิดีโอ/ซีดีวีดี รูปโป๊ทางอินเทอร์เน็ตและสิ่งพิมพ์วัยรุ่นอารมณ์ทางเพศ กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 452 ราย มีอายุเฉลี่ย 25 ปี เป็นนักเรียน/นักศึกษา 59.8% และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ 36.0% กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รู้จักสื่อวัยรุ่น 89.8% และมีความเชื่อว่าคนทั่วไปดูสื่อวัยรุ่นเป็นเรื่องปกติ สิ่งที่ได้เรียนรู้จากสื่อวัยรุ่น คือ ความรู้เกี่ยวกับเพศศึกษา ประโยชน์ของสื่อวัยรุ่นคือช่วยระบายความเครียด และช่วยในการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง อย่างไรก็ตามกลุ่มตัวอย่างก็ยังคิดว่าสื่อวัยรุ่นมีส่วนไม่ดีคือ ทำให้หมกมุ่นในเรื่องเพศ เสียการเรียน/การทำงานและเสียสุขภาพ ประสพการณ์ครั้งแรกที่ดูสื่อวัยรุ่นพบว่าอายุน้อยกว่า 9 ขวบ 1.2-3.0% โดยสื่อสิ่งพิมพ์วัยรุ่นพบอัตราสูงกว่าสื่อชนิดอื่น สำหรับความถี่ในการดูสื่อวัยรุ่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นาน ๆ ครั้ง ผลกระทบที่เกิดจากการดูสื่อวัยรุ่นส่วนใหญ่ตอบว่าย่่วยุอารมณ์ทางเพศ และมีบางรายที่อยากรู้ อยากลองนำไปเลียนแบบ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ปรึกษาเพื่อน รองลงมา คือ หากิจกรรมอย่างอื่นทำและเลิกดูสื่อวัยรุ่น

พิชฌาย์ คงเครือ (2548) ศึกษาเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นผ่านทางเว็บไซต์ SEX MUST SAY และ TEENPATH ซึ่งเว็บไซต์ทั้งสองนี้เป็นกระบวนการจัดทำเว็บไซต์คัดเลือกและพัฒนาเนื้อหา และควบคุมเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม โดยองค์กร PATH และ eotoday ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เพื่อให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่วัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า เนื้อหาและรูปแบบเรื่องเพศที่ได้รับการปลูกฝังมากที่สุดในเว็บไซต์ SEX MUST SAY คือ เนื้อหาความรู้เรื่องเพศศึกษาเชิงจิตวิทยา ประเด็นความรู้เกี่ยวกับความรัก ความชอบในวัยรุ่น โดยรูปแบบที่ได้รับความนิยมใช้ในการปลูกฝังภูมิคุ้มกันเรื่องเพศมากที่สุด คือ

รูปแบบการถามตอบ ในส่วนของเว็บไซต์ TEENPATH เนื้อหาที่ได้รับความนิยมมากที่สุด คือ เนื้อหาความรู้เรื่องเพศศึกษาเชิงชีววิทยา ประเด็นความรู้เกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย โดยรูปแบบที่ได้รับความนิยมใช้ในการปลูกฝังภูมิคุ้มกันเรื่องเพศมากที่สุด คือ กระตุ้นในกระดานสนทนา

นรบดี นิดรกุล (2548) ศึกษาเรื่องการเสพสื่อลามกอนาจารของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 325 คน เป็นนักศึกษาในระดับปริญญาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง และรวบรวมโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 10 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเสพสื่อลามกอนาจาร เริ่มเสพสื่อลามกอนาจารครั้งแรกเป็นหนังสือและนิตยสาร ขณะอยู่มัธยมศึกษาตอนปลาย สื่อลามกอนาจารที่กลุ่มประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่เสพมากที่สุด คือ วีซีดี และกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลในการชักชวนกันเสพสื่อลามกอนาจาร

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

4.2.1 ด้านความรู้และทัศนคติ

Lindell and Olsson (1993: 203-210) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนวัยรุ่นชายสวีเดนอายุ 17-18 ปี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 421 คน เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่พวกเขาได้รับที่โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่องการเจริญพันธุ์ของมนุษย์เกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์เพศชายและอวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิงไม่เพียงพอ นักเรียน 2 ใน 3 กล่าวว่าความรู้ที่ได้รับยังไม่เพียงพอ นักเรียนต้องการพูดคุยเรื่องความรู้สึกทางบวกและทางลบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และความรู้สึกห่วงใยต่อการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการทำแท้งมากกว่านี้

Ira L. Reiss (1967: 129-141) ทำการศึกษาเรื่องปัญหาบางประการเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนของรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้การสอนเพศศึกษาประสบผลสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ ทัศนคติต่อเรื่องเพศศึกษาของบิดามารดาของเด็ก การอบรมครูผู้สอน ตลอดจนองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอนเพศศึกษา

Berry, Mildred E. (1975: 4118A) ศึกษาเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเมืองเดต โดยมีจุดประสงค์เพื่อสอบถามการจัดหลักสูตรที่จะพัฒนาและปรับปรุงวิชาเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

1. โรงเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า วิชาสุขศึกษาเป็นวิชาที่ควรสอดแทรกเรื่องเพศศึกษามากที่สุด
2. โรงเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็น่า ควรจัดสอนเพศศึกษาในลักษณะต่าง ๆ แม้ว่าโรงเรียนนั้นจะมีโครงการสอนเพศศึกษาเป็นแบบแผนหรือไม่ก็ตาม
3. เหตุผลที่สำคัญยิ่งในการที่โรงเรียนไม่มีโครงการสอนเพศศึกษา คือ ขาดบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องเพศศึกษา
4. ผู้ปกครอง ครู และชุมชน ควรมีส่วนร่วมในการให้ความรู้เรื่องเพศแก่นักเรียน
5. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะจัดสอนเพศศึกษา
6. โรงเรียนส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะสอนเพศศึกษาสอดแทรกในวิชาอื่น ๆ มากกว่าที่จะสอนเป็นวิชาเอก

4.2.2 ด้านแหล่งความรู้เรื่องเพศ

Gordon Shipman (1968: 491) ศึกษาเรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษา มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงเพียงร้อยละ 14 ได้รับความรู้เรื่องเพศจากบิดามารดา นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับเรื่องเพศจากหนังสือ

Julia Dawkins (1971: 22) ทำการศึกษาเรื่องเพศศึกษาในประเทศอังกฤษ พบว่าเด็กส่วนใหญ่จะแสวงหาความรู้เรื่องเพศจากแหล่งอื่น เช่น เพื่อน หนังสือ ผู้ใหญ่ที่คุ้นเคยกัน และสื่อมวลชนอื่น ๆ เด็กจึงได้รับความรู้ที่ไม่ถูกต้อง เกิดเจตคติที่ผิด ๆ และด้วยเหตุที่พ่อแม่มักจะลำบากใจที่จะพูดเรื่องเพศกับลูก ๆ ของตน การสอนเพศศึกษาในโรงเรียนจึงน่าจะทำได้ง่ายกว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็น่าสมควรจะให้โรงเรียนเป็นแหล่งสอนเพศศึกษา เพราะพ่อแม่ไม่พร้อมที่จะตอบคำถามหรือปัญหาเรื่องเพศได้ แต่ทั้งนี้ นักเรียนก็เห็นพ้องกันว่าครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้และมีความพร้อมที่จะสอนด้วย

Conell and Jacobson (1971: 1848) ศึกษาแหล่งความรู้เรื่องเพศในกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์จำนวน 50 ราย ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า วัยรุ่นเหล่านี้ได้รับความรู้เรื่องเพศจากเพื่อนหญิงมากที่สุด รองลงมาได้รับจากเพื่อนชาย จากพยาบาลประจำโรงเรียน และครูตามลำดับ และได้รับความรู้เรื่องเพศจากบิดา มารดา และญาติ น้อยที่สุด

Corric Lee Warren (1969: 588) ศึกษาเรื่องแหล่งที่มาและความถูกต้องของความรู้เรื่องเพศ ในนักศึกษาปีที่ 1 มหาวิทยาลัยนอร์ธโคโรลิง ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าโรงเรียนไม่ใช่แหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เรื่องเพศ แต่มีข้อที่น่าสังเกต คือ นักศึกษากลุ่มที่เห็นว่าโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เรื่องเพศมีความรู้เรื่องเพศดีกว่านักศึกษากลุ่มที่ไม่เห็นว่าโรงเรียนเป็นแหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เรื่องเพศ ร้อยละ 20 เห็นว่าบิดามารดาเป็นแหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ และส่วนใหญ่ได้รับความรู้เรื่องเพศมาจากคำบอกเล่าของเพื่อน ๆ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาประมาณครึ่งหนึ่งยังมีความรู้ในเรื่องเพศน้อยอยู่

Faye Wattleon (1987: 379-380) ศึกษาวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันสมควร พบว่า วัยรุ่นที่มีฐานะทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ หรือมีการเจริญทางวุฒิภาวะเร็ว มีแนวโน้มที่จะเริ่มมีเพศสัมพันธ์เร็ว วัยรุ่นถือว่าพ่อแม่เป็นแหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาและการคุมกำเนิดแก่เขามากที่สุด แต่มีวัยรุ่นเพียง 1 ใน 3 เท่านั้น ที่ได้พูดคุยกับพ่อแม่เรื่องเพศศึกษา รองลงมา ได้แก่ เพื่อน และโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนที่มีหลักสูตรเพศศึกษายังมีน้อย และพบว่าวัยรุ่นที่มีการศึกษาต่ำและมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางได้รับความรู้อย่างผิด ๆ เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งบทบาทของโทรทัศน์ที่วัยรุ่นถือว่าเป็นแหล่งความรู้อันดับที่ 4 มีผลกระทบต่อทางเพศมาก เนื่องจากโทรทัศน์ได้นำเสนอภาพเกินความเป็นจริงเกี่ยวกับเนื้อหาทางเพศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร ในครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2551 โรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยผู้วิจัยได้นำประเภทโรงเรียนมาใช้ในระเบียบวิธีวิจัยในการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจาก จากการศึกษางานวิจัยในเรื่องความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร (วิณา กระแสร์กุลรัตน์, 2530) ทำให้ผู้วิจัยพบว่าประเภทโรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่มีผลต่อความรู้ ทัศนคติ ของนักเรียน และการนำประเภทโรงเรียนที่นักเรียนกำลังศึกษาอยู่มาใช้ในระเบียบวิธีวิจัยจะทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมในกลุ่มนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร อย่างไรก็ตาม การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนฝ่ายเดียว เนื่องจากผู้วิจัยต้องการสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนจากสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้จากกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ในด้านเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และเป็นการสะท้อนทัศนคติของครูผู้สอนผ่านมุมมองของผู้เรียน

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลโดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) แบบสอบถาม (Questionnaire) และวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

การที่ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) ในการเก็บข้อมูลร่วมกับการเก็บข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) เนื่องจากการสนทนากลุ่มจะกระตุ้นให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง และวิธีการนี้เหมาะสำหรับใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทัศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น บรรยากาศของการคุยกันเป็นกลุ่มจะช่วยลดความกลัวที่จะแสดงความคิดเห็นส่วนตัว โดยใช้แนวคำถามที่ได้เตรียมไว้ล่วงหน้า เพื่อความชัดเจนและถูกต้อง และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ดีที่สุดต่อการศึกษา รูปแบบการสัมภาษณ์จะเป็นการใช้แนวคำถามแบบเปิดให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ เพื่อความครอบคลุมข้อมูล

ให้มากที่สุด และคำถามแบบปิดในกรณีนี้ที่คำตอบมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน โดยแนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์นั้นสร้างขึ้นจากขอบเขตและกรอบแนวคิดของการวิจัย ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการทราบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ หลังจากเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาเขียนเรียบเรียงวิเคราะห์ สรุปและเขียนรายงานผลการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประจำปีการศึกษา 2551 โรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 116 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนชาย 10 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 10 โรงเรียน และโรงเรียนสหศึกษา 96 โรงเรียน มีนักเรียนทั้งสิ้น 33,710 คน แบ่งเป็นนักเรียนโรงเรียนชาย 3,569 คน นักเรียนโรงเรียนหญิง 4,194 คน นักเรียนโรงเรียนสหศึกษา 25,947 คน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรจากนักเรียนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้จำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 400 คน จากทั้ง 3 ประเภทโรงเรียน แบ่งเป็นจำนวนนักเรียนจากโรงเรียนชาย 90 คน จากโรงเรียนหญิง 110 คน และจากโรงเรียนสหศึกษา 200 คน โดยมีวิธีการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างจากการคำนวณจำนวนนักเรียนโดยใช้สูตรของ ทาโร-ยามาเน (Taro Yamane, 1972 อ้างใน อวยพร เรืองตระกูล, 2550: 109)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สูตรคำนวณ

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง

(กำหนดระดับความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05)

ดังนั้น

$$N = 33,710$$

$$\begin{aligned} n &= \frac{33,710}{1 + 33,710 (.05)^2} \\ &= 395.309 \\ &\approx 400 \end{aligned}$$

การคำนวณตัวอย่างประชากรเพศชาย

$$\begin{aligned} &= \frac{\text{จำนวนตัวอย่างประชากร} \times \text{จำนวนประชากรเพศชาย}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}} \\ &= \frac{400 \times 15,065}{33,710} \\ &= 178.760 \\ &\approx 180 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างประชากรเพศชายจำนวน 180 คน (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนชายจำนวน 90 คน และโรงเรียนสหศึกษาจำนวน 90 คน

สุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย

การคำนวณตัวอย่างประชากรเพศหญิง

$$= \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร} \times \text{จำนวนประชากรเพศชาย}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

$$= \frac{400 \times 18,642}{33,710}$$

$$= 221.204$$

$$\approx 220$$

กลุ่มตัวอย่างประชากรเพศหญิงจำนวน 220 คน สุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนหญิงจำนวน 110 คน และโรงเรียนสหศึกษาจำนวน 110 คน

เมื่อคิดสัดส่วนแล้วจะได้จำนวนนักเรียนดังนี้

$$\text{โรงเรียนชาย} = 90$$

$$\text{โรงเรียนหญิง} = 110$$

$$\text{โรงเรียนสหศึกษา} = 200$$

ขั้นตอนที่ 2 แบ่งโควตาตามประเภทโรงเรียน ประเภทละ 2 โรงเรียน จากนั้น สุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยใช้วิธีการจับฉลาก เพื่อให้ได้โรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างจากทั้งสามประเภทโรงเรียน โดยมีได้แบ่งเขตพื้นที่การศึกษา เนื่องจากพื้นที่การศึกษาเขต 2 ไม่มีโรงเรียนชาย และผู้วิจัยถือว่ามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนทุกเขตในกรุงเทพมหานครใกล้เคียงกัน จะได้โรงเรียนชาย 2 โรงเรียน โรงเรียนหญิง 2 โรงเรียน และโรงเรียนสหศึกษา 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 6 โรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 สุ่มตัวอย่างประชากรแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ได้โรงเรียนชายโรงเรียนแรกจำนวน 45 คน โรงเรียนชายโรงเรียนที่สองจำนวน 45 คน โรงเรียนหญิงโรงเรียนแรกจำนวน 55 คน โรงเรียนหญิงโรงเรียนที่สองจำนวน 55 คน โรงเรียนสหศึกษาโรงเรียนแรกจำนวน 100 คน และโรงเรียนสหศึกษาโรงเรียนที่สองจำนวน 100 คน โดยโรงเรียนสหศึกษาทั้งสองโรงเรียนที่จับฉลากขึ้นมา นั้น แบ่งตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชายจำนวน 45 คน และนักเรียนหญิง 55 คน ในแต่ละโรงเรียน โดยถือเกณฑ์การคัดเลือก และเกณฑ์การคัดออก

ขั้นตอนที่ 4 จับฉลากโรงเรียนที่จะใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม จากแต่ละประเภทโรงเรียน ประเภทละ 1 โรงเรียน โดยภายหลังจากเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยขออาสาสมัครจากนักเรียนจำนวนประมาณ 8 คน ในแต่ละประเภทโรงเรียน เพื่อให้ได้นักเรียนที่จะเข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม โดยนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการสนทนากลุ่ม ได้มาด้วยความยินยอมพร้อมใจของผู้ที่ตอบแบบสอบถามและเต็มใจที่จะเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม เนื่องจากนักเรียนที่ยินยอมพร้อมใจและเต็มใจเข้าร่วมการสนทนากลุ่มจะให้ความร่วมมือ และให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย และเนื่องจากผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา ประกอบด้วย หลักสูตรเพศศึกษา ทักษะคิดของผู้สอนเพศศึกษา กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอนในเรื่องเพศ มาเป็นแนวคิดหลักในการสร้างแบบสอบถาม การที่ผู้วิจัยนำการสนทนากลุ่มมาเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้อธิบายขยายความคิดเห็นจากแบบสอบถามที่นักเรียนได้ตอบ ให้ชัดเจนมากขึ้น

เกณฑ์การคัดเลือก

- นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป
- นักเรียนที่ยินยอมและยินดีตอบแบบสอบถาม และหรือ ร่วมสนทนากลุ่ม

เกณฑ์การคัดออก

- นักเรียนที่ไม่ได้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
- นักเรียน ที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี
- นักเรียนที่ไม่ยินยอมตอบแบบสอบถาม และหรือร่วมสนทนากลุ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ เอกสารทางวิชาการ บทความ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

2. แบบสอบถาม (Questionnaire) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามชนิดให้ผู้ตอบเขียนตอบเอง การวัดค่าตัวแปรต่าง ๆ เป็นแบบนามมาตรา (Nominal Scale) เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในลักษณะของคำถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้การวัดแบบ Likert Scale โดยมี 4 ตัวเลือกให้เลือกตอบ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. การสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) ผู้วิจัยสัมภาษณ์โดยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) เนื้อหามีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบสอบถาม

การสร้างเครื่องมือ

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินวิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศึกษาสาระมาตรฐานการเรียนรู้ และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น ของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา คู่มือครู แบบเรียน เอกสารประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน

2. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากร ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบสอบถามโดยใช้มาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) ดัดแปลงจาก Likert ซึ่งเป็นมาตราส่วนต่อเนื่อง (continuous) แบ่งเป็น 4 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยนำปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาวิชา ครูผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน มาเป็นแนวทางในการสร้างคำถามที่ใช้ในการวิจัย

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจ พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม

5. ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความถูกต้องของเนื้อหา จำนวนภาษาที่ใช้ และแก้ไขข้อความให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

6. ตรวจสอบความเชื่อมั่น (Content Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากร แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550: 309-312)

ผลการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม $\alpha = 0.79$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขออนุมัติการทำวิจัยผ่านคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม การวิจัยในคน กลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1
2. ติดต่อขอออกหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ติดต่อทางโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดในการเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดในการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ต่อนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจตรงกันและเก็บข้อมูล แบบสอบถามนี้เป็นความลับและไม่มีการเขียนชื่อ-นามสกุลของผู้ตอบ ใช้เวลาในการตอบแบบสอบถามประมาณ 20 นาที เมื่อตอบเรียบร้อยแล้วผู้ตอบนำแบบสอบถามนั้นใส่ซองสีน้ำตาลที่ปิดด้วยตนเองแล้ว ปิดผนึกส่งให้แก่ผู้วิจัย

การเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม ได้กลุ่มตัวอย่างโดยความยินยอมพร้อมใจของผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งมาจากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามที่จะร่วมในการสนทนากลุ่ม โดยภายหลังการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยขออาสาสมัครจากนักเรียนเพื่อให้ได้นักเรียนที่จะเข้าร่วมในการสนทนากลุ่ม ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย พร้อมทั้งสอบถามความยินยอมจากนักเรียนในการเข้าร่วมสนทนากลุ่ม หลังจากได้ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มครบแล้ว ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย รายละเอียดในการสนทนากลุ่ม ต่อนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยการสนทนากลุ่มใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนประมาณ 24 ราย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มใช้การสนทนา 1 ครั้ง ครั้งละประมาณ 45 นาที ในการสนทนากลุ่มจะใช้วิธีบันทึกคำสนทนาด้วยเทป ซึ่งจะต้องได้รับความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่มสามารถปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลหรือยกเลิกการนำข้อมูลที่ได้มาเผยแพร่ได้ โดยในการสนทนากลุ่มจะประกอบด้วยผู้ดำเนินการสนทนา ซึ่งคือตัวผู้วิจัยเองเป็นผู้ดำเนินการให้ผู้ร่วมสนทนากลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการสนทนา ผู้จัดบันทึก

และผู้ช่วยทั่วไป ซึ่งเป็นนิสิตระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ จำนวน 2 คน และผ่านกระบวนการเรียนการให้การปรึกษา (Counseling) เป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา ซึ่งกระบวนการเรียนการให้การปรึกษานี้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสนทนากลุ่มได้ อีกทั้งผู้ร่วมทีมทั้งสองคนกำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาบัณฑิตศึกษา จึงเข้าใจกระบวนการและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี นอกจากนี้ ผู้ทำการสนทนากลุ่มผ่านกระบวนการเรียน Research Methodology การวิจัยเชิงคุณภาพ และการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่มเป็นระยะเวลา 1 ภาคการศึกษา รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ระยะเวลาในการดำเนินการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ใช้เวลาดำเนินการ 45 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับมา ลงรหัสและวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ตารางแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ
2. ในการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 4 ระดับ ดังนี้

<u>ระดับความคิดเห็น</u>	<u>ค่าน้ำหนักคะแนนของตัวเลือกคำถามเชิงบวก</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน
เห็นด้วย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ทั้งนี้ เนื่องจากข้อคำถามภายในแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนมีทั้งข้อคำถามในเชิงบวก และเชิงลบ เพื่อสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน และภาพรวม จึงจำเป็นต้องมีการการแปลผลคะแนนของข้อคำถามในเชิงลบให้เป็นข้อคำถามในเชิงบวก ดังนี้

<u>ระดับความคิดเห็น</u>	<u>ค่าน้ำหนักคะแนน ภายใน</u> <u>แบบสอบถาม</u>	<u>การแปลค่าน้ำหนักคะแนน ของ</u> <u>ตัวเลือกคำถามเชิงลบให้เป็นเชิงบวก</u>
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน
เห็นด้วย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน	กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน

เมื่อมีการแปลผลค่าน้ำหนักคะแนนในเชิงลบเป็นเชิงบวกเรียบร้อยแล้ว ในการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเพื่อหาระดับความคิดเห็นของนักเรียน จึงใช้เกณฑ์การแปลความหมายจากค่าเฉลี่ย (Mean) เพียงเกณฑ์เดียว ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยเป็นผู้กำหนดเกณฑ์คะแนนขึ้นมาใหม่ ด้วยการหาพิสัย และการคำนวณหาความกว้างของอันดับภาคชั้น ดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2550: 146)

$$\begin{aligned} \text{ค่าพิสัย} &= \text{ค่าคะแนนสูงสุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำสุด} \\ &= 4 - 1 \\ &= 3 \end{aligned}$$

$$\text{จำนวนอันดับภาคชั้น} = 4$$

$$\begin{aligned} \text{ความกว้างของอันดับภาคชั้น} &= \frac{\text{พิสัย}}{\text{จำนวนอันดับภาคชั้น}} \\ &= \frac{3}{4} \\ &= 0.75 \end{aligned}$$

จากนั้นนำผลที่ได้จากการคำนวณหาความกว้างของอันดับภาคชั้นที่ได้ มากำหนดแปลความหมายโดยถือเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ระดับความคิดเห็นของนักเรียน

ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ ระหว่าง 3.26-4.00	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ ระหว่าง 2.51-3.25	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ ระหว่าง 1.76-2.50	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
ค่าคะแนนเฉลี่ย $\bar{X}$ ระหว่าง 1.00-1.75	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบและทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย โดยการทดสอบค่าที (t-test) ในแต่ละด้านและภาพรวม
4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะประชากรของนักเรียน กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา โดยการทดสอบค่าไค-สแควร์ (Chi-square)
5. แบบสอบถามที่เป็นการแสดงความคิดเห็นแบบปลายเปิดนำมาสรุปเป็นข้อๆ
6. นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม

ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม หลังจากเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่มแล้ว ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลที่ได้มาถอดเทป เขียนเรียบเรียง วิเคราะห์ สรุปและเขียนรายงานผลการวิจัย โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion)

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูล ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม สรุปผลการวิจัยเพื่อตอบคำถามที่ใช้ในการศึกษา และเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การศึกษาในครั้งนี้

จริยธรรมการวิจัย

การเก็บข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยตนเองทั้งการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการเก็บข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม เนื่องจากผู้วิจัยได้ผ่านกระบวนการเรียนและการฝึกปฏิบัติในการให้คำปรึกษากระบวนการเรียน Research Methodology การวิจัยเชิงคุณภาพ และการเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม รวมทั้งการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ได้ อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเล็งเห็นความจำเป็นและความสำคัญของกระบวนการทำความเข้าใจร่วมกับวัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษา ประเด็นคำถามหลักในการวิจัย ขอบเขตข้อมูล ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล ในการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ตลอดจนกระบวนการขอความยินยอมพร้อมใจ (Informed Consent) ในการบันทึกเสียงการพูดคุย การปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลหรือยกเลิกการนำข้อมูลที่ได้มาเผยแพร่ ด้วยผู้วิจัยตระหนักและคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนของผู้ให้

สัมภาษณ์ในหลาย ๆ ด้าน เช่น ความเป็นส่วนตัว การเก็บรักษาความลับ กระบวนการให้ความยินยอมพร้อมใจ และการเข้าถึงข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามถือเป็นความลับและไม่มีการเขียนชื่อ-นามสกุลของผู้ตอบเมื่อตอบเรียบร้อยแล้วผู้ตอบแบบสอบถามนั้นใส่ซองสีน้ำตาลที่ปิดด้วยตนเอง แล้วปิดผนึกส่งให้แก่ผู้วิจัย และในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้สถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัว เงียบและไม่มีคนพลุกพล่าน โดยผู้วิจัยสร้างสัมพันธภาพและความไว้วางใจที่มีต่อกันและกัน หลังจากการพูดคุยทุกครั้งเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยจะสรุปเกี่ยวกับรายละเอียดที่ได้จากการพูดคุยในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยจดบันทึกรายละเอียดของการเก็บข้อมูลภาคสนามโดยละเอียด ความสำเร็จข้อมูลจากบทถอดเทปสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง ตั้งข้อสังเกต วิเคราะห์เรื่องราวที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์วิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาถึงผลกระทบที่มีต่อกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม ในแง่ความเป็นส่วนตัว การประเมินผลการศึกษากลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยจึงดำเนินการดังนี้

1. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเก็บเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยชื่อและนามสกุลจริงของผู้ตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม รวมทั้งชื่อสถาบันการศึกษาที่ผู้ให้สัมภาษณ์กำลังศึกษาอยู่
2. ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เข้าร่วมการวิจัยในการตอบแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ทั้งการบันทึกเสียง การปฏิเสธที่จะให้ข้อมูลหรือยกเลิกการนำข้อมูลที่ได้มาเผยแพร่ และผู้วิจัยจะลบทำลายเทปที่มีการบันทึกไว้ขณะสนทนากลุ่มหลังสิ้นสุดการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) โดยวิธีการเก็บแบบสอบถาม (Questionnaire) จำนวน 400 คน จากโรงเรียนชาย 90 คน โรงเรียนหญิง 110 คน และโรงเรียนสหศึกษา 200 คน งานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จำนวน 25 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ จากโรงเรียนชาย 9 คน โรงเรียนหญิง 8 คน และโรงเรียนสหศึกษา 8 คน

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology) ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอ ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำมาแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ เป็นรายชื่อ

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร ภายหลังประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นำมาแจกแจงความถี่ของแต่ละระดับความคิดเห็น แล้วหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำมาแปลความหมายและเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของคะแนนระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง นักเรียนชายจากโรงเรียนชายและนักเรียนชายจากโรงเรียนสหศึกษา นักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงจากโรงเรียนสหศึกษา โดยการทดสอบค่า “ที” (t-test)

ส่วนที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ แผนกวิชาที่เรียน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน อาศัยอยู่กับ ประเภทของที่พักอาศัย และการมีแฟน กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา โดยการทดสอบหาค่าไค-สแควร์ (Chi-square)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละด้าน

ส่วนที่ 5 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาถอดเทป เขียนเรียบเรียงข้อมูล โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1.1 จำนวน และร้อยละ ของลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
เพศสรีระ		
ชาย	180	45.00
หญิง	220	55.00
รวม	400	100.00
เพศวิถี		
ชาย	173	43.25
หญิง	220	55.00
อื่นๆ	7	1.75
รวม	400	100.00
ประเภทโรงเรียน		
ชาย	90	22.50
หญิง	110	27.50
สหศึกษา	200	50.00
รวม	400	100.00
แผนกวิชาที่เรียน		
วิทย์-คณิต	215	53.75
ศิลป์-คำนวณ	113	28.25
ศิลป์-ฝรั่งเศส	25	6.25
ศิลป์-ญี่ปุ่น	18	4.50
ศิลป์-สังคม	1	0.25
ศิลป์-จีน	18	4.50
อื่นๆ	10	2.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
รับราชการ	63	15.75
รัฐวิสาหกิจ	18	4.50
ธุรกิจส่วนตัว	119	29.75
รับจ้าง	137	34.25
เกษียณ	3	0.75
พ่อบ้าน	9	2.25
อื่นๆ	51	12.75
รวม	400	100.00
อาชีพของมารดา		
รับราชการ	31	7.75
รัฐวิสาหกิจ	11	2.75
ธุรกิจส่วนตัว	95	23.75
รับจ้าง	102	25.50
เกษียณ	2	0.50
แม่บ้าน	117	29.25
อื่นๆ	42	10.50
รวม	400	100.00
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	37	9.25
10,000-20,000 บาท	141	35.25
20,001-30,000 บาท	80	20.00
30,001-40,000 บาท	52	13.00
40,001-50,000 บาท	40	10.00
50,001 บาท ขึ้นไป	50	12.50
รวม	400	100.00

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อาศัยกับ		
บิดา	17	4.25
มารดา	55	13.75
บิดาและมารดา	274	68.50
ญาติ	31	7.75
อื่นๆ	23	5.75
รวม	400	100.00
ประเภทของที่พักอาศัย		
บ้าน	261	65.25
บ้านเช่า	62	15.50
อพาร์ทเมนท์	17	4.25
หอพัก	7	1.75
คอนโด	18	4.50
อื่นๆ	35	8.75
รวม	400	100.00
แหล่งความรู้เรื่องเพศ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
บิดา มารดา	156	9.40
ครู อาจารย์	330	19.80
เพื่อน	273	16.40
นิทรรศการ	153	9.20
สื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ)	220	13.20
นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์	252	15.10
อินเตอร์เน็ต	269	16.10
อื่นๆ	15	0.90
รวม	1,668	100.00

ตารางที่ 1 จำนวน และร้อยละ ของลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้เรื่องเพศศึกษาจากวิชาอื่นๆ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
วิทยาศาสตร์	243	29.30
สุขศึกษาและพลศึกษา	392	47.30
ภาษาไทย	22	2.70
คณิตศาสตร์	12	1.40
ศิลปะ	41	5.00
สังคม ศาสนา และวัฒนธรรม	82	9.90
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	19	2.30
ภาษาต่างประเทศ	14	1.70
อื่นๆ	3	0.40
รวม	828	100.00
การมีแฟน		
มี	150	37.5
ไม่มี	250	62.5
รวม	400	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงลักษณะทั่วไปทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็นเพศชาย 180 คน คิดเป็นร้อยละ 45 มีเพศวิถีเป็นชาย 173 คน คิดเป็นร้อยละ 43.25 และมีเพศวิถีอื่น ๆ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.75 สำหรับเพศหญิง 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55 มีเพศวิถีเป็นหญิง 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55 เป็นนักเรียนชายจากโรงเรียนชาย 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 นักเรียนหญิงจากโรงเรียนหญิง 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.50 และเป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิงจากโรงเรียนสหศึกษา 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50

เมื่อจำแนกนักเรียนตามแผนกวิชา เป็นนักเรียนแผนกวิชาวิทย์-คณิต 215 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 แผนกวิชาศิลป์-คำนวณ 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.25 แผนกวิชาศิลป์-แผนกฝรั่งเศส 25 คน คิดเป็นร้อยละ 6.25 แผนกวิชาศิลป์-ญี่ปุ่น 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 แผนกวิชาศิลป์-สังคม 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.25 แผนกวิชา ศิลป์-จีน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และแผนกวิชาอื่น ๆ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

อาชีพส่วนใหญ่ของบิดา คือ รับจ้าง 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.25 รองลงมา คือ ประกอบธุรกิจส่วนตัว 119 คน คิดเป็นร้อยละ 29.75 และรับราชการ 63 คน คิดเป็นร้อยละ 15.75

อาชีพส่วนใหญ่ของมารดา คือ แม่บ้าน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.25 รองลงมา คือ รับจ้าง 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50 และประกอบธุรกิจส่วนตัว 95 คน คิดเป็นร้อยละ 23.75 รายได้เฉลี่ยส่วนใหญ่ของครอบครัวต่อเดือน คือ 10,000 – 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 35.25 หรือ 141 คน รองลงมา คือ 20,001 – 30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 20 หรือ 80 คน และ 30,001 – 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 13 หรือ 52 คน

นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา 274 คน คิดเป็นร้อยละ 68.50 รองลงมา คือ อาศัยอยู่กับมารดา 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.75 และอาศัยอยู่กับญาติ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 7.75 โดยประเภทของที่พักอาศัยส่วนใหญ่ คือ บ้าน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 65.25 รองลงมา คือ บ้านเช่า 62 คน คิดเป็นร้อยละ 15.5 และประเภทที่พักอาศัยอื่น ๆ 35 คน คิดเป็นร้อยละ 8.75

แหล่งความรู้เรื่องเพศที่นักเรียนได้รับมากที่สุด คือ จากครู อาจารย์ 330 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 รองลงมา คือ เพื่อน 273 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 จากอินเทอร์เน็ต 269 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ 252 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 สื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ) 220 คน คิดเป็นร้อยละ 13.2 บิดามารดา 156 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4 นิตยสาร 153 คน คิดเป็นร้อยละ 9.2 และจากแหล่งความรู้อื่น ๆ ซึ่งนักเรียนระบุว่าจากวีซีดี/คลิป 15 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ความรู้เรื่องเพศที่นักเรียนได้รับจากรายวิชาต่าง ๆ นั้น ส่วนใหญ่ได้รับจากวิชาสุขศึกษา และพลศึกษา 392 คน คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา คือ วิทยาศาสตร์ 243 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 วิชาสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม 82 คน คิดเป็นร้อยละ 9.9 วิชาศิลปะ 41 คน คิดเป็นร้อยละ 5 วิชาภาษาไทย 22 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี 19 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 วิชาภาษาต่างประเทศ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 1.7 วิชาคณิตศาสตร์ 12 คน คิดเป็นร้อยละ 1.4 และจากวิชาอื่น ๆ ซึ่งนักเรียนระบุว่า เป็นวิชาชีววิทยา 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่มีแฟน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 62.5 และมีแฟนแล้ว 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2   **ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร**

ตารางที่ 2.1   **ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น เกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6**

เพศศึกษาในแต่ละด้านและภาพรวม	(N=400, Range = 1-4)		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา	2.84	0.39	มาก
ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน	2.96	0.27	มาก
ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา	2.79	0.42	มาก
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน	2.67	0.35	มาก
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน	2.54	0.43	มาก
ความคิดเห็นในภาพรวม	2.76	0.23	มาก

จากตารางที่ 2.1 เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านทั้ง 5 ด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 2.96 รองลงมาคือ ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 และความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79

ตารางที่ 2.2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา จำแนกตามเพศผู้

เพศศึกษาในแต่ละด้านและภาพรวม	ชาย (N=180)		หญิง (N=220)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา	2.74	0.39	2.92	0.37	-4.69	0.00*
ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา	2.93	0.29	2.97	0.26	-1.40	0.16
ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา	2.79	0.41	2.79	0.42	-0.01	0.99
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน	2.70	0.35	2.65	0.34	1.43	0.15
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน	2.55	0.44	2.53	0.43	0.53	0.60
ความคิดเห็นในภาพรวม	2.74	0.23	2.77	0.23	-1.23	0.22

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศผู้ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 2.3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน

เพศศึกษาในแต่ละด้านและภาพรวม	ชาย (N=90)		สหศึกษา (N=90)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา	2.76	0.41	2.73		
ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา	2.94	0.28	2.93	0.29	0.42	0.67
ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา	2.72	0.39	2.86	0.42	-2.36	0.02*
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน	2.70	0.38	2.69	0.31	0.19	0.85
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน	2.52	0.47	2.59	0.40	-1.09	0.28
ความคิดเห็นในภาพรวม	2.73	0.22	2.76	0.24	-0.89	0.38

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 2.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ตารางที่ 2.4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ของคะแนนความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน

เพศศึกษาในแต่ละด้านและภาพรวม	หญิง (N=110)		สหศึกษา (N=110)		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา	2.91	0.37	2.93		
ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา	2.96	0.23	2.98	0.29	-0.60	0.55
ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา	2.68	0.36	2.90	0.46	-3.97	0.00*
ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน	2.62	0.35	2.67	0.34	-1.18	0.24
ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน	2.53	0.41	2.53	0.45	-0.04	0.96
ความคิดเห็นในภาพรวม	2.74	0.22	2.80	0.24	-2.04	0.04*

* $p \leq 0.05$

จากตารางที่ 2.4 เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นในภาพรวมเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ส่วนที่ 3 การทดสอบเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา

ตารางที่ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร ได้แก่ แผนกวิชาที่เรียน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน อาศัยอยู่กับ ประเภทของที่พักอาศัย และการมีแฟน กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็นในภาพรวม			p
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
	N (ร้อยละ)	N (ร้อยละ)	N (ร้อยละ)	
แผนกวิชาที่เรียน				0.00 [*]
วิทยาศาสตร์	36 (73.5)	158 (52.8)	21 (40.4)	
ศิลปะภาษา	13 (26.5)	141 (47.2)	31 (59.6)	
รวม	49 (100.0)	299 (100.0)	52 (100.0)	
รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน				0.48
น้อยกว่า 20,000 บาท	20 (40.8)	131 (43.8)	27 (51.9)	
มากกว่า 20,000 บาท	29 (59.2)	168 (56.2)	25 (48.1)	
รวม	49 (100.0)	299 (100.0)	52 (100.0)	
อาศัยอยู่กับ				0.46
บิดาและมารดา	35 (71.4)	208 (69.6)	31 (59.6)	
บิดาหรือมารดา	10 (20.4)	51 (17.1)	11 (21.2)	
อื่น ๆ	4 (8.2)	40 (13.4)	10 (19.2)	
รวม	49 (100.0)	299 (100.0)	52 (100.0)	

ตารางที่ 3.1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากร ได้แก่ แผนกวิชาที่เรียน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน อาศัยอยู่กับ ประเภทของที่พักอาศัย และการมีแฟน กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับความคิดเห็นในภาพรวม			p
	น้อย	ปานกลาง	มาก	
	N (ร้อยละ)	N (ร้อยละ)	N (ร้อยละ)	
ประเภทของที่พักอาศัย				0.17
บ้าน	37 (75.5)	194 (64.9)	30 (57.7)	
อื่น ๆ	12 (24.5)	105 (35.1)	22 (42.3)	
รวม	49 (100.0)	299 (100.0)	52 (100.0)	
การมีแฟน				0.39
มี	19 (38.8)	116 (38.8)	15 (28.8)	
ไม่มี	30 (61.2)	183 (61.2)	37 (71.2)	
รวม	49 (100.0)	299 (100.0)	52 (100.0)	

* $p \leq 0.05$

จากข้อมูลในตารางที่ 3.1 พบว่า แผนกวิชาที่เรียนของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์กับความเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ในขณะที่ปัจจัยด้าน รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือน อาศัยอยู่กับ ประเภทของที่พักอาศัย และการมีแฟนของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์กับความเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา

อาจกล่าวได้ว่า แผนกวิชาที่เรียนมีความสัมพันธ์กับความเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างแผนกวิชาศิลปะภาษามีแนวโน้มในการแสดงความเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาในระดับเห็นด้วยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างแผนกวิชาวิทยาศาสตร์

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละด้าน

จากคำถามเปิดซึ่งอยู่ท้ายคำถามแบบ rating scale ในแต่ละด้าน เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ร่วมแสดงความคิดเห็นในด้านต่าง ๆ มีนักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็นจำนวน 46 คน จากทั้งหมด 400 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 จำแนกตามเพศสรีระ คือ เพศชาย 31 คน คิดเป็นร้อยละ 67.39 เพศหญิง 15 คน คิดเป็นร้อยละ 32.61 สามารถสรุปเป็นประเด็นดังต่อไปนี้

4.1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

กลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญและประโยชน์ของเพศศึกษา และเห็นว่าการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันนักเรียนได้เรียนรู้เรื่องเพศศึกษามาจากหลายแหล่งและได้รับการศึกษาเรื่องเพศศึกษามาตั้งแต่วัยเด็ก ดังนั้นการสอนเรื่องเพศศึกษาที่ถูกต้อง โดยบุคลากรที่มีความรู้อย่างแท้จริงจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเพศศึกษาอย่างถ่องแท้ และเป็น การปลูกฝังในสิ่งที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียน “เด็กยิ่งเรียน ยิ่งเห็นเรื่องเพศเป็นเรื่องปกติ ทำให้กล้าที่จะ มีก่อนวัยอันควร” “ควรสอนอย่างจริงจังเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญและสอนอย่างถูกต้อง เพราะไม่ใช่ เรื่องน่าอาย ดีกว่าที่เด็กจะต้องไปหาตัวเองจากหนังสือหรือหนังสือพิมพ์ ” “ควรที่จะให้ความรู้เรื่อง เพศศึกษากับนักเรียนมาก ๆ สอนเยอะ ๆ นักเรียนจะได้รู้วิธีแก้ปัญหา และควรมีเนื้อหาอย่าง ละเอียด รวมทั้งจัดการสอนให้มากกว่านี้ต่อสัปดาห์” “ปัจจุบันประเทศไทยยังขาดบุคลากรที่มี ความรู้อย่างแท้จริงที่จะนำมาสอนนักเรียนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ ทำแต่แบบตามชาวต่างชาติ ยัง ล้าสมัยในเรื่องเพศศึกษา” “ผู้สอนเป็นผู้ที่จะปลูกฝังได้ดีหากสอนในเรื่องที่ถูกต้อง เด็กก็จะทำ ในทางที่ถูกต้อง” และควรเพิ่มเติมสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพมากขึ้น “สื่อมีความสำคัญมากจริง ๆ นะ ในการเรียนการสอน”

4.2 เนื้อหาที่ควรเพิ่มเติมในวิชาเพศศึกษา

เนื้อหาที่ควรเพิ่มเติมในวิชาเพศศึกษา เรียงตามลำดับ ดังนี้ 1) กฎหมายเกี่ยวกับการ กระทำผิดทางเพศ “ควรเพิ่มบทเรียนกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ ผลกระทบของการ กระทำทางเพศ” 2) เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน “โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ วิธีป้องกันโรคติดต่อ ควรเน้นให้มากที่สุด เพราะสำคัญที่สุด” 3) การป้องกันและการแก้ไข ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ “วิธีการป้องกันและการแก้ไขปัญหาให้เกิดทางออกที่ดีที่สุด” “การ เอาตัวรอดในสถานการณ์ต่าง ๆ” 4) วิธีการคุมกำเนิด 5) safe sex 6) ประโยชน์และโทษเรื่อง เพศ

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างยังแสดงความคิดเห็นว่าควรสอนเพศศึกษาให้เจาะลึกมากกว่านี้ “เนื้อหายังไม่ลึก เหมือนเป็นความรู้คร่าว ๆ” “ควรมีเนื้อหาวิชาเพศศึกษาที่เจาะลึกมากกว่านี้ ควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษากับนักเรียนมาก ๆ ไม่ใช่ยึดติดแต่แบบธรรมเนียมนไทย”

4.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษาว่า ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีความรู้เพื่อให้คำแนะนำ แนวทางปฏิบัติ การป้องกัน เกี่ยวกับเรื่องเพศให้กับนักเรียนได้ทุก ๆ อย่าง โดยผู้สอนควรมีความเป็นกันเองกับนักเรียน มีความเข้าใจนักเรียน และทันสมัย ไม่เขินอายหรืออ้อมค้อมเมื่อกล่าวเรื่องเพศศึกษา และที่สำคัญผู้สอนควรเปิดใจรับเรื่องเพศ “ควรสอนให้สนุกกว่านี้ อยากได้ครูที่พูดจาตรง ๆ ไม่อ้อมค้อมเวลาพูดถึงเพศศึกษา” “ถ้าจะสอนเรื่องพวกนี้ควรมีมุขหรือสอดแทรกความเฮฮาเพื่อไม่ให้เกิดความน่าเบื่อระหว่างฟังบรรยาย” “อยากให้ผู้สอนเปิดใจรับเรื่องเพศ อย่างปกติ ปิดบัง ต้องตอบคำถามนักเรียนมากขึ้น เข้าใจเรื่องเพศศึกษา” “อาจารย์ควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ให้คำแนะนำแนวทางปฏิบัติ การป้องกัน ให้กับนักเรียนได้ทุก ๆ อย่าง มีความเข้าใจนักเรียน และทันสมัย พูดถึงเรื่องความเป็นจริงบ้าง” “ตอบคำถามอย่างชัดเจนและไม่กดดันเด็ก หากเด็กคิดจะตอบอะไรไม่ยอมให้ครูคิดว่าเป็นเรื่องน่าอาย เพราะเด็กบางคนอาจอยากรู้ลึก” “มีความเข้าใจในการสอน สอนแบบเจาะลึก ไม่ต้องอายกัน” “ต้องรู้ละเอียดจริงจัง” “เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามอย่างหลากหลาย” “อยากให้ผู้สอนเป็นกันเองมากที่สุด ความอายในการถาม-ตอบปัญหาจะได้ลดลง ทำให้กล้าแสดงออก” “อยากให้สอนให้ละเอียดมากขึ้น” “ต้องทำให้เด็กกล้าคุยด้วย เป็นกันเองกับเด็ก” “ขอสอนให้ละเอียด” “สอนเนื้อหาอย่างละเอียด” “ควรพูดจาเป็นกันเองไม่อาย กล้าที่จะถ่ายทอด” “ต้องเป็นคนที่มุ่มองสมัยใหม่ เข้าใจนักเรียน”

4.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนว่า ควรมีวิธีการที่หลากหลายนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกระบวนการเรียนการสอนเพศศึกษา เช่น เชิญวิทยากรมาบรรยาย และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น “การเรียนนักเรียนมักจะเป็นเพียงผู้ฟัง มีการนำเสนอผลงาน (power point) บ้างเป็นครั้งคราว และมีการสอบปฏิบัติ (การสวมถุงยาง) บ้าง ซึ่งอยากให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากกว่านี้” “ผู้สอนไม่มีกลวิธีใหม่ ๆ ในการสอน” “ผู้สอนมอบหมายให้ทำรายงานอย่างเดียว” “การสอนควรเน้นการแสดงหรือหาวัสดุคล้ายเพื่อให้เกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น และแจกบททดสอบภาพที่เห็นหรือความรู้สึกว่ารู้สึกอย่างไรบ้าง และคุณควรมีวิธีอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดการข่มขืนทางเพศ” “การสาธิตและปฏิบัติ” “ควรมีวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้” “การสอนที่ดีควรเน้นที่ผู้เรียน สนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น

เพื่อสำรวจค่านิยมของเด็ก ใช้ในการปรับความรู้ที่จะตอบสนองให้ถูกจุดที่ผู้เรียนยังเข้าใจผิดอยู่”
 “จัดกิจกรรมให้ความรู้” “มีวิธีการสอนที่หลากหลายมากขึ้น” “ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติในการรู้จักปฏิเสธ” “มีวิทยากรมาบรรยายอย่างน้อย 1-2 ชั่วโมง”

4.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบันมีน้อยมากและไม่ทันสมัย ควรมีการนำหุ่นจำลอง รูปภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการคุมกำเนิด การฉายวิดีโอ มาประกอบการเรียนการสอน เพราะการบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้เข้าใจได้ทั้งหมด “ควรนำอุปกรณ์มาให้ดู” “มีการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มากขึ้น” “สื่อยังมีน้อยเกินไป (มีเพียงวิดีโอเท่านั้น) อยากให้มีรูป หุ่นจำลอง หรือสื่ออื่น ๆ มาใช้” “สื่อการเรียนมีน้อยเกินไป และไม่ทันสมัย ไม่เห็นภาพ อธิบายก็ไม่เข้าใจ ควรมีรูปให้ดูมากขึ้น พูดอย่างเดียวน่าเบื่อ” “สื่อการสอน ควรจะมีสื่อการสอนที่หลากหลายมากกว่านี้” “ศึกษาจากของจริง” “ควรมีการนำสื่อทันสมัยที่สำคัญมาสอนนักเรียน” “ควรใช้ข่าวในปัจจุบันมากที่สุดเพื่อสะท้อนสังคม” “ควรที่จะมีสื่อการสอนให้เห็นจริง เรียนรู้จริง ภาพจริงให้เห็น” “ควรมีสื่อที่เห็นจริงจับต้องได้ มีสื่อการเรียนการสอนมากขึ้น” “อยากให้มีการฉายวิดีโอและมีสื่อมากกว่านี้” “มีสื่อที่ดีและเหมาะสมต่อการสอน” “ควรมีการฉายวิดีโอหรือมีการฝึกปฏิบัติเพื่อความรู้ที่ถูกต้อง” “ควรนำสื่อจำลองมาประกอบการสอน” “เครื่องมือที่ใช้ในการคุมกำเนิด”

ส่วนที่ 5 ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม

ผลการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Groups Discussion) เพื่อพูดคุยถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร โดยมีประเด็นหลักในการสนทนา ดังนี้ 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษา 2) ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน 3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอน 4) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน 5) ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงรายละเอียดและผลการศึกษาจากการสนทนากลุ่มในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

5.1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

ในประเด็นเรื่องความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแหล่งความรู้เรื่องเพศ ความจำเป็นและประโยชน์ของเพศศึกษา นักเรียนในแต่ละประเภทโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

5.1.1 โรงเรียนชาย

นักเรียนชายในโรงเรียนชายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งความรู้เรื่องเพศ ว่าส่วนใหญ่หาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต หรือถามจากเพื่อน “จะเปิดเว็บดู อย่างพวกเว็บบอร์ดของสมาคม เพราะเหมือนเป็นศูนย์รวมของแหล่งความรู้” “จะคุยกะเพื่อน เพราะสนิท เพศเดียวกัน เป็นกันเอง” “เพื่อนเหมือนกันครับ พุดง่าย เข้าใจง่าย รู้เรื่องกันอยู่ครับ” “ปรึกษาเพื่อนที่สนิท หรือเปิดดูทางอินเทอร์เน็ต” “ส่วนใหญ่จะเปิดดูทางอินเทอร์เน็ต เพราะเป็นสื่อที่หาได้ง่าย”

ถึงแม้นักเรียนชายจะหาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต แต่นักเรียนชายค่อนข้างใช้วิจารณญาณในการใช้สื่อประเภทนี้ “คิดว่าเชื่อถือได้ เพราะเป็นเว็บวิชาการจะน่าเชื่อถือกว่าพวกเว็บบอร์ด” “เชื่อถือประมาณ 80% เพราะบางทีคนที่มาโพสต์ไว้ก็โพสต์ข้อมูลหลอก ๆ” “มีทั้งเชื่อได้และก็ได้ ต้องเอามาเปรียบเทียบกันครับ” “จะหาข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต โดยหาจากหลาย ๆ เว็บ แล้วเอามาดูว่าข้อมูลน่าเชื่อถือหรือไม่” “สำหรับผมก็จะเป็นเว็บบอร์ด โดยจะเลือกจากเว็บบอร์ดที่ให้เราลงทะเบียนยืนยันว่าเรามีตัวตนจริง ๆ อย่างเช่น เว็บพันธมิตรก็จะมีเว็บบอร์ดที่หลากหลาย ก็จะมีคนที่เชี่ยวชาญแะเวียนเข้ามาตอบอยู่เรื่อย ๆ อย่างถ้าเราตั้งกระทู้ไปแล้วเราก็จะดูว่าคนที่เข้ามาตอบใช้ภาษาอย่างไร ถ้าดูแล้วว่าตอบเพื่อเจ๊าก็ไม่ต้องไปสนใจ”

สำหรับความจำเป็นและประโยชน์ของการเรียนรู้เรื่องเพศ นักเรียนชายในโรงเรียนชายแสดงความคิดเห็นว่ามีความจำเป็น เพราะเป็นเรื่องที่ต้องใช้ในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะเรื่องการวางตัวต่อเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม “จำเป็นครับ เพราะได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน”

“จำเป็นมากครับ เพราะว่าในแต่ละวันเราต้องพบต้องใช้” “จำเป็นครับ เพราะชีวิตคนเรามันต้อง
ใช้” “จำเป็นครับ เพราะถ้าเราไม่ได้เรียนวิชานี้ การอยู่ร่วมกันมันก็จะอยู่ไม่ได้” “มีมากครับ
เพราะทำให้เรามีความรู้เป็นการเตือนตนเอง ทำให้คิดก่อนทำอะไรควรไม่ควร หรือทำแล้วมี
ผลตอบแทนยังไง มีโทษหรือประโยชน์มากน้อยแค่ไหน” “เราจะรู้เรื่องการเรื่องของการป้องกัน
มากขึ้น การวางตัวทางสังคม เวลาคบเพื่อนผู้หญิงเราก็จะวางตัวได้ดีกว่าครับ” “ก็ได้รู้เกี่ยวกับ
วิธีการป้องกันทางเพศและการวางตัวกับเพศตรงข้ามครับ” “ส่วนใหญ่ก็จะนำมาใช้ใน
ชีวิตประจำวันได้หลายอย่างครับ อย่างที่ได้ทำบ่อย ๆ ก็คือการวางตัวไม่ว่าจะเป็นเพศตรงข้ามหรือ
บุคคลต่าง ๆ” “มีประโยชน์มาก ในการระวังป้องกันต่าง ๆ รู้การพัฒนาของร่างกาย” “สามารถ
นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรือไม่ก็บอกต่อรุ่นน้องได้”

อย่างไรก็ตาม การเรียนเรื่องเพศอาจมีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยข้อเสียที่นักเรียน
ชายในโรงเรียนชายแสดงความคิดเห็นเป็นเรื่องของการนำความรู้ที่ได้ไปทดลองใช้ “ผลดีมีเยอะ
ครับ เพราะคนเราตั้งแต่เล็กจนโตมีการเปลี่ยนแปลงทำให้เราสงสัยว่าทำไมเราถึงเปลี่ยน อย่าง
เสียงเปลี่ยน ตัวโตขึ้น ถ้าเราได้เรียนวิชานี้จะทำให้เราทราบว่าเพราะอะไรถึงเกิดการเปลี่ยนแปลง
ครับ” “น่าจะเป็นผลดีมากกว่า เพราะทำให้เรารู้วิธีการป้องกัน วิธีการปฏิบัติ และก็วิธีการ
ดำรงชีวิตในแต่ละวัน ว่าเราควรทำยังไง ปฏิบัติยังไง มีแนวทางอย่างไรในการแก้ไขปัญหา
ถ้าเกิดปัญหาขึ้นครับ” “ผลดีคือเราได้รู้การป้องกันโรคติดต่อทางเพศ และการวางตัวทางสังคม
ส่วนผลเสียก็คือ เป็นวัยรุ่นครับ อยากทดลอง อาจจะไปทดลองที่ผิด ๆ ก็อาจจะติดโรคทางเพศ
ได้ครับ” “ก็ผลดีคือ วิธีการป้องกันตัวจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ครับ และก็การวางตัวครับ
ผลเสียก็ไม่ค่อยจะมีเท่าไร” “ครับ ก็ เอ้อ ผลดีก็อย่างที่เพื่อนกล่าวครับ แต่มุมมองผม ผลเสียก็
คือ ในกรณีที่ว่าคนที่ได้เรียนรู้ครับยังมีวุฒิภาวะไม่เพียงพอ หรือการคิดอะไรของเขา เขาอาจจะ
ลองหรืออยากไปทดลอง อย่างเช่น การป้องกัน เขาอาจจะไปทำแล้วเขาอาจจะไปป้องกันเขาเอง”
“ผลดีนะครับ ก็คือว่าสามารถนำวิชานี้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ และก็อาจจะทำให้เราไม่เป็น
โรคติดต่อครับ ส่วนผลเสียก็มีเหมือนกันครับ ถ้าเกิดเรานำวิชานี้ไปใช้ในทางที่ผิดอะครับ ก็จะเกิด
ปัญหาหลายอย่างเลยครับ เช่น มีลูก ติดโรคทางเพศสัมพันธ์ครับ เช่น โรคเอดส์เริ่ประมาณนี้ครับ
และก็เกิดปัญหาสังคมตามมา มันก็จะปัญหาเป็นทอด ๆ ครับ” “ก็อย่างที่เพื่อน ๆ กล่าวครับ
ผลดีก็ทำให้เรานำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ส่วนข้อเสียก็คือว่าทำให้เรารู้เรื่อง
บางอย่างมากเกินไป” “ข้อดี ข้อดีก็คือเราได้รับความรู้และวิธีการนำไปใช้ครับ ส่วนข้อเสียก็คือถ้า
เราสอนเนื้อหาให้แก่เด็กอายุน้อย ๆ มันก็จะทำให้เขาเกิดความอยากรู้อยากลอง”

5.1.2 โรงเรียนหญิง

นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งความรู้เรื่องเพศว่า ส่วนใหญ่ได้รับจากในห้องเรียน แต่ก็มีบ้างที่หาข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ “อย่างในโทรทัศน์เค้าชอบ เซนเซอร์ เด็กเลยชอบมาหาเอง” “เคยหาคะ ทางอินเทอร์เน็ต” “ก็จะอ่านจากหนังสือ” “เคยดู วีซีดีคะ” โดยข้อมูลที่นักเรียนหาเองส่วนใหญ่ นักเรียนคิดว่าต้องใช้วิจารณญาณในการที่จะเชื่อถือ “ข้างนอกเหมือนเขาเอาประสบการณ์มาแล้วให้เราฟังอะคะ มันต่างกับที่อาจารย์สอน อาจารย์แบบเป็นหลักวิชาการมากกว่า” “แต่บางที่เขาก็อาจจะแต่งเรื่องขึ้นมาอะพี เหมือนให้เราเห็นภาพมากกว่าอะไรยังคะ”

นักเรียนหญิงในโรงเรียนเห็นด้วยว่า จำเป็นที่ต้องเรียนรู้เรื่องเพศ และเรื่องเพศศึกษาเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในชีวิตรประจำวัน “มีประโยชน์มาก เพราะว่าถ้าโตขึ้นไป ไม่ได้อยู่ในโรงเรียน ถ้าเรามีปัญหาที่ไม่รู้จะถามใครดี จะไปปรึกษาเพื่อน เพื่อนก็อาจจะไม่รู้จริงก็ได้คะ หลังจากนั้นไปมันก็เหลือแค่ลองผิดลองถูกอะคะ ก็เลยคิดว่าจะมีประโยชน์ในการนำไปใช้ต่อไป” “มันก็มีประโยชน์คะ เอาไปใช้ในชีวิตรประจำวันของเราได้” “คิดว่ามันสำคัญมากคะ เพราะว่าตอนนั้นนอกจากปัญหาการเมือง เศรษฐกิจแล้ว ก็มีเรื่องประชากรไม่มีคุณภาพเท่าไร เกิดมาจากพ่อแม่ที่ยังไม่พร้อมอะคะ ก็อาจจะเกิดมาจากตรงนี้ด้วยที่ไม่มีความรู้ พอเกิดมาแล้วก็เลี้ยงไม่ได้ เลี้ยงไม่ได้ลูกก็มีปัญหา มีปัญหาที่เกิดอาชญากรรมต่าง ๆ เพราะปัญหาที่เกิดจุด ๆ หนึ่งก็มาจากครอบครัวนี้แหละคะ” “มีประโยชน์คะ เพราะในชีวิตประจำวันเราก็เจอเรื่องพวกนี้อยู่แล้ว”

อย่างไรก็ตามการเรียนเรื่องเพศนักเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่า อาจมีทั้งข้อดีและข้อเสีย “ทำให้เด็กอยากลองคะเป็นข้อเสีย” “ก็คือ พอเรียนไปแล้วอยากลอง” “ข้อดีก็มีเยอะคะ ทำให้ป้องกันอะไรได้หลาย ๆ อย่าง แต่ข้อเสียก็อย่างที่เพื่อนพูด คือทำให้เกิดความเสี่ยงต่าง ๆ ทำให้เราอยากรู้ อยากเห็นอยากลอง ว่าถ้าเราปฏิบัติแล้วจะจริงรึปล่าว” “ก็ข้อดีมันก็มีมากนะคะ ทำให้เรากลัวที่จะทำอะไรยังงี้ แต่ว่าข้อเสียมันก็มีเยอะตรงที่เราอยากรู้ อยากปฏิบัติ อยากรู้ว่า เอ๊ะมันจะเป็นอย่างที่ว่าอาจารย์เค้าสอนเค้าบอกมัย จริงรึปล่าว ทำอย่างนี้ถูกมัย อะไรวะอย่างนี้ ข้อดีทำให้เรารู้จักป้องกันตัวมากขึ้น” “ข้อดีก็อย่างที่เพื่อนพูดคะ ทำให้เรารู้จักป้องกันตัวเวลาไปไหนมาไหน”

5.1.3 โรงเรียนสหศึกษา

นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแหล่งความรู้เรื่องเพศว่า ส่วนใหญ่ได้รับจากในห้องเรียน แต่ก็มีบ้างที่หาข้อมูลเองทางอินเทอร์เน็ต หรือถามจากเพื่อน “ได้จากซีทีที่อาจารย์แจกคะ” “ส่วนใหญ่ก็ได้จากในห้องเรียนคะ” “จะถามจากอาจารย์เลยครับ เพราะอาจารย์เค้าก็ตรง ๆ ก็ตอบเรื่องที่เราถามให้กระจ่างมากขึ้น” “ถ้าค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

ส่วนใหญ่ เพราะต้องทำรายงานส่งอาจารย์” สำหรับข้อมูลที่นักเรียนหาเองส่วนใหญ่ นักเรียนคิดว่ามีความเชื่อถือได้เพราะบุคคลที่ให้คำตอบเรื่องนี้เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ “ในเว็บจะมีคุณหมอมารับตอบ ก็น่าจะเชื่อถือได้”

นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เรื่องเพศเป็นเรื่องจำเป็นต้องเรียนรู้ เพราะเป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน “จำเป็นมากครับ เพราะเราต้องใช้ในชีวิตประจำวัน” “จำเป็นครับ เพราะทำให้ทราบเกี่ยวกับการป้องกันตัวเอง” “ทำให้ระวังตัวมากขึ้น อย่างเรียนเรื่องโรคต่าง ๆ ทำให้รู้ว่าแต่ละโรคน่ากลัวยังไง” “ทำให้เรารู้ว่าควรระวังตัวยังไงกับเพศตรงข้าม” “ใช้ได้ค่ะ โดยเฉพาะการวางแผนครอบครัว”

อย่างไรก็ตามนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า การเรียนเรื่องเพศอาจมีทั้งข้อดีและข้อเสีย “เรียนแล้วอาจมีวิตกกังวลบ้าง” “ผลดีมันครอบคลุมมากเลย อย่างการดำเนินชีวิตเรา เรื่องสุขภาพ การวางแผนครอบครัวสำคัญมาก จิตใจอารมณ์ พุดไปพูดมากก็เหมือนกับการบูรณาการในชีวิตประจำวัน” “ผลเสีย คือ อาจทำให้คนเราคิดมาก เพราะหนูเคยเจอบางคนที่ไม่อยากมีลูกแต่ไม่อยากมีสามี เพราะเคยได้ยินมาว่าครั้งแรกจะเจ็บ จะมีเลือดออก”

กล่าวได้ว่า นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิง และนักเรียนจากโรงเรียนสหศึกษา แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันในเรื่องแหล่งความรู้เรื่องเพศว่า ส่วนใหญ่ได้รับจากในห้องเรียน แต่ก็มีบ้างที่หาข้อมูลเองจากแหล่งอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หรือถามจากเพื่อน ในขณะที่แหล่งความรู้เรื่องเพศส่วนใหญ่ของนักเรียนชายในโรงเรียนชาย คือ อินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างใช้วิจารณญาณในการใช้สื่อประเภทอินเทอร์เน็ต โดยนักเรียนจะเลือกเชื่อถือเว็บไซต์ที่เป็นเว็บวิชาการ เว็บไซต์ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้เรื่องเพศ

นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ ในการเรียนรู้เรื่องเพศ เพราะในชีวิตประจำวันของทุกคนต่างก็ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น การวางตัวต่อเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ หรือแม้แต่การนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น การวางแผนครอบครัว

สำหรับข้อดีและข้อเสียของการเรียนรู้เรื่องเพศนั้น นักเรียนคิดว่ามีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยข้อดีก็คือ เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้รู้จักพัฒนาการของตนเอง การวางตัวต่อเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม การป้องกันตนเองจากสถานการณ์ต่าง ๆ และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ข้อเสียของการเรียนรู้เรื่องเพศ คือ อาจมีอาการวิตกกังวล ภายหลังจากการเรียนรู้ เมื่อเรียนรู้แล้วอาจทำให้เกิดการอยากทดลอง ปฏิบัติ

5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศในบทเรียน

ในประเด็นเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน นักเรียนในแต่ละประเภทโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น ดังต่อไปนี้

5.2.1 โรงเรียนชาย

นักเรียนชายในโรงเรียนชายแสดงความคิดเห็นว่าได้เรียนเนื้อหาที่มีในหลักสูตร “ก็ได้เรียนเรื่องต่อมไร้ท่อ การสืบพันธุ์ การป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ครับ” “อันตรายทางเพศ การล่วงละเมิดทางเพศครับ” “พอระบบต่าง ๆ ในร่างกาย” “การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น” “การวางตัว” และความรู้ที่ได้รับจากในห้องเรียนมีความสอดคล้องกับความรู้จากแหล่งอื่น ๆ “ก็สอดคล้องนะครับ” “ส่วนใหญ่ก็จะเหมือน ๆ กันอะครับ” นักเรียนเห็นว่าเนื้อหาที่ได้รับมีความเพียงพอแล้ว “คิดว่าพอแล้วนะครับ” “ก็ดีครับ ไม่มากไม่น้อยเกินไป”

5.2.2 โรงเรียนหญิง

นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่าได้เรียนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ “ได้เรียนเรื่องยาคุมค่ะ” “วิธีการป้องกัน” “การแก้สถานการณ์เมื่อเกิดความเสี่ยงที่จะมีเพศสัมพันธ์” “วิธีการปฏิเสธ” “ระยะปลอดภัยในการมีเพศสัมพันธ์” อาจารย์เขาจะขึ้นกระดานว่าจะมียังไง หน้า 7 หลัง 7 จากช่วงวันนี้ถึงวันนี้จะมีประจำเดือนมาจะส่งผลยังไง แต่ถ้าเป็นช่วง 3 วันอันตราย ทำไม่ถึงอันตรายเพราะเป็นช่วงไข่ตก”

ความสอดคล้องของเนื้อหาที่ได้รับในบทเรียนกับเนื้อหาที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ นักเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่า มีความสอดคล้องกัน “ก็ตรงนะค่ะ” “ใช่ แต่ข้อมูลข้างนอกอาจจะแรงกว่า” “ข้างนอกมันจะเป็นเกี่ยวกับภาพให้เห็น แต่ว่าข้างในจะเป็นความรู้วิชาการ” “ตรงนะ แต่ข้อความข้างนอกจะละเอียดกว่า” “ใช่ อธิบายละเอียดลึกซึ้งกว่าที่อาจารย์อธิบาย” “ในโรงเรียนมันจะเป็นทฤษฎีๆ แต่ข้างนอกมันจะเป็นภาพ”

แต่ในด้านความครอบคลุมของเนื้อหานั้น นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่ายังไม่ครอบคลุม “ยังไม่ครอบคลุม เพราะยังไม่เคยเจอสถานการณ์จริงก็เลยยังไม่รู้ว่ามันคลุมรัยยัง” “หนูก็ไม่รู้ว่าตอนนี้หนูรู้อะไรยัง แต่ถ้าอยู่มหาลัย ถ้าหญิงล้วนออกไปเจอสหฯ มากขึ้น มันก็น่าจะมีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น หนูก็ไม่รู้ว่าสิ่งที่หนูรู้มามันพอที่จะใช้ในมหาลัยรัยยัง” “คิดว่าที่ได้ตอนนี้ยังไม่เพียงพอ เพราะว่าตอนนี้เด็กโตเร็วมาก อย่างเด็กประถมเดี๋ยวนี้ก็ดูหนังเอ็กซ์กันแล้วอะ แล้วก็เหมือน แบบ...ถ้าเป็นมหาลัยมันจะรุนแรงขนาดไหน เลยอยากรู้มากขึ้น จะได้ป้องกันตัวเองได้” “น่าจะยัง อยากให้มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น อย่างเช่น เรื่องยาคุม พวกการคุมกำเนิดรัยยังอะคะ น่าจะสอนเยอะกว่าที่อาจารย์สอนวันก่อนให้ลึกกว่านั้น” “ใช่ เพราะเดี๋ยวนี้มันมีหลายอย่างที่จะ

คุณกำเนิดได้ มันขึ้นอยู่กับว่าเรากินยามันจะคุมอยู่ได้ช่วงระยะหนึ่งใช้มั้ยคะ ถ้าเกิดเราฉีดยาอะไรไว้ มันก็จะได้เป็นปี คือที่สอนนี้จะมีแค่การกินยาอยากให้ออนวิธีอื่นด้วย” “อยากรู้เรื่องวิธีการทำหมันทั้งของผู้หญิงและก๊อของผู้ชาย เพราะว่าพี่สาวเจอประสบการณ์จริง เค้าคุมไว้แปดปี พอหมดอายุก็ท้องทันที อย่างบางที่ห่วงหลุดจี้ อยากรู้ว่าเค้าจะรักษาอย่างไรจะไรอย่างนี้ แล้วจะทำยังไงให้มันออกมาได้” “นอกจากวิชาการแล้ว อยากรู้วิธีปฏิบัติ เพราะจะทำให้เราเข้าใจมากขึ้น” “ในโรงเรียนก็เพียงพอแล้วส่วนหนึ่ง แต่ถ้ามองอีกมุมหนึ่งก็คิดว่ายังไม่พอ ตรงที่ว่าได้รู้แค่ผู้หญิงอย่างเดียวเพราะเราอยู่หญิงล้วน เราเสียเปรียบตรงนี้” “คิดว่าบางเรื่องก็เพียงพอแล้ว บางเรื่องก็ยังไม่เพียงพอ เช่น เรื่องการใส่ถุงยาง คนส่วนมากจะรู้แค่ว่ามีถุงยางเกี่ยวกับของผู้ชายไม่รู้ว่าจริง ๆ แล้วของผู้หญิงก็มีด้วย เพื่อนบางคนเนี่ยะ ถามมาไม่มีใครรู้เลยว่า เออ จริง ๆ แล้วมีของผู้หญิง เพราะว่าหนูเคยเรียนตอน ม. 3 เค้ามีสอนและก๊อเอามาให้ดู แล้วเพื่อนก็ไม่รู้ว่ามี และบางที่การมีเพศสัมพันธ์ควรใส่ถุงยางป้องกัน แล้วบางที่ใส่ไม่ถูกวิธีไร้อาจารย์บางที่ก็แบบไม่ได้สอนเพราะเห็นว่าเราเป็นผู้หญิง หน้าที่ควรเป็นของผู้ชายอะไรไร แต่ถึงแม้เราไม่ได้มีเพศสัมพันธ์แต่เราก็กควรรู้ไว้คะ”

5.2.3 โรงเรียนสหศึกษา

นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า เนื้อหาที่ได้เรียนรู้จะเป็นเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร “เรียนพวกการวางตัวต่อเพศตรงข้ามครับ” “เนื้อหาก็อทั้งหมดที่อยู่ในหลักสูตรคะ แต่เค้าจะสอนความรู้ที่อยู่นอกหลักสูตรด้วย เพราะความรู้ที่อยู่ในหลักสูตรก็อ่านเองได้ เช่น จะสอนพวกข่าวสาร ข่าวสารอะไรที่แปลก ๆ ใหม่ ๆ” “โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” ซึ่งเนื้อหาจะได้เรียนมาน้อยแตกต่างกันในแต่ละหัวข้อ เช่น เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าได้เรียนเรื่องนี้บ่อย “มีเรียนครับ แต่เค้าจะไม่ค่อยเน้นเท่าไร” “ใช่คะ มีเรียนน้อยแต่ก๊อทราบบ้าง” “อาจารย์จะไม่เน้นเรื่องกฎหมาย จะเน้นเรื่องที่มีมันเป็นเรื่องเฉพาะมากกว่า”

นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าเนื้อหาที่ได้รับเพียงพอแล้ว แต่เนื้อหาที่ได้รับมักจะเป็นเรื่องที่ซ้ำกัน และมีอยู่ในวิชาวิทยาศาสตร์ “ก๊อพอดี ๆ ค่ะ เหมาะกับใช้ในชีวิตประจำวัน” “ก๊อดีแล้วคะ พอรู้พอเข้าใจ” “พอดี ๆ ครับ เพราะส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่องที่รู้ ๆ กันอยู่แล้ว” “เหมาะสมแล้ว” แต่เนื้อหาที่ได้เรียนจะเป็นเรื่องซ้ำ ๆ ที่เคยเรียนมาแล้ว “ส่วนใหญ่มันจะเป็นเรื่องที่ซ้ำ ๆ ก๊อบางส่วน เช่น เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ แต่พอ ม. 6 จะมีเรื่องเกี่ยวกับอวัยวะร่างกาย” “ส่วนใหญ่จะอิงกับวิทยาศาสตร์” “ก๊อจะมีพวกการวางแผนครอบครัว อะไรที่มันแบบรู้แล้ว” “ก๊อพวกเรื่องยาคุมกำเนิดเป็นเรื่องที่เรียนมาแล้ว เรียนมาบ่อยแล้ว”

จากความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศในบทเรียน นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างได้รับความรู้เรื่องเพศครอบคลุมตามที่มีในหลักสูตรการศึกษา โดยเนื้อหาที่ได้รับจะมากน้อยแตกต่างกันในแต่ละหัวข้อ และในแต่ละประเภทโรงเรียนจะเน้นความรู้ที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนชายในโรงเรียนชายจะได้รับความรู้ที่เน้นในเรื่องการป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงจะได้รับความรู้ที่เน้นในเรื่องการป้องกันตนเองจากสถานการณ์เสี่ยงต่าง ๆ แต่เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้น นักเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่าได้รับความรู้แต่วิธีการกั้นยาคุมกำเนิด ส่วนวิธีการคุมกำเนิดด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย การทำหมัน ได้เรียนรู้หรือไม่ได้เรียน ในขณะที่นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาจะได้รับความรู้ที่ครอบคลุมทุกเนื้อหา แต่ได้รับความรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศน้อย

ความสอดคล้องของเนื้อหาที่ได้รับจากในบทเรียนกับเนื้อหาที่ได้จากแหล่งความรู้อื่น ๆ นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องกัน โดยเนื้อหาที่ได้จากแหล่งความรู้อื่น ๆ จะละเอียดกว่าในบทเรียน เพราะมีภาพให้เห็น ทำให้เข้าใจมากขึ้น แต่ในด้านความเพียงพอของเนื้อหา นักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนในโรงเรียนสหศึกษา แสดงความคิดเห็นว่า เนื้อหาที่ได้รับมีความเพียงพอเหมาะสมแล้ว แต่เนื้อหาที่ได้เรียนมักจะเป็นเรื่องที่ซ้ำ ๆ กันกับที่เคยเรียนในระดับชั้นก่อนหน้านี้ นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่า เนื้อหาที่ได้รับยังไม่เพียงพอ เนื่องจากพวกตนอยู่ในโรงเรียนที่มีแต่ผู้หญิง ทำให้ขาดมุมมองหรือแนวคิดของผู้ชาย และหากจบจากโรงเรียนไปแล้ว ไม่แน่ใจว่าความรู้ที่ได้จะเพียงพอในการนำไปใช้ข้างนอกรั้วโรงเรียน

5.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอน

นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนเพศศึกษาดังต่อไปนี้

5.3.1 โรงเรียนชาย

นักเรียนชายในโรงเรียนชายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครูผู้สอนว่า ควรเป็นคนที่มีความเป็นกันเองกับเด็ก “ต้องเป็นครูที่ใจดีครับ” “ครูควรเปิดเผย” “เป็นกันเองกับเด็กครับ” “เพศศึกษาเป็นเรื่องที่ต้องกล้าเปิดเผยระหว่างครูและนักเรียน” และครูผู้สอนควรเป็นเพศชายซึ่งเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน “ผู้ชายครับ เพราะว่าจะสอนแบบเป็นกันเอง” “ถ้าเป็นผู้ชายก็จะดีกว่า เพราะถ้าเป็นผู้หญิงก็จะมีเขินบ้าง ไม่ค่อยกล้าพูด หรือพูดแต่ไม่ชัดเจน ถ้าเป็นผู้ชายจะเป็นกันเอง”

5.3.2 โรงเรียนหญิง

นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครูผู้สอนว่า ควรเป็นคนที่มีความเข้าใจนักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่น “ครูควรเข้าใจเด็กค่ะ” “ครูต้องเข้าใจวัยรุ่น รู้ว่าเราแบบมีความต้องการยังไง แต่ว่าก็ไม่ใช่ว่าจะสนับสนุนอะไรยั้ง ก็ตักเตือนเรา แต่ถ้าผู้สอนมีลักษณะแบบเล่น ๆ เหมือนเด็กจะไม่เชื่อถือด้วย และก็เวลาพูดอะไรมา เด็กก็จะรับไปปฏิบัติน้อยกว่า อาจารย์ขี้มึน ๆ พูด มันน่าเชื่อถือกว่า” และครูผู้สอนควรเป็นเพศหญิง เช่นเดียวกับนักเรียน “อยากให้เป็นผู้หญิง” “ใช่ เพราะเวลามีอะไรเราก็ถามเค้าได้ตรง ๆ” “อีกอย่างหนึ่งเพราะเป็นผู้หญิงเหมือนกัน เลยกล้าถาม” “เพราะเหมือนกับว่าสามารถคุยด้วยกันได้มากกว่า อาจารย์ผู้ชายบางทีบางคำถามก็ไม่กล้าถาม เพราะเป็นเรื่องของผู้หญิงอะไรยั้งค่ะ”

5.3.3 โรงเรียนสหศึกษา

นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของครูผู้สอนว่าควรเป็นคนที่กล้าเปิดเผย “ควรจะเป็นอย่างนี้แหละ สนุกสนาน” “ใช่ เพราะถ้าอาจารย์เป็นคนไม่กล้าพูดเกี่ยวกับเรื่องนั้น นักเรียนก็จะไม่กล้าถาม” “ควรเป็นคนเปิดเผย นักเรียนจะได้กล้าถาม” “ถ้าอาจารย์สอนสนุก จะทำให้เด็กสนใจวิชานี้มากขึ้น” “อาจารย์ควรจะให้วัยรุ่น เพราะจะตอบได้ใจ” “อาจารย์ที่ตอบตรงไปตรงมา ไม่เลี้ยวในการตอบคำถาม” “ครูผู้สอนเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การเรียนของเรา entertain ถ้าเจออาจารย์ที่ไม่วัยรุ่น พอพวกเราแสดง (บทบาทสมมติ) เสร็จเค้าก็นั่งทำหน้าเฉย จะศัพท์แสงที่มีวัยรุ่นก็เกรงอาจารย์จะว่าหาว่าไม่สุภาพ แต่ถ้าอาจารย์วัยรุ่นเค้าก็จะเออออห่อหมกไปด้วย”

นอกจากนี้ นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนควรเป็นครูประจำวิชาโดยเฉพาะ “จริง ๆ หนูว่าต้องเป็นครูวิชาโดยเฉพาะค่ะ เพราะว่ามันมีเรียนรวมเกี่ยวกับเรื่องร่างกาย พวกกายวิภาคด้วย” “ควรเป็นครูประจำวิชาครับ เพราะวิชานี้เป็นเรื่องละเอียดอ่อน” แต่ครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน “คิดว่าครูที่สอนเพศไหนก็ได้ค่ะ” “เพศไหนก็ได้ครับ”

กล่าวโดยสรุป นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนว่า ครูผู้สอนควรมีบุคลิกลักษณะที่เป็นกันเองกับเด็ก มีความเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น จึงควรที่จะกล้าพูด กล้าเปิดเผย ในสิ่งที่นักเรียนซักถาม อย่างไรก็ตาม นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องเพศของครูผู้สอน โดยนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิง แสดงความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนควรเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน ในขณะที่นักเรียนโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน

5.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

5.4.1 โรงเรียนชาย

นักเรียนชายในโรงเรียนชายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนว่าเป็นการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมีการใช้ใบงาน ใบความรู้ ในกระบวนการเรียนการสอน “ก็มีให้ทำอยู่เรื่อย ๆ ครับ” “ครูจะให้ใบงานกับหนังสือมาครับ” และมีการนำเรื่องเพศไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการบูรณาการในวิชาชีววิทยา สังคมศึกษา และคอมพิวเตอร์ “ก็จะมีในวิชาชีวะครับ” “อย่างในวิชาสังคมก็มีเหมือนกัน” “นี่เลยครับ วิชาคอมพิวเตอร์” แต่การให้นักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มแสดงบทบาทสมมติ นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าไม่เคยมี

5.4.2 โรงเรียนหญิง

นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนว่า ส่วนใหญ่ผู้สอนจะให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง “อาจารย์จะตั้งหัวข้อมาให้เด็กคิดกันในเรื่องต่าง ๆ จะถามว่าใครรู้เรื่องอะไรบ้าง ให้ออกมาแชร์ให้เพื่อน ๆ ฟัง” “ส่วนใหญ่ก็จะไม่อายุที่จะออกมาเล่าให้เพื่อน ๆ ฟัง แต่จะอายุที่จะถามอาจารย์มากกว่า กลัวอาจารย์จะรับไม่ได้” และมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม “อย่างเวลาไม่เข้าใจก็จะถามอาจารย์ บางเรื่องอาจารย์เขาก็พูดได้ บางเรื่องอาจารย์เขาก็พูดไม่ได้ เช่น บางเรื่องเราอยากรู้แบบแรง ๆ แต่อาจารย์เขาจะพูดในลิมิตที่เค้าพูดได้ เพราะมันเสี่ยงถ้าเกิดพูดเยอะ”

และมีการนำเรื่องเพศไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาชีววิทยา วิชาภาษาไทย “มีค่ะ อย่างในวิชาชีวะ” “ภาษาไทย เรื่องขุนช้างขุนแผน การแต่งประโยค”

5.4.3 โรงเรียนสหศึกษา

นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนว่า เป็นการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนโดยการทำกิจกรรมกลุ่ม “เค้าจะหนักไปทางอื่นมากกว่า เช่น เรียนเรื่องการวางตัวต่อเพศตรงข้าม เค้าก็จะให้แต่งละครมา ทำเป็นเหมือนรายงาน ให้ออกไปแสดงหน้าห้อง”

นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามในเรื่องที่นักเรียนไม่เข้าใจ และนักเรียนกล้าที่จะซักถามประเด็นที่ตนเองไม่เข้าใจกับครูผู้สอน “อาจารย์เปิดให้ซักถามเยอะมากค่ะ” “ถามครับ พวกเราไม่อายุที่จะถามอยู่แล้ว”

แต่ในการบูรณาการเรื่องเพศกับวิชาอื่น ๆ ยังมีน้อย “ไม่ค่อยมีค่ะ/ครับ” “มีค่ะ ในวิชาภาษาไทยจะมีสอนวรรณกรรมเรื่องหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา แล้วเค้าจะสอนเกี่ยวกับการวางตัวกับสตรี” “อย่างวิทยาศาสตร์ค่ะ จะบูรณาการมันส์มากกับเรื่องสุขศึกษา”

และนักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า การเรียนรวมกันระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเช่นนี้เหมาะสมแล้ว “เรียนรวมอย่างนี้ดีแล้วครับ” “เรียนรวมค่ะ เพราะผู้ชายเวลาไม่มีเค้าจะมาเล่าให้ฟัง ผู้หญิงก็เหมือนกันเวลาไม่มีเค้าจะมาเล่าให้ฟัง” “ใช้ค่ะ เรียนรวมดีกว่า เหมือนได้แชร์กัน”

ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนของนักเรียนทั้งสามประเภทโรงเรียนนั้น แสดงให้เห็นว่า กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบันเป็นการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การทำใบงาน การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ และมีการนำเรื่องเพศไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาชีววิทยา วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาไทย วิชาคอมพิวเตอร์

5.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนดังต่อไปนี้

5.5.1 โรงเรียนชาย

นักเรียนชายในโรงเรียนชายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนว่า ยังไม่เคยเห็นสื่อประเภทหุ่นจำลอง โมเดล “ไม่มีครับ” “ไม่มี” “แต่อยากให้มีนะครับ” รวมทั้งอยากให้มีเพิ่มเติมเกี่ยวกับสื่อการสอนประเภทรูปภาพมาให้มากขึ้น “อยากให้มีภาพและเสียง” “อยากให้มีพวกสื่อการสอนให้มากขึ้น”

นักเรียนชายแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หากมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง “ก็ดีครับ เพราะจะได้ความรู้มากขึ้น” “ดีครับ จะได้มีสื่อแปลก ๆ ใหม่ ๆ” อย่างไรก็ตามที่โรงเรียนชายมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง “มีการเชิญตำรวจมาพูดเรื่องกฎหมาย ทำให้เราไม่กล้าทำในสิ่งที่ผิดและยังมีแนวทางการป้องกันด้วยครับ”

5.5.2 โรงเรียนหญิง

นักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนว่า ผู้สอนมีการนำข่าวในหนังสือพิมพ์มาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน “มีค่ะ อย่างพวกเรื่อง

อาชญากรรม” “อาจารย์เค้าจะมาเปรียบเทียบอะคะ ว่าถ้าเราเป็นอย่างนั้นอะคะ สาเหตุที่มันเกิดเพราะอะไร ให้ทุกคนช่วยกันวิเคราะห์”

นักเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่า ไม่มีการนำหุ่นจำลอง โมเดล รวมทั้งการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง มาใช้ในกระบวนการเรียนการสอน “โมเดลหรือคะ อยากเห็นมานานแล้วคะ” “ไม่มีคะ” “ไม่มีวิทยากรจากข้างนอกมานะคะ” อย่างไรก็ตาม นักเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หากมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง “ก็น่าสนใจอยู่นะคะ เพราะจะได้ความรู้ใหม่ ๆ ที่อาจารย์ไม่พูดให้ฟัง ถ้ามีวิทยากรที่เชี่ยวชาญมากก็อาจจะเข้าใจอะไรมากกว่านี้” “ก็ดีคะ เหมือนกับได้เปิดโลกกว้างมากขึ้น เพราะคนเรามีความคิดประสบการณ์แตกต่างกันเอามาแลกเปลี่ยนกัน เค้าอาจจะมียุทธศาสตร์ที่เราไม่เคยรู้” “ถ้ามีมากก็ดีคะ เพราะว่าอาจารย์เค้าจะพูดเก่ง สื่อสารเก่ง ก็อาจจะทำให้เราเข้าใจมากขึ้น”

5.5.3 โรงเรียนสหศึกษา

นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนว่า มีการนำหนังสือพิมพ์ ไปงานใบความรู้มาใช้เป็นสื่อในห้องเรียน “อาจารย์จะเน้นใบงานครับ” “ส่วนใหญ่ก็เรียนแบบธรรมดา ครูพูดให้ฟัง มีซีดี ก็ดูซีดีตาม” แต่จะไม่มีการนำหุ่นจำลอง โมเดล การฉายวิดีโอ รวมทั้งการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง มาเป็นสื่อในการเรียนการสอน “ยังไม่เคยเห็นนะครับ” “ไม่มีฉายอะไรให้ดูเลย” “ที่โรงเรียนไม่มีเชิญวิทยากรจากข้างนอกมาสอน อาจารย์จะเป็นคนสอนเองมากกว่า” อย่างไรก็ตาม นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า เห็นด้วย หากมีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง “ก็ดีคะ แต่อย่าเป็นวิชาการมากเกินไป” “ดีคะ อยากให้เป็นอาจารย์จากธุรกิจหรือสมาคมนะ เค้าสนุกดี ถ้าได้วิทยากรแบบนี้มากก็ดีคะ”

กล่าวโดยสรุป ประเด็นเรื่องสื่อการเรียนการสอน นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ไม่มีการนำสื่อการเรียนการสอนประเภทหุ่นจำลอง โมเดล และสื่อบุคคล เช่น วิทยากร มาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน และต้องการให้นำสื่อเหล่านี้มาใช้ในการเรียนการสอน เพราะสื่อประเภทหุ่นจำลอง โมเดล หรือรูปภาพ จะช่วยทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้นทำให้มีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และสื่อบุคคล เช่น วิทยากร จะทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องเฉพาะทางที่ถูกต้องมากขึ้น เช่น การเชิญตำรวจมาเป็นวิทยากรในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ การเชิญแพทย์มาบรรยายให้หัวข้อที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา และระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปทางประชากร ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 180 คน นักเรียนหญิง 220 คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา โดยการทดสอบค่า "ที" (t-test) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะประชากรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ในส่วน of ข้อมูลที่ได้จากความคิดเห็นเพิ่มเติมในแต่ละด้านซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ทำแบบสอบถามในแต่ละข้อ และข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-ended Question) เนื้อหามีลักษณะคล้ายคลึงกับแบบสอบถาม นำเสนอข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม มาถอดเทป เขียนเรียงเรียง วิเคราะห์ สรุป โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นำข้อมูลจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม มาเขียนพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อตอบคำถามที่ใช้ในการศึกษา และบรรลุวัตถุประสงค์การศึกษา

สรุปผลการวิจัย

1.1 ลักษณะประชากรกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร จากโรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 180 คน นักเรียนหญิง 220 คน

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นนักเรียนแผนกวิชาวิทย์-คณิต อาศัยอยู่กับบิดาและมารดา รายได้เฉลี่ยของครอบครัวต่อเดือนอยู่ที่ 10,000-20,000 บาท โดยบิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง และมารดาของนักเรียนส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน แหล่งความรู้เรื่องเพศนั้นนักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากครู อาจารย์ รองลงมาคือ เพื่อน และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ในส่วนของความรู้เรื่องเพศที่นักเรียนได้รับจากวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาแล้ว นักเรียนได้รับความรู้จากวิชาวิทยาศาสตร์ วิชาสังคม ศาสนา และวัฒนธรรม และวิชาศิลปะตามลำดับ

1.2 ความสัมพันธ์ของตัวแปรลักษณะประชากรของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กับความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม โดยใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.05$ พบว่า ผลการทดสอบ 5 ปัจจัยนั้น มีเพียงหนึ่งปัจจัยเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง คือ แผนกวิชาที่เรียน กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างแผนกวิชาศิลปะภาษามีแนวโน้มในการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาในระดับเห็นด้วยมากกว่ากลุ่มตัวอย่างแผนกวิชาวิทยาศาสตร์

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน ($\bar{X} = 2.96$) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา ($\bar{X} = 2.84$) ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา ($\bar{X} = 2.79$) ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.67$) และความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.54$) อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เรียงตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศสรีระ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

2.1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศสรีระ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาจากแบบสอบถามในส่วนคำถามเปิด สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นความสำคัญและประโยชน์ของเพศศึกษา และเห็นควรว่าควรให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาแก่นักเรียน เพราะเรื่องเพศศึกษาไม่ใช่เรื่องน่าอาย อีกทั้งการสอนในโรงเรียนทำให้เด็กได้รับความรู้ที่ถูกต้อง และเมื่อได้รับความรู้ที่ถูกต้องแล้วเด็กไม่จำเป็นต้องไปหาความรู้เอง ซึ่งอาจได้รับข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง และเพื่อให้การเรียนการสอนมีคุณภาพที่ดี ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย และบุคลากรที่เป็นผู้สอนเรื่องเพศควรเป็นบุคคลที่มีความรู้อย่างแท้จริง ถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนเข้าใจอย่างถ่องแท้ เพราะต้นแบบที่ดีจะปลูกฝังผู้เรียนให้ปฏิบัติในสิ่งที่ดี สิ่งที่ต้องต่อไป

การสนทนากลุ่มในประเด็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาจากนักเรียนทั้งสามประเภทโรงเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนจากโรงเรียนหญิง และนักเรียนจากโรงเรียนสหศึกษา แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในเรื่องแหล่งความรู้เรื่องเพศว่า ส่วนใหญ่ได้รับจากในห้องเรียน แต่มีบ้างที่หาข้อมูลเองจากแหล่งอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต หรือถามจากเพื่อน ในขณะที่แหล่งความรู้เรื่องเพศส่วนใหญ่ของนักเรียนจากโรงเรียนชาย คือ อินเทอร์เน็ต อย่างไรก็ตาม นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างใช้วิจารณญาณในการใช้สื่อประเภทอินเทอร์เน็ต โดยนักเรียนจะเลือกเชื่อถือเว็บไซต์ที่เป็นเว็บวิชาการ เว็บไซต์ที่มีผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้เรื่องเพศ นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ในการเรียนรู้เรื่องเพศ เพราะในชีวิตประจำวันของทุกคนต่างก็ต้องเกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การวางตัวต่อเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม หรือแม้แต่การนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น การวางแผนครอบครัว สำหรับข้อดีและข้อเสียของการเรียนรู้เรื่องเพศนั้น นักเรียนคิดว่ามีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยข้อดีก็คือ เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้รู้จักพัฒนาการของ

ตนเอง การวางตัวต่อเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม การป้องกันตนเองจากสถานการณ์ต่าง ๆ และการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ข้อเสียของการเรียนรู้เรื่องเพศ คือ อาจมีอาการวิตกกังวล ภายหลังการเรียนรู้ เมื่อเรียนรู้แล้วอาจทำให้เกิดการอยากทดลอง ปฏิบัติ

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศสรีระ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน

เนื้อหาที่ควรเพิ่มเติมในวิชาเพศศึกษาจากแบบสอบถามในส่วนคำถามเปิด สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีการเพิ่มเติมเนื้อหา เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ เรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และการป้องกัน เรื่องการป้องกันและการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ เรื่องวิธีการคุมกำเนิด เรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย (safe sex) และเรื่องประโยชน์และโทษเรื่องเพศ และควรสอนเพศศึกษาให้เจาะลึกมากขึ้น จะเห็นได้ว่า เนื้อหาที่ต้องการให้เพิ่มเติมนั้นมีอยู่ในหลักสูตร แต่การเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหา มีอย่างน้อยแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับการสนทนากลุ่ม

การสนทนากลุ่มในประเด็นเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียนจากนักเรียนทั้งสามประเภทโรงเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างได้รับความรู้เรื่องเพศครอบคลุมตามที่มีในหลักสูตรการศึกษา โดยเนื้อหาที่ได้รับจะอย่างน้อยแตกต่างกันในแต่ละหัวข้อ และในแต่ละประเภทโรงเรียนจะเน้นความรู้ที่แตกต่างกัน เช่น นักเรียนจากโรงเรียนชายจะได้รับความรู้ที่เน้นในเรื่องการป้องกันตนเองจากโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ นักเรียนจากโรงเรียนหญิงจะได้รับความรู้ที่เน้นในเรื่องการป้องกันตนเองจากสถานการณ์เสี่ยงต่าง ๆ แต่เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีการต่าง ๆ นั้น ได้รับความรู้แค่เพียงวิธีการกินยาคุมกำเนิด ส่วนวิธีการคุมกำเนิดด้วยวิธีการอื่น ๆ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย การทำหมัน ได้เรียนรู้น้อยหรือไม่ได้เรียน ในขณะที่นักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาจะได้รับความรู้ที่ครอบคลุมทุกเนื้อหา แต่ได้รับความรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการ

กระทำผิดทางเพศน้อย ความสอดคล้องของเนื้อหาที่ได้รับจากในบทเรียนกับเนื้อหาที่ได้จากแหล่งความรู้อื่น ๆ นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่ามีความสอดคล้องกัน โดยเนื้อหาที่ได้จากแหล่งความรู้อื่น ๆ จะละเอียดกว่าในบทเรียน เพราะมีภาพให้เห็น ทำให้เข้าใจมากขึ้น แต่ในด้านความเพียงพอของเนื้อหา นักเรียนจากโรงเรียนชายและนักเรียนจากโรงเรียนสหศึกษา แสดงความคิดเห็นว่าเนื้อหาที่ได้รับมีความเพียงพอเหมาะสมแล้ว แต่เนื้อหาที่ได้เรียนมักจะเป็นเรื่องที่ซ้ำ ๆ กัน กับที่เคยเรียนในระดับชั้นก่อนหน้านี้ นักเรียนจากโรงเรียนหญิงแสดงความคิดเห็นว่า เนื้อหาที่ได้รับยังไม่เพียงพอ เนื่องจากพวกตนอยู่ในโรงเรียนที่มีแต่ผู้หญิง ทำให้ขาดมุมมองหรือแนวคิดของผู้ชาย และหากจบจากโรงเรียนไปแล้ว ไม่แน่ใจว่าความรู้ที่ได้จะเพียงพอต่อการนำไปใช้ข้างนอกรั้วโรงเรียน

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษาอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศสรีระ ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$)

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อผู้สอนเพศศึกษาจากแบบสอบถามในส่วนคำถามเปิดสรุปได้ว่า ผู้สอนเพศศึกษาควรเป็นบุคลากรที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถ่องแท้ เพื่อให้คำแนะนำ แนวทางปฏิบัติ การป้องกัน เกี่ยวกับเรื่องเพศให้กับนักเรียนได้ทุก ๆ ด้าน ผู้สอนควรมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน ไม่เขินอาย ปกปิด ปิดบัง เมื่อกล่าวเรื่องเพศศึกษา เป็นบุคคลที่มีความเข้าใจนักเรียน มีมุมมองสมัยใหม่และมีความทันสมัย และที่สำคัญคือผู้สอนควรเปิดใจรับเรื่องเพศศึกษา

การสนทนากลุ่มในประเด็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา สรุปได้ว่า นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ครูผู้สอนควรจะมีบุคลิกลักษณะที่เป็นกันเองกับเด็ก มีความเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น จึงควรที่จะกล้าพูดกล้าเปิดเผย ในสิ่งที่นักเรียนซักถาม อย่างไรก็ตาม นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องเพศของครูผู้สอน โดยนักเรียนจากโรงเรียนชายและนักเรียนจาก

โรงเรียนหญิง แสดงความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนควรเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน ในขณะที่นักเรียนจากโรงเรียนสหศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า ครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน

2.4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศสรีระระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนจากแบบสอบถามในส่วนตัวคำถามเปิด สรุปได้ว่า ควรมีวิธีการที่หลากหลายนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น เชิญวิทยากรมาบรรยาย และให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น เช่น การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น การแสดงบทบาทสมมติ

การสนทนากลุ่มในประเด็นเรื่องกระบวนการเรียนการสอน นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียน แสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบันเป็นการเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การทำใบงาน การแสดงบทบาทสมมติ การอภิปรายในหัวข้อต่าง ๆ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ และมีการนำเรื่องเพศไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาชีววิทยา วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาไทย วิชาคอมพิวเตอร์

2.5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามเพศสรีระระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชาย จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อ

เปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนหญิง จำแนกตามประเภทโรงเรียน ระหว่างนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนจากแบบสอบถามในส่วนคำถามเปิด สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบันมีน้อยมากและไม่ทันสมัยเท่าที่ควร ควรนำวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือของจริง เช่น หุ่นจำลอง เครื่องมือที่ใช้ในการคุมกำเนิด รวมทั้งมีการฉายวีดิทัศน์ มาประกอบการเรียนการสอน เพราะการอธิบายหรือบรรยายเพียงอย่างเดียวไม่อาจทำให้ผู้เรียนเข้าใจได้ทั้งหมด

และการสนทนากลุ่มในประเด็นเรื่องสื่อการเรียนการสอน นักเรียนจากทั้งสามประเภทโรงเรียนต่างแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ไม่มีการนำสื่อการเรียนการสอนประเภทหุ่นจำลอง โมเดล และสื่อบุคคล เช่น วิทยากร มาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน และต้องการให้นำสื่อเหล่านี้มาใช้ในการเรียนการสอน เพราะสื่อประเภทหุ่นจำลอง โมเดล หรือรูปภาพ จะช่วยทำให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้นทำให้มีความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และสื่อบุคคล เช่น วิทยากร จะทำให้ได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องเฉพาะทางที่ถูกต้องมากขึ้น เช่น การเชิญตำรวจมาเป็นวิทยากรในเรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศ การเชิญแพทย์มาบรรยายให้หัวข้อที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยอภิปรายเฉพาะประเด็นที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ในประเด็นความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากครู อาจารย์ รองลงมา คือ เพื่อน และอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ ในขณะที่แหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาจากบิดามารดาอยู่ในอันดับหก ซึ่งผลการศึกษสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องสุขวิทยาทางการเจริญพันธุ์ของนักเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร (สุมนา ชมพูทวีป และคณะ, 2532: 15) ว่า ครู คือ บุคคลที่นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารทางเพศเป็นอันดับสองรองจากหนังสือและนิตยสาร และนักเรียนให้ความเชื่อถือข้อมูลที่ได้จากครูมากที่สุด Faye Wattleon (1987: 379-380) ศึกษาวัยรุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร พบว่า แหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษาอันดับสอง คือ เพื่อน จากการศึกษาวิจัยของ จริญญา นิลแพทย์ (2541:

107) เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาารเปิดรับข่าวสารด้านเนื้อหาบันเทิงและบุคคลในวงการบันเทิงที่มีต่อทัศนคติในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นจะเลือกพูดคุยปรึกษาเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด รวมไปถึงการรับแนวคิดด้วย การศึกษาเรื่องการเสพลือลามกอนาจารของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร โดย นรบดี นิตรกุล (2548) พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเสพลือลามกอนาจาร และกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลในการชักชวนกันเสพลือลามกอนาจาร งานวิจัยของ พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543: 100-103, 126) เรื่อง การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต พบว่า เพื่อนเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่น เพราะเพื่อนสามารถแนะนำเว็บไซต์ หรือภาพโป๊ โดยจดชื่อเว็บลามกมาให้ หรือชวนให้เข้าไปหาด้วยกัน และดาวน์โหลดภาพโป๊มาให้ พร้อมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน คุยอวดเพื่อความสนุกสนาน คึกคะนอง และวัยรุ่นไทยส่วนใหญ่ใช้เวลาในการค้นหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศผ่านทางอินเทอร์เน็ต เพราะมีความเป็นส่วนตัวและเงียบสงบ และวัยรุ่นหญิงที่ไม่มีประสบการณ์แสดงความคิดเห็นว่า การค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเป็นการหาข้อมูลที่นอกเหนือจากหนังสือเรียนทั่วไป เพราะมีภาพประกอบที่ชัดเจน ดวงหทัย นุ่มนวล (2546: 147) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเปิดรับสื่อที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ โดยสื่อที่กลุ่มตัวอย่างเคยเปิดรับส่วนใหญ่เป็นสื่อบุคคล คือ เพื่อน นอกจากนี้ยังมีสื่อประเภทต่าง ๆ ดังนี้ คือ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ภาพยนตร์ และวิดีโอ ในขณะที่การศึกษาของ Gordon Shipman (1968) เรื่องการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษา มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา พบว่า นักศึกษาทั้งชายและหญิงเพียงร้อยละ 14 ได้รับความรู้เรื่องเพศจากบิดามารดา Conell and Jacobson (1971: 1848) ศึกษาแหล่งความรู้เรื่องเพศในกลุ่มวัยรุ่นหญิงที่ตั้งครรภ์จำนวน 50 ราย ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า วัยรุ่นเหล่านี้ได้รับความรู้เรื่องเพศจากบิดา มารดา และญาติ น้อยที่สุด

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้นักเรียนจะมีการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตเป็นอันดับที่สามในการค้นหาข้อมูลเรื่องเพศศึกษา แต่ในการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตนั้น นักเรียนมีการใช้วิจารณญาณในการใช้สื่อประเภทนี้ โดยนักเรียนจะเลือกเชื่อถือเว็บไซต์ที่เป็นเว็บวิชาการ เพราะเว็บไซต์เหล่านี้มีผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้เรื่องเพศ โดยนักเรียนจะเข้าไปในเว็บบอร์ด หรือกระทู้ต่าง ๆ เพื่อหาข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นผ่านทางเว็บไซต์ SEX MUST SAY และ TEENPATH โดย พิษฌาย์ คงเครือ (2548) พบว่า เนื้อหาและรูปแบบเรื่องเพศในเว็บไซต์ SEX MUST SAY คือ เนื้อหาความรู้เรื่องเพศศึกษาเชิงจิตวิทยา ประเด็นความรู้เกี่ยวกับความรัก ความชอบในวัยรุ่น ซึ่งวัยรุ่นจะได้ความรู้ผ่านการถามตอบในเว็บไซต์ ในส่วนของเว็บไซต์

TEENPATH เนื้อหาความรู้ คือ ความรู้เรื่องเพศศึกษาเชิงชีววิทยา ประเด็นความรู้เกี่ยวกับอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย ซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่จะใช้กระทำในกระดานสนทนา

นอกจากนี้ นักเรียนต่างเห็นความสำคัญ ความจำเป็น และประโยชน์ ในการเรียนรู้เรื่องเพศ เพราะเรื่องเพศศึกษาเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การวางตัวต่อเพศเดียวกันและเพศตรงข้าม หรือแม้แต่การนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต เช่น การวางแผนครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่องความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว โดยปรียา อันตระกูล (2533) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยที่จะมีการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน และต้องการให้เริ่มสอนเพศศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 โดยนักเรียนส่วนใหญ่ต้องการให้จัดสอนเพศศึกษาเป็นวิชาบังคับ แต่ขัดแย้งกับ Corric Lee Warren (1969: 588) ศึกษาเรื่องแหล่งที่มาและความถูกต้องของความรู้เรื่องเพศ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่าโรงเรียนไม่ใช่แหล่งสำคัญที่ให้ความรู้เรื่องเพศ อย่างไรก็ตาม การเรียนรู้เรื่องเพศนั้นนักเรียนคิดว่ามีทั้งข้อดีและข้อเสีย โดยข้อดีก็คือ เป็นประโยชน์ในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน ทำให้รู้จักพัฒนาการของตนเอง การป้องกันตนเองจากสถานการณ์ต่าง ๆ ข้อเสียของการเรียนรู้เรื่องเพศ คือ เมื่อเรียนรู้แล้วอาจทำให้เกิดการอยากทดลอง ปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่ออย่างชาญฉลาดของคนไทย โดย เอี่ยมพร ศุภการ และคณะ (2547) พบว่า ผลกระทบที่เกิดจากการใช้สื่ออาจทำให้เกิดความอยากรู้อยากลองนำไปเลียนแบบได้

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาในประเด็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน พบว่า นักเรียนได้รับความรู้เรื่องเพศครอบคลุมตามที่มีในหลักสูตรการศึกษา หากแต่ความรู้ที่ได้รับในแต่ละเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน เช่น ความรู้เรื่องการคุมกำเนิดด้วยวิธีการต่าง ๆ และความรู้เรื่องกฎหมายเกี่ยวกับการกระทำผิดทางเพศมีน้อยเกินไป และนักเรียนอยากให้มีการสอนเรื่องเพศศึกษาให้เจาะลึกมากขึ้น รวมทั้งมีชั่วโมงการเรียนต่อสัปดาห์เพิ่มขึ้น แสดงให้เห็นว่า แม้เนื้อหาเรื่องเพศศึกษาจะได้รับการปรับปรุงให้มีความครอบคลุมในทุกด้านแล้วก็ตาม แต่ข้อจำกัดด้านเวลาทำให้การลงรายละเอียดในแต่ละเนื้อหาไม่สามารถทำได้มากเท่าที่ควร

ผลการศึกษาคั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ (2526) เรื่องความรู้ เจตคติ และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความรู้เรื่องเพศปานกลางและมีความรู้ไม่แตกต่างกัน การศึกษาของ วิณา กระแสร์กุลรัตน์ (2530) เรื่องความรู้และทัศนคติ

เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงและนักเรียนหญิงในโรงเรียนสตรีกับนักเรียนหญิงในโรงเรียนสหศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนนักเรียนชายในโรงเรียนชายกับนักเรียนชายในโรงเรียนสหศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาเรื่องความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดย ปรางพร พงษ์ประเสริฐ (2538) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความรู้ในเรื่องเพศอยู่ในระดับดี แต่มีความรู้ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ ในเรื่องหลักเกณฑ์ในการปรับตัวการวางตัวต่อเพศตรงข้าม ตำแหน่งการเกิดปฏิสนธิ จริยา พงศ์วิวัฒน์ (2526) ศึกษาเรื่องความรู้ ทัศนคติ และความต้องการของนักศึกษาปีที่ 1 พบว่า นักศึกษามีความรู้ที่จำกัดในเรื่องเพศศึกษา งานวิจัยของ พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์ (2543: 117) เรื่องการแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต ในประเด็นหรือเนื้อหาที่วัยรุ่นอยากให้นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นชาย ตอนต้นและตอนปลาย อันดับ 4 คือ วิธีการป้องกันเรื่องเพศ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย และปัญหาหรือผลเสียของการไม่รู้จักป้องกัน เช่น โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ประเด็นหรือเนื้อหาที่วัยรุ่นอยากให้นำเสนอเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นหญิง อันดับ 1 คือ วิธีการป้องกันเรื่องเพศ เช่น การใช้ถุงยางอนามัย การใช้ยาคุมกำเนิด การป้องกันการตั้งครรภ์ การป้องกันภัยจากการแต่งตัว ล้อแหลม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Lindell and Olsson (1993: 203-210) ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนวัยรุ่นชาวสวีเดน อายุ 17-18 ปี ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษาที่พวกเขาได้รับที่โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนได้รับความรู้ในเรื่องการเจริญพันธุ์ของมนุษย์เกี่ยวกับอวัยวะสืบพันธุ์เพศชายและอวัยวะสืบพันธุ์เพศหญิงไม่เพียงพอ นักเรียน 2 ใน 3 กล่าวว่า ความรู้ที่ได้รับยังไม่เพียงพอ นักเรียนต้องการพูดคุยเรื่องความรู้สึทางบวกและทางลบเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างเพศ และความรู้สึที่หวงใยต่อการเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การทำแท้งมากกว่านี้

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับผู้สอนเพศศึกษา พบว่า นักเรียนต้องการให้ผู้สอนเพศศึกษาเป็นบุคลากรที่มีความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถ่องแท้ เพื่อให้คำแนะนำ แนวทางปฏิบัติ การป้องกัน เกี่ยวกับเรื่องเพศให้กับนักเรียนได้ทุก ๆ ด้าน ครูผู้สอนควรมีบุคลิกลักษณะที่เป็นกันเองกับเด็ก มีความเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่นว่าเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น จึงควรที่จะกล้าพูด กล้าเปิดเผย ในสิ่งที่นักเรียน

ซักถาม และที่สำคัญคือผู้สอนควรเปิดใจรับเรื่องเพศศึกษา มีมุมมองสมัยใหม่และมีความทันสมัย สะท้อนให้เห็นว่าผู้สอนเพศศึกษาในปัจจุบันยังคงเห็นว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผย เป็นเรื่องที่ควรปกปิด ซึ่งส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทต่าง ๆ ได้

ผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ Julia Dawkins (1971: 22) เรื่องเพศศึกษาในประเทศอังกฤษ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสมควรจะให้โรงเรียนเป็นแหล่งสอนเพศศึกษา และนักเรียนเห็นพ้องกันว่าครูผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้และมีความพร้อมที่จะสอนเรื่องเพศศึกษา Berry, Mildred E. (1975: 4118A) ศึกษาเรื่องเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเมืองเดด โดยมีจุดประสงค์เพื่อสอบถามการจัดหลักสูตรที่จะพัฒนาและปรับปรุงวิชาเพศศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า เหตุผลสำคัญยิ่งในการที่โรงเรียนไม่มีโครงการสอนเพศศึกษา คือ ขาดบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมเรื่องเพศศึกษา Ira L. Reiss (1967: 129-141) ศึกษาเรื่องปัญหาบางประการเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนรัฐบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนรัฐบาลในสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้การสอนเพศศึกษาประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ได้แก่ การอบรมครูผู้สอน และองค์การต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอนเพศศึกษา

อย่างไรก็ตาม นักเรียนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องเพศของครูผู้สอน โดยนักเรียนชายในโรงเรียนชายและนักเรียนหญิงในโรงเรียนหญิงอยากให้ครูผู้สอนเป็นเพศเดียวกับตนเอง เพราะนักเรียนจะกล้าพูด กล้าซักถาม และไว้วางใจครูที่มีเพศเดียวกับตนเองมากกว่าครูที่เป็นเพศตรงข้าม อีกทั้งคิดว่าครูที่มีเพศเดียวกันจะเข้าใจความเป็นเพศเดียวกันมากกว่าครูที่เป็นเพศตรงข้ามกับตน ในขณะที่นักเรียนจากโรงเรียนสหศึกษาคิดว่าครูผู้สอนเพศศึกษาไม่จำเป็นต้องเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพแวดล้อมของโรงเรียนสหศึกษาซึ่งมีทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงเรียนรวมกัน จึงมีโอกาสนในการเรียนรู้เพศตรงข้าม ค้นเคยใกล้ชิดกับเพื่อนต่างเพศ และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพศ รวมถึงครูผู้สอนซึ่งเป็นเพศตรงข้ามกับตน ส่งผลให้ทัศนคติของนักเรียนในโรงเรียนสหศึกษาแตกต่างกับนักเรียนโรงเรียนชายและโรงเรียนหญิง

4. ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน

ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอน พบว่า กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบันเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น ให้นักเรียนทำใบงาน ทำกิจกรรมกลุ่ม แสดงบทบาทสมมติ การให้นักเรียนออกมาอภิปรายหัวข้อ

ต่าง ๆ หน้าที่เรียน จะเห็นได้ว่านอกจากผู้สอนจะเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ผู้สอนยังเน้นวิธีการสอนและกิจกรรมที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม กระบวนการเรียนการสอนโดยการเชิญวิทยากรมาบรรยายในบทเรียนที่เกี่ยวข้องยังมีน้อยหรือไม่มีเลย ดังนั้น การที่จะทำให้การเรียนการสอนเพศศึกษาประสบความสำเร็จได้นั้น ควรมีการประยุกต์ใช้วิธีการสอนแบบต่าง ๆ ให้เหมาะสมดังที่ สุชาติ โสภประยูร (2541) กล่าวว่า “วิธีการสอนมีความสำคัญมากพอ ๆ กับเนื้อหาที่จะสอน ครูจึงควรเลือกพิจารณาวิธีการสอนหรือกิจกรรมหลาย ๆ อย่าง ผสมผสานกันให้เหมาะกับโอกาสและสภาพของนักเรียน เพื่อให้บรรลุถึงปรัชญาการสอนสุขศึกษา คือ นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียนรู้ และสามารถนำมาปฏิบัติได้ถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งมีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม แสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ นอกจากนี้ยังพบว่า มีการนำเรื่องเพศไปบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ เช่น วิชาชีววิทยา วิชาสังคมศึกษา วิชาภาษาไทย วิชาคอมพิวเตอร์

อย่างไรก็ตาม กระบวนการเรียนการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน ถือได้ว่าตรงกับลักษณะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ว่า การเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีกระบวนการและวิธีการที่หลากหลาย ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในแต่ละช่วงชั้น ควรใช้รูปแบบวิธีการที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการจัดเนื้อหาและกระบวนการต่าง ๆ ซ้ำในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะองค์รวม การบูรณาการ เป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการเรียนการสอน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 35)

5. ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา เรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนรู้อะไรก็ได้และแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท เน้นสื่อที่ผู้เรียนและผู้สอนใช้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง ลักษณะของสื่อการเรียนรู้อาจจะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลาย เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และสื่ออื่น ๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิด ชวนติดตาม เข้าใจได้ง่าย และรวดเร็วขึ้น (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 38-39)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ในประเด็นเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน พบว่า นักเรียนแสดงความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ไม่มีการนำสื่อการเรียนการสอนประเภทวัสดุ เช่น หุ่นจำลอง โมเดล และสื่อประเภทสื่อบุคคล เช่น วิทยากร มาใช้ประกอบในการเรียนการสอน ซึ่งนักเรียนเห็นว่าควรที่จะนำสื่อการเรียนการสอนดังกล่าวมาใช้ในการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อวัสดุเป็นสื่อทางรูปธรรมทำให้

เห็นภาพที่ชัดเจน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น และสื่อบุคคล เช่น วิทยากร จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องเฉพาะทางที่ถูกต้องมากขึ้น ดังที่สวระและมาตรฐานการเรียนรู้ กลุ่มสุขศึกษาและพลศึกษา (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545: 207) ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับสุขศึกษามีอยู่มากมายหลายชนิด ครูผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญในการเลือกสรรสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณค่า และมีความเหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน เช่น หนังสือเรียนและสื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ เหมาะที่จะใช้เพื่อให้ความรู้พื้นฐานและเพื่อการอ้างอิงหรือทบทวน ของจริง ของจำลอง เป็นสื่อที่แสดงสภาพได้ตามความเป็นจริง ผู้เรียนสามารถจับต้อง และพิจารณารายละเอียดได้ เหมาะจะนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง การสาธิต ใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาเป็นขั้นตอน เช่น สาธิตการปฐมพยาบาลผู้ป่วย เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป การที่หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการสอนเพศศึกษา ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการสอนเพศศึกษาเป็นอย่างดีและได้พยายามพัฒนาการสอนเพศศึกษาเรื่อยมา เพื่อให้ตรงกับความต้องการและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมในช่วงเวลาต่าง ๆ ของสังคมไทย และได้มีการติดตามการสอนเพศศึกษาในประเทศไทย พบว่า หลักสูตรเพศศึกษาทัศนคติของผู้สอนเพศศึกษา กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงได้มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรเพศศึกษาและกลายเป็นหลักสูตรของกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา 2544

ผลการศึกษา เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบุรุษ เขตกรุงเทพมหานคร แสดงให้เห็นว่า นักเรียนเห็นความสำคัญและต้องการได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างถูกต้องจากแหล่งความรู้ที่นักเรียนคิดว่าเชื่อถือได้ นั่นก็คือ โรงเรียน ในส่วนของเนื้อหาวิชา ครูผู้สอน กระบวนการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน ของกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ซึ่งได้มีการพัฒนาปรับปรุงเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมไทย มีความทันสมัย เหมาะสมตรงตามสถานการณ์ในปัจจุบัน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับความต้องการของนักเรียนในปัจจุบัน ทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเรื่องเพศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเป็นสุข

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่านักเรียนจะแสดงความคิดเห็นว่าปัจจัยทั้งสี่ประการในการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษามีความเหมาะสม สอดคล้องตรงตามความต้องการของนักเรียนแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคในการเรียนรู้เรื่องเพศ คือ การขาดสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและสื่อที่สามารถจับต้องได้ เช่น โมเดล หุ่นจำลอง รูปภาพ ทำให้นักเรียนต้องไปแสวงหาความรู้เรื่อง

เพศเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต ซึ่งมีภาพประกอบ แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยหนึ่งในสี่ ประการที่สำคัญที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จในการสอนเพศศึกษา คือ เรื่องสื่อการเรียนการสอน ยังไม่บรรลุผลสำเร็จ ดังนั้น ข้อเสนอแนะและความต้องการของนักเรียนในเรื่องสื่อการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นสื่อวัสดุ สื่ออุปกรณ์ สื่อบุคคล ซึ่งนักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า ควรมีการเพิ่มสื่อเหล่านี้เข้าไปในกระบวนการเรียนการสอน ก็ควรได้รับการพิจารณาและปรับปรุงต่อไป เพื่อให้การเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษามีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ กำหนดโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างเป็นโรงเรียนรัฐบาล ประกอบด้วย โรงเรียนชาย โรงเรียนหญิง และโรงเรียนสหศึกษา ซึ่งได้รับรูปแบบการเรียนการสอน ในลักษณะเดียวกัน ทำให้ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปในลักษณะเดียวกัน เพื่อให้ การศึกษามีความครอบคลุมมากขึ้น ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกันระหว่างประเภทโรงเรียน ต่าง ๆ เช่น โรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน โรงเรียนนานาชาติ เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาที่ แตกต่างกัน รวมทั้งสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนนานาชาติ มีความแตกต่างกัน เช่น เรื่องค่านิยม วัฒนธรรม นักเรียนส่วนใหญ่ในโรงเรียนรัฐบาลเป็นนักเรียน ไทยจึงมีค่านิยมและวัฒนธรรมแบบเดียวกัน ในขณะที่โรงเรียนนานาชาติมีความหลากหลายเรื่อง วัฒนธรรม ความแตกต่างดังกล่าวจะมีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง

2. จากผลการศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร ครูผู้สอนเพศศึกษาควรนำสื่อ ประเภทสื่อวัสดุ เช่น หุ่นจำลอง โมเดล สื่อประเภทสื่อบุคคล เช่น วิทยากร มาประยุกต์ใช้ ประกอบการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อวัสดุเป็นสื่อทางรูปธรรมทำให้เห็นภาพที่ชัดเจน ช่วยให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนมากขึ้น ในขณะที่สื่อบุคคล เช่น วิทยากร จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องเฉพาะทางที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในบทเรียน และได้รับความรู้ที่ถูกต้อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการควรให้ความสำคัญในการวางรากฐานเรื่องเพศศึกษา โดยการ สนับสนุนอย่างเต็มที่ ด้วยการจัดงบประมาณสำหรับครูผู้สอนเพศศึกษา สื่อและอุปกรณ์ เพื่อ พัฒนาวิชาเพศศึกษาให้มีคุณภาพอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

2. จากผลการศึกษาเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษาของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนรัฐบาล เขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นอกจากนักเรียนแสดง

ความต้องการในเรื่องสื่อการเรียนการสอน นักเรียนยังต้องการให้เพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนเรื่องเพศศึกษาต่อสัปดาห์ให้มากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรมีการทบทวนเรื่องการจัดเวลาสำหรับใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มสาระวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ถึงแม้ว่าเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาจะได้รับการปรับปรุงให้มีความทันสมัยสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน นักเรียนมีความพึงพอใจกับครูผู้สอน และกระบวนการเรียนการสอนแล้วก็ตาม แต่ด้วยข้อจำกัดทางด้านเวลา ทำให้การถ่ายทอดเนื้อหาเพศศึกษาของครูผู้สอนต้องถูกจำกัด ซึ่งส่งผลต่อความรู้ที่นักเรียนจะได้รับอย่างเต็มที่ รวมทั้งรูปแบบกระบวนการเรียนการสอนและสื่อที่จะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนได้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- onec publications. การปฏิรูปการศึกษา: วาระแห่งชาติ[ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
www.onec.go.th/publication/strategic/strategic.html[17 กรกฎาคม 2551]
- onec publications. รายงานฉบับสังเคราะห์ จากวิกฤตสู่โอกาสที่ยังท้าทายการปฏิรูปการศึกษาของไทย[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
www.onec.go.th/publication/vikit_jwf/sa_vikit.htm[17 กรกฎาคม 2551]
- ryt9. ดูเร็กซ์ ซีให้เห็นผลการสำรวจว่าผู้ปกครองไม่สะดวกใจที่จะพูดคุยเรื่องเพศกับลูก [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.ryt9.com/s/prg/210517/>[1 สิงหาคม 2551]
- กฤตยา อาชวนิจกุล และ กาญจนา ตั้งชลทิพย์ (บรรณาธิการ). มิติ "เพศ" ในประชากรและสังคม. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2551.
- การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวง. ต้นแบบ"รักดีๆ" อยู่ที่พ่อและแม่ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :
<http://www.socialwarning.m-society.go.th/socwarn/data/views.php?recordID=2821>
[25 มกราคม 2551]
- เกษม วัฒนชัย. การปฏิรูปการศึกษาไทย[ออนไลน์]. แหล่งที่มา:
<http://www.onec.go.th/publication/edreform/edreform.pdf>[17 กรกฎาคม 2551]
- จปรัฐ ปรีชาพานิช. การตั้งครม.ในวัยรุ่น. ใน มานี ปิยะอนันต์, ชาญชัย วันทนาศิริ, ประเสริฐ คันสนยวิทย์กุล(บรรณาธิการ). เข้าใจ วัยอลวน. หน้า 208. กรุงเทพฯ: พี.เอ. ลีฟวิง, 2548.
- จริญญา นิลแพทย์. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารด้านเนื้อหาบันเทิงและบุคคลในวงการบันเทิงที่มีต่อทัศนคติในเรื่องความรักและเพศสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2541.
- จริยา พงศ์วิวัฒน์. การศึกษาความรู้ ทัศนคติ และความต้องการของนักศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2526.
- จริยาพร ไบหาญ. การส่งเสริมความรู้ผู้ปกครองเกี่ยวกับการคบเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการจัดกิจกรรมตามแนวคิดของเออร์บาส. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

2546.

จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ. รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่อง เด็กเยาวชนและครอบครัว ในประเทศไทยและข้อเสนอเชิงนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพฯ:

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), 2541.

จิราพร มงคลประเสริฐ. ผลของการใช้แผนการสอนเพศศึกษาต่อความรู้ เจตคติ และสุขปฏิบัติทางเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอเมือง จังหวัดน่าน.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

จุฑามาศ สรวิสูตร. การสร้างชุดการสอนเพศศึกษาสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้ เรื่อง "ชีวิตสมรส" ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต,

สาขาวิชาประชากรศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

ชัยวัฒน์ ปัญจพงษ์. เพศศึกษาแผนใหม่. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์, 2523.

ณัฐนันท์ คงคาหลวง. เหตุผลของการมีพฤติกรรมทางเพศที่ขาดการป้องกันในสตรีวัยรุ่นตอนปลายและวัยผู้ใหญ่ตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา

พัฒนาการ คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

ดวงหทัย นุ่มนวล. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่นในเขต

กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

ดารณี เลิศปีติวานิชย์. จรรยาวิพากษ์ของวัยรุ่นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศในการนัดพบระหว่างชาย-หญิง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ คณะ

จิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2546.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: วี.อินเตอร์พรีนซ์, 2550.

นางลักษณ์ เอมประดิษฐ์ และคณะ. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเพศศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

นรบดี นิดรกุล. การเสพสื่อลามกอนาจารของนิสิตนักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

นารายณ์ สุธีระศักดิ์. ผู้ป่วยแท้งที่โรงพยาบาลรัตนภูมิ. *สงขลานครินทร์เวชสาร*, ปีที่ 22 (ต.ค.-ธ.ค. 2547): 249-254.

นิกร ดุสิตสิน, วีระ นิยมวัน, ไพลิน ศรีสุขโข. คู่มือสอนเพศศาสตร์ศึกษาระดับมัธยม. พิมพ์ครั้งที่

- ที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2545.
- นิเทศ ดินณะกุล. **การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ประยูร ศรีประสาธน์. **ความพยายาม ความสำเร็จ และความขัดแย้ง เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา ในช่วง พ.ศ. 2517- 2521**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.onec.go.th/publication/4519006/index.htm>[17 กรกฎาคม 2551]
- ปรางพร พงษ์ประเสริฐ. **ความรู้และทัศนคติในเรื่องเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.
- ปรียา อันตะระกุล. **ความรู้และทัศนคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร ในด้านเพศศึกษาและการวางแผนครอบครัว**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523.
- ปริญานารถ พิรพิพัฒน์. **การพัฒนาครูผู้สอนเพศศึกษาในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2549.
- ผกาวรรณ แสงไทยทวีพร. **ความคิดเห็นของครูชีววิทยาและนักเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพศศึกษาในวิชาชีววิทยา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, ภาควิชามัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- พงษ์ศักดิ์ ชัยศิลป์วัฒนา. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์. ใน มานี ปิยะอนันต์, ชาญชัย วันทนาศิริ, ประเสริฐ คันสนธิวิทยกุล(บรรณาธิการ). **เข้าใจ วัยอลวน**, หน้า 164. กรุงเทพฯ: พี.เอ. ลีฟวิง, 2548.
- พนม เกตุมาน. สุขภาพจิตวัยรุ่น. ใน มานี ปิยะอนันต์, ชาญชัย วันทนาศิริ, ประเสริฐ คันสนธิวิทยกุล(บรรณาธิการ). **เข้าใจ วัยอลวน**. หน้า 89-93. กรุงเทพฯ: พี.เอ. ลีฟวิง, 2548.
- พนม เกตุมาน. **การสอนเพศศึกษาตามพัฒนาการทางเพศ**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.psyclin.co.th/new_page_50.htm[2 กุมภาพันธ์ 2551]
- พรทิพย์ พัฒนานุสรณ์. **การแสวงหาข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางเพศของวัยรุ่นไทยที่นำเสนอผ่านทางอินเทอร์เน็ต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิเทศศาสตร์ พัฒนาการ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- พรพิมล เจียมนาครินทร์. **พัฒนาการวัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: คอมฟอร์ม, 2539.
- พันธุ์ทิพย์ ธีระเนตร. เปิดบริสุทธิ์ 'เซ็กซ์มีวี่วี่' กันสักทีดีไหม?. **สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์**

(กรกฎาคม 2551): 42.

พิชฌาย์ คงเครือ. **การสร้างภูมิคุ้มกันเรื่องเพศแก่วัยรุ่นผ่านทางเว็บไซต์ SEX MUST SAY และTEENPATH.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

พิสุทธิพร จำใจ(บรรณารักษ์). **คู่มือเพศศึกษา.** กรุงเทพฯ: ต้นธรรมสำนักพิมพ์, 2543.

มยุรี ภูงามทอง. **เพศศึกษาและสุขภาพในครอบครัว.** กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู, 2533.

ยุพา พูนขำ และกอบกาญจน์ มหัทธโน. **เพศศึกษา: ภูมิคุ้มกันที่วัยรุ่นต้องได้รับ**[ออนไลน์].

แหล่งที่มา: <http://advisor.anamai.moph.go.th/242/24202.html>[2 กุมภาพันธ์ 2551]

ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. **ความรู้ เจตคติและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในกรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาประชากรศึกษา คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.

วาสนา คุณาอภิสิทธิ์ และคณะ. **คู่มือการจัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภาลาดพร้าว. 2547.

วิณา กระแสร์กุลรัตน์. **ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.

ศรินยา พรหมคำ. **คู่มือวัยรุ่น.** กรุงเทพฯ: สิปปประชา, 2549.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมพลศึกษา. **คู่มือการสอนเพศศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. **การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครูสภา, 2546.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.), 2545.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมวิชาการ. **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2545.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. กรมสามัญศึกษา. **คู่มือการจัดค่ายเพศศึกษาสำหรับวัยรุ่นโครงการส่งเสริมการเรียนการสอนเพศศึกษา ในสังกัดกรมสามัญศึกษา.** กระทรวงศึกษาธิการ, 2544.

สาธารณสุข, กระทรวง. กรมสุขภาพจิต. **รายงานการทบทวนสถานการณ์ เรื่อง พฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น การเสริมสร้างทักษะชีวิตและการให้การปรึกษา.** กระทรวงสาธารณสุข,

2547.

สาธารณสุข, กระทรวง. กรมควบคุมโรค. **สถานการณ์ผู้ป่วยเอดส์ ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2550**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

<http://203.157.15.4/reportaids/080102080400Dec%2050.pdf>[1 กุมภาพันธ์ 51]

สาธารณสุข, กระทรวง. กรมอนามัย. **การประมวลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://rh.anamai.moph.go.th/knows9.htm>[1 กุมภาพันธ์ 2551]

สาธารณสุข, กระทรวง. กรมอนามัย. **ข้อมูลการเฝ้าระวังกองอนามัยการเจริญพันธุ์**[ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://rh.anamai.moph.go.th/static.htm>[1 กุมภาพันธ์ 2551]

สำนักข่าวแห่งชาติ. กรมประชาสัมพันธ์. **มูลนิธิเพื่อนหญิงเผยสถิติผู้หญิงถูกกระทำความรุนแรงทางเพศในปี 50 มีถึง 87 ราย** [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://thainews.prd.go.th/view.php?m_newsid=255106270229&tb=N255106

[15 สิงหาคม 2551]

สุชา จันท์เอม. **วัยรุ่น**. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต, (ม.ป.ป.).

สุชาติ โสมประยูร และวรรณี โสมประยูร. **เพศศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช, 2541.

สุธิดา ฉายาลักษณ์. **การศึกษาสาเหตุและปัญหาของการเป็นมารดาวัยรุ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ป่วยยุติกรรม โรงพยาบาลราชวิถี ระหว่างเดือนพฤษภาคม-มิถุนายน 2531**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์ คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2531.

สุนนา ชมพูทวีป และคณะ. **สุขวิทยาทางการเจริญพันธุ์ของนักเรียนและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร**. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.

สุรศักดิ์ อังสุวัฒนา. **สรีรวิทยาของการเข้าสู่วัยรุ่นและภาวะที่พบบ่อย**. ใน มานี ปิยะอนันต์, ชาญชัย วันทนาศิริ, ประเสริฐ คันสนยวิทย์กุล(บรรณาธิการ). **เข้าใจวัยอลวน**. หน้า 16. กรุงเทพฯ: พี.เอ. ดีฟวิง, 2548.

สุระ ศรีสติ. **แบบแผนการบริโภคสื่อทางเพศของผู้ชายและผู้หญิง**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

สุรางค์ศรี เผ่าสวัสดิ์. **ความคิดเห็นของครูโรงเรียนรัฐบาลระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาต่อการสอนเพศศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, ภาควิชาพลศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

สุวัชัย อินทรประเสริฐ. การตั้งครรภ์ในวัยรุ่น. ใน กำแพง จาตุรจินดาและคณะ(บรรณาธิการ).

สูติศาสตร์รามธิบดี. หน้า 512-522. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เมดิคัล มีเดีย, 2531.

สุวัทนา อารีพรรค. **เรียนรู้เรื่องเพศกับคุณหมอ (ภาค 1).** กรุงเทพฯ: บ.บุญศิริ, 2550.

หลักสูตรศิลปศึกษา พลาณามัย และอื่น ๆ ตัดตอนจากเอกสารของกรมวิชาการ **ชุดพัฒนา**

การศึกษา อันดับ 2 ความเป็นมาของหลักสูตรสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การ
ศาสนา. (ม.ป.ป.).

อวยพร เรืองตระกูล. **สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ I.** ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยา
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.

อุบล เลี้ยววาริณ. **เอกสารคำสอน รายวิชาการศึกษากับการพัฒนาประเทศ.** กรุงเทพฯ: คณะ
ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2549.

เอกสารการสอนชุดวิชา พฤติกรรมวัยรุ่น สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532.

เอื้อมพร คชการ และคณะ. **การศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้สื่อช่วยของคน**

ไทย: รายงานผลการวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547.

ภาษาอังกฤษ

Abramson, P. R. "Implications of the sexual," In *Adolescence, Sex and Contraception.*

New Jersey: Lawerence Erlbaum Associates.

Berry, M., E. Sex Education in Dade County Public Secondary Schools. *Dissertation*

Abstracts International. 35, 7 (January 1975), p. 4118A.

Connell, EE. And Jacobson L. Pregnancy: The teenager and sex education. *Am J Public*

Health. 61, 9 (1971). p. 1848.

Dawkins, J. Why Give Sex Education. *Merry-Go-Round.* London. The British

Broadcasting Corperation. 1971.

Dempsey, M.O. The Development of Body Image in the Adolescent. *Nursing Clinic of*

North America. 7(December 1972). p. 609-615.

Friderick, K. *Sex Education in the school.* New York: The McMillan Company, 1970.

Lindell ME., Olsson HM. Students opinions about sex education in Swedish school region.

Scand J Soc Med. 21, 3 (1993). p. 203-210.

Nazer, I. R. *Sex Education in school.* Hertferdshire: Thyegerphic Press Limited, 1976.

Nazer, I. R. *Sex Education in school.* Hertferdshire: Thyegerphic Press Limited, 1976.

- Reiss, I., L. The Dilemma of Sex Education in the Public School. **New direction in health education**. New York: Siecus, 1967. p. 129-141.
- Rotermann, M. Trends in teen sexual behavior and condom use. **Health Reports**, Vol. 19, no. 3, (September 2008): p. 1-5.
- Shipman, G. The Psychodynamics of Sex Education. **The Journal of School Health**. 38, 8 (October 1968), p. 491.
- Warren, C., L. Source and Accuracy of College Student's Sex Knowledge. **The Journal of School Health**. 34, 3 (March 1969), p. 588.
- Wattlelon, F. American teens: sexually archive, sexually illiterate. **J Sch Health**. 57, 9 (1987), p. 379-380.
- Wellgoose, C., E. **Health Teaching in Secondary School**. Philadelphia: W. B. Saunders Company, 1972.
- World Health Organization (WHO) [online]. Available from:
<http://www.un.org.in/Jinit/who.pdf>[2009, March 15]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง และเติมข้อความเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศสรีระ (1) ชาย (2) หญิง
2. เพศวิถี (1) ชาย (2) หญิง (3) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
3. ประเภทโรงเรียนที่ท่านกำลังศึกษา
 (1) โรงเรียนชาย (2) โรงเรียนหญิง (3) โรงเรียนสหศึกษา
4. แผนกวิชา
 (1) วิทยาศาสตร์ (5) ศิลป์ - สังคม
 (2) ศิลป์ - คำนวณ (6) ศิลป์ - ภาษาจีน
 (3) ศิลป์ - ฝรั่งเศส (7) ศิลป์ - ภาษาเยอรมัน
 (4) ศิลป์ - ภาษาญี่ปุ่น (8) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
5. อาชีพของบิดา
 (1) รับราชการ (5) เกษียณ
 (2) รัฐวิสาหกิจ (6) พ่อบ้าน
 (3) ธุรกิจส่วนตัว (7) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
 (4) รับจ้าง
6. อาชีพของมารดา
 (1) รับราชการ (5) เกษียณ
 (2) รัฐวิสาหกิจ (6) แม่บ้าน
 (3) ธุรกิจส่วนตัว (7) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
 (4) รับจ้าง
7. รายได้ของครอบครัวของท่านต่อเดือนโดยประมาณ
 (1) ต่ำกว่า 10,000 บาท (4) 30,001 - 40,000 บาท
 (2) 10,000 - 20,000 บาท (5) 40,001 - 50,000 บาท
 (3) 20,001 - 30,000 บาท (6) 50,001 บาทขึ้นไป

8. ปัจจุบันท่านอาศัยอยู่กับ

☐ (1) บิดา	☐ (4) ญาติ
☐ (2) มารดา	☐ (5) เพื่อน
☐ (3) บิดาและมารดา	☐ (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

9. ประเภทของที่พักอาศัยของท่านขณะกำลังศึกษาอยู่

☐ (1) บ้าน	☐ (4) หอพัก
☐ (2) บ้านเช่า	☐ (5) คอนโด
☐ (3) อพาร์ทเมนต์	☐ (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

10. ท่านเคยได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากแหล่งใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ (1) บิดา มารดา	☐ (5) สื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ)
☐ (2) ครู อาจารย์	☐ (6) นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์
☐ (3) เพื่อน	☐ (7) อินเทอร์เน็ต
☐ (4) นิทรรศการ	☐ (8) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

11. ท่านเคยได้รับความรู้เรื่องเพศศึกษาจากการเรียนวิชาใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ (1) วิทยาศาสตร์	☐ (6) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
☐ (2) สุขศึกษาและพลศึกษา	☐ (7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
☐ (3) ภาษาไทย	☐ (8) ภาษาต่างประเทศ
☐ (4) คณิตศาสตร์	☐ (9) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
☐ (5) ศิลปะ	

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับกลุ่มเนื้อหาวิชาเพศศึกษา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ข้อที่ 1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. สิ่งที่ท่านต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องเพศท่านค้นคว้าเองทางอินเทอร์เน็ต*				
2. ท่านได้รับความรู้เรื่องเพศจากเพื่อนมากกว่าในวิชาเพศศึกษา*				
3. ความรู้ที่ได้รับจากวิชาเพศศึกษาเป็นประโยชน์มากในการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน				
4. ความรู้เรื่องเพศเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเรียนรู้				

ความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องเพศศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาในบทเรียน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. ท่านได้เรียนในสิ่งที่ท่านต้องการทราบทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องเพศในวิชาเพศศึกษา				
2. ความรู้เรื่องเพศที่ท่านได้รับจากวิชาเพศศึกษามีน้อยเกินไปไม่เหมาะกับวัยของท่าน*				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
3. เรื่องที่ท่านต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องเพศไม่มีในบทเรียน วิชาเพศศึกษา				
4. เนื้อหาวิชาเพศศึกษามีความทันสมัยตรงกับสถานการณ์ใน ปัจจุบัน				
5. ท่านอยากให้เนื้อหาเพศศึกษามีความทันสมัยมากขึ้น				
6. เนื้อหาส่วนใหญ่ที่ท่านได้รับจากห้องเรียนมีความสอดคล้อง กับเนื้อหาที่ได้รับจากแหล่งอื่น ๆ				
7. เนื้อหาเรื่องระบบของต่อมไร้ท่อ เช่น ต่อมใต้สมอง ต่อม ไทรอยด์ และต่อมเพศ ไม่จำเป็นต้องอยู่ในบทเรียน				
8. ความรู้เรื่องการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อเพศเดียวกันและเพศ ตรงข้าม มีประโยชน์มาก				
9. เนื้อหาเรื่องการวางแผนครอบครัวเป็นเรื่องที่นักเรียนจะได้ใช้ ประโยชน์ในอนาคตแน่นอน				
10. ความรู้เรื่อง "โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์" ไม่จำเป็นต้อง เรียนในห้องเรียน				
11. เนื้อหาในบทเรียนทำให้เข้าใจความหมายของคำว่า "เพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ" ได้ดี				
12. เนื้อหาในการเรียนเรื่อง "ค่านิยมที่ดีในเรื่องเพศ" มี ประโยชน์มาก				
13. ความรู้เรื่องการคุมกำเนิดในห้องเรียนมีน้อยเกินไป				
14. ท่านได้รับความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำผิดทาง เพศจากบทเรียนเรื่องเพศในโรงเรียน				

เนื้อหาที่ควรเพิ่มเติมในวิชาเพศศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 3 ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อผู้สอนเพศศึกษา

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ผู้สอนให้ความสนใจเมื่อท่านซักถามในสิ่งที่ท่านไม่เข้าใจ				
2. ผู้สอนตอบคำถามในประเด็นที่ท่านซักถามได้อย่างชัดเจน				
3. ผู้สอนให้ท่านค้นหาคำตอบด้วยตนเองเมื่อท่านมีข้อสงสัย และให้ท่านนำกลับมาอภิปรายในชั่วโมงเรียนถัดไป				
4. ผู้สอนให้ท่านได้ทำกิจกรรมที่หลากหลายในแต่ละชั่วโมง การเรียน เช่น ใบบงาน การแสดงบทบาทสมมติ				
5. ท่านคิดว่าควรให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่องเพศโดยเฉพาะ เป็นผู้สอนในวิชานี้				
6. ครูผู้สอนควรเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน				

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อผู้สอนเพศศึกษา.....

.....

.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 4 กระบวนการเรียนการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. มีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย				
2. ผู้สอนเน้นวิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว				
3. มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในบทเรียนที่เกี่ยวข้อง				
4. ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้ท่านได้ซักถามในประเด็นที่ท่านไม่เข้าใจ				
5. ท่านได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้าก่อนชั่วโมงเรียนถัดไป				

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
6. หากท่านเกิดความสงสัยในบทเรียน ท่านจะซักถามกับผู้สอน				
7. กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนมีความหลากหลาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การฉายวิดีโอทัศน์				
8. ผู้สอนมอบหมายให้ท่านทำรายงานเพียงอย่างเดียว				

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อกระบวนการเรียนการสอนเพศศึกษา.....

.....

.....

.....

ข้อที่ 5 สื่อการเรียนการสอน

ข้อความ	ระดับความคิดเห็น			
	มากที่สุด (4)	มาก (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ผู้สอนบรรยายโดยไม่ใช้สื่อใด ๆ				
2. ผู้สอนนำหุ่นจำลอง รูปภาพ มาใช้ประกอบในการเรียนการสอน				
3. มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่เกี่ยวข้อง				
4. ผู้สอนบรรยายโดยใช้สื่อประเภทวิดีโอทัศน์ประกอบการเรียนการสอน				
5. ผู้สอนนำประเด็นข่าวมาประกอบการเรียนการสอน				
6. หนังสือเรียนสุขศึกษาเป็นสื่อเพียงอย่างเดียวในการเรียนการสอน				
7. ส่วนใหญ่ผู้สอนใช้ใบงาน ใบความรู้ ในการเรียนการสอนเกือบทุกชั่วโมงเรียน				

ความคิดเห็นเพิ่มเติมที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนเพศศึกษา.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามการสนทนากลุ่ม

เกริ่นนำ

ชื่อวิทยานิพนธ์ วัตถุประสงค์การศึกษา ขอบเขตการศึกษา

ความคิดเห็นทั่วไปเรื่องเพศศึกษา

- การพูดคุยเรื่องเพศศึกษากับผู้อื่น
- แหล่งความรู้เรื่องเพศศึกษา

เนื้อหาเรื่องเพศศึกษา

- เนื้อหาวิชาที่เรียน
- ความเหมาะสมและความทันสมัยของเนื้อหา
- ความสอดคล้องของเนื้อหาเรื่องเพศศึกษาจากในและนอกบทเรียน

ความคิดเห็นที่มีต่อผู้สอนเพศศึกษา

- บุคลิกลักษณะของผู้สอนเพศศึกษา
- เพศของครูผู้สอน
- บุคคลที่ควรเป็นผู้สอนวิชาเพศศึกษา

กระบวนการเรียนการสอน

- สภาพจริงของกระบวนการเรียนการสอนในห้องเรียน
- การบูรณาการเรื่องเพศศึกษากับวิชาเรียนอื่น ๆ

สื่อการเรียนการสอน

- สื่อการเรียนการสอนที่นำมาใช้ประกอบการเรียนการสอน

สรุป

- ประโยชน์ในการเรียนเพศศึกษา
- ความจำเป็นของการเรียนรู้เรื่องเพศศึกษา
- ผลดี ผลเสียของการดำเนินการสอนวิชานี้

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
สิ่งที่ท่านต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องเพศ				
ท่านค้นคว้าเองทางอินเทอร์เน็ต	108.9333	108.2713	-.1239	.8014
ท่านได้รับความรู้เรื่องเพศจากเพื่อน มากกว่าในวิชาเพศศึกษา	109.2667	109.1333	-.1146	.8014
ความรู้ที่ได้รับจากวิชาเพศศึกษาเป็น ประโยชน์มากในการนำมาใช้ใน ชีวิตประจำวัน	108.1000	103.4034	.1989	.7902
ความรู้เรื่องเพศเป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องเรียนรู้	107.8000	106.5793	.0104	.7941
ท่านได้เรียนในสิ่งที่ท่านต้องการทราบ ทั้งหมดเกี่ยวกับเรื่องเพศในวิชาเพศศึกษา	108.3667	103.5506	.2470	.7887
ความรู้เรื่องเพศที่ท่านได้จากวิชา เพศศึกษามีน้อยเกินไปไม่เหมาะกับวัยของ ท่าน	109.0000	100.1379	.3484	.7846
สิ่งที่ท่านต้องการทราบเกี่ยวกับเรื่องเพศ ไม่มีในบทเรียนวิชาเพศศึกษา	108.8333	102.7644	.2543	.7883
เนื้อหาวิชาเพศศึกษามีความทันสมัยตรง กับสถานการณ์ในปัจจุบัน	108.5333	99.9816	.3983	.7830
ท่านอยากให้เนื้อหาเพศศึกษามีความ ทันสมัยมากขึ้น	108.3333	106.9885	-.0438	.7986
เนื้อหาส่วนใหญ่ที่ท่านได้รับจากห้องเรียนมี ความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ได้รับจากแหล่ง อื่น ๆ	108.3667	103.5506	.2470	.7887
เนื้อหาเรื่องระบบของต่อมไร้ท่อ เช่น ต่อม ใต้สมอง ต่อมไทรอยด์ และต่อมเพศ ไม่ จำเป็นต้องอยู่ในบทเรียน	108.4000	103.7655	.1734	.7910
ความรู้เรื่องการสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อ เพศเดียวกันและเพศตรงข้าม มีประโยชน์ มาก	108.2000	101.1310	.3995	.7838

ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
เนื้อหาเรื่องการวางแผนครอบครัวเป็นเรื่อง ที่นักเรียนจะได้ใช้ประโยชน์ในอนาคต แน่นอน	107.9333	105.1678	.0799	.7941
ความรู้เรื่อง “โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์” ไม่ จำเป็นต้องเรียนในห้องเรียน	107.9667	104.3092	.1371	.7922
เนื้อหาในบทเรียนทำให้เข้าใจความหมาย ของคำว่า “เพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ” ได้ดี	108.3667	101.8954	.3490	.7856
เนื้อหาในการเรียนเรื่อง “ค่านิยมที่ดีในเรื่อง เพศ” มีประโยชน์มาก	108.4000	101.3517	.3689	.7847
ความรู้เรื่องการคุมกำเนิดในห้องเรียนมี น้อยเกินไป	109.0333	102.4471	.2871	.7873
ท่านได้รับความรู้เรื่องกฎหมายที่เกี่ยวกับ การกระทำผิดทางเพศจากบทเรียนเรื่องเพศ ในโรงเรียน	109.0333	99.3437	.4198	.7820
ผู้สอนให้ความสนใจเมื่อท่านซักถามในสิ่งที่ ท่านไม่เข้าใจ	108.4333	98.4609	.5599	.7780
ผู้สอนตอบคำถามในประเด็นที่ท่านซักถาม ได้อย่างชัดเจน	108.3333	96.9195	.5873	.7756
ผู้สอนให้ท่านค้นหาคำตอบด้วยตนเองเมื่อ ท่านมีข้อสงสัย และให้ท่านนำกลับมา อภิปรายในชั่วโมงเรียนถัดไป	108.7000	105.8034	.0275	.7965
ผู้สอนให้ท่านได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย ในแต่ละชั่วโมงการเรียน เช่น ใบบงาน การ แสดงบทบาทสมมติ	108.6333	98.2402	.4479	.7804
ท่านคิดว่าควรให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเรื่อง เพศโดยเฉพาะเป็นผู้สอนในวิชานี้	109.6000	108.0414	-.1112	.8005
ครูผู้สอนควรเป็นเพศเดียวกับผู้เรียน	109.1333	105.6368	-.0099	.8045
มีการใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย	108.6000	96.2483	.7482	.7720
ผู้สอนเน้นวิธีการบรรยายเพียงอย่างเดียว	109.2333	102.3920	.2095	.7902

ข้อความ	Scale Mean If Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่ เกี่ยวข้อง	109.0667	102.8920	.1539	.7932
ผู้สอนไม่เปิดโอกาสให้ท่านได้ซักถามใน ประเด็นที่ท่านไม่เข้าใจ	108.4000	104.3862	.1192	.7931
ท่านได้รับมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้า ก่อนชั่วโมงเรียนถัดไป	108.8000	102.2345	.2979	.7869
หากท่านเกิดความสงสัยในบทเรียน ท่าน จะซักถามกับผู้สอน	108.9000	97.6793	.4779	.7790
กิจกรรมที่ใช้การเรียนการสอนมีความ หลากหลาย เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การฉายวิดีโอทัศน์	108.9333	98.1333	.4264	.7810
ผู้สอนมอบหมายให้ท่านทำรายงานเพียง อย่างเดียว	108.8333	100.1437	.3058	.7863
ผู้สอนบรรยายโดยไม่ใช้สื่อใด ๆ	108.7333	102.0644	.2119	.7903
ผู้สอนนำหุ่นจำลอง รูปภาพ มาใช้ประกอบ ในการเรียนการสอน	108.7667	95.4264	.6754	.7719
มีการเชิญวิทยากรมาบรรยายในหัวข้อที่ เกี่ยวข้อง	109.0333	99.1368	.4083	.7822
ผู้สอนบรรยายโดยใช้สื่อประเภทวิดีโอทัศน์ ประกอบการเรียนการสอน	109.0000	94.2759	.7100	.7695
ผู้สอนนำประเด็นข่าวมาประกอบการเรียน การสอน	108.4667	98.4644	.6305	.7770
หนังสือเรียนสุศึกษาเป็นสื่อเพียงอย่าง เดียวในการเรียนการสอน	109.2000	108.2345	-.1178	.8025
ส่วนใหญ่ผู้สอนใช้ใบงาน ใบความรู้ ในการ เรียนการสอน เกือบทุกชั่วโมงเรียน	108.6000	101.2828	.2947	.7868

* ค่าตามเชิงลบ

Reliability Coefficients

N of Cases = 30 N of Items = 39

Alpha = .7922

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววิริยา สำราญ เกิดวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2527 ที่จังหวัดยะลา สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2549 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาเกษตรศาสตร์ (สหสาขาวิชา) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2550

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย